

BIBLIOTHECA
UNIV. JAGELLI
CRACOVENSIS

Mag. St. Dr.

kat. komp.

276

GRAMATYKA

II

328

Titol vrb

30. III. 25.

JANUÆ LINGVARUM
RESERATÆ AUREÆ
VESTIBULUM,

QUO PRIMUS
AD LATINAM ADITUS
TYRUNCULIS
PARATUR:

*Cum Versione interlineari Germanica,
Hungarica & Slavonica:*

EDITUM
a
JOANNE - AMOSO
COMENIO.

POSONII,
TYPIS ET SUMPTIBUS ROYERIANIS, ANNO M. DCC. XLVII.

IN RECENS
EXCUSUM QUADRILINGVE
VESTIBULUM
JOHAN-HAMOSI COMENII
EPIGRAMMA.

HAMOS è Thekoha pecuarius ; attamen ejus
Corruptas gentes, os meliora docet.
Pone supercilium, *nimiùm sublimia semper,*
Doxosophe, eructans ; pone supercilium :
HAMOSUM è KOMMA feliciter ecce ! novenæ
Jam lingvæ pueros posse docere probant.

J. M. C.

LECTORIBUS S.

UT Domus omnis Januam, sic Janua quævis Vestibulum suum habet : ubi ingresso licitum est subsistere, domûs exteriora contemplari, per ostia atrium inspectare, & dum à domesticis exceptus introducatur, præstolari. Non abs re igitur fit, quodd nobis exstructæ nuper Lingvarum Januæ, Vestibulum nunc præstruere in mentem venit : cujus rei te, Lector prudens, constituimus judicem.

Contestatus eram in Januæ illius meæ præfatione, eam Latinitatis Tyronibus parari : atque sic etiam publicè excepta est. Verùm enim verò metuendum existimo, ne in tantam rerum & Verborum sylvam Tyrones ex improvîso immitti, nimium sit : tutius fuerit in Vestibulo detineri, generaliaque totius structuræ (id est : summos Rerum & Verborum cardines,) prius monstrari, quàm ut ad particularia lustranda intro-mittantur. Hoc consiliò præsens opusculum conscriptum est, ut primis Tyronibus Declinationes & Conjugationes (saltem analogas,) exercendi, prima sit materia, & ad Januam ipsam accessus.

Hæsitabam equidem, annon foret satius, colloquia aliquot puerilia pueris præponi ad facilius eis Latina familiaria reddenda ; sed retinui, Januæ formam, ut præparatio sit verè ad Januam, id est : Res propriè exprimendi artificium. In Latinitate enim discenda, non primò emitendum est, ut latine garrere pueri con-

P R Æ F A T I O.

ſveſcant, (quemadmodum adhuc præpoſterè factitatum fuit;) ſed ut proprio ſignificatu intelligere diſcant unumquodque.

At majore ſic attentione opus, inquires. Eſto, conſueſcant igitur attentione in libris verſari.

Et quid feſtinatione opus? Pueri ſunt lentè ducendi: lentè inquam, ſed prudenter. Dicam igitur, quid hic actum ſit: Selegi vocabula uſitatoria ſuprà mille: & redegì in ſententiolas breviffimas; pleraſque duarum dictionum. In primo quidem capite Nomina cum Adnominibus, ſive (ut vocant) Subſtantiva cum Adje&ivis: In ſecundo capite, Nomina cum Verbis: In tertio, particulas indeclinabiles, Adverbia, Præpoſitiones, & Numeralia digeſſi: Conjunctiones & Interjectiones uſitatores partim ſparſæ ſunt. Reliqua de rebus, quæ in Schola, in Domo, in Urbe ſunt & ſunt, (quantum quidem eorum primo guſtu propinari poſſe viſum fuit.) Capitibus IV. VI. locata ſunt: tandemque de Virtutibus præceptiunculæ quædam Capite VII.

Omnia verò uſurpata ſunt propriè, nihil tropicè. Ordo vocum hic plerumque naturalis eſt, ut Nomen præcedat, Adnomen, vel Verbum ſequatur; alicubi tamen in Germanicæ Lingue gratum, (quò parallelè vox voci reſpondeat,) tranſpoſitio levis facta eſt. ex. grat. Diſcite Latinam Lingvam: pro Lingvam Latinam. Subſtantiva enim naturà ſuâ præcedunt; ſed Germanorum uſu Adjectiva. Latinis autem & Polonis, quia æquè commodè ſequuntur, ut præcedunt, dandum aliquid exiſtimavi Germanorum, conſuetudini, quæ mutari ſe ægrè patitur. Sed & hoc: Ellipſes Latinas vitavi, ne pueris offendiculo ſint. ex. gr. Jhm Brühling, in Vere, poſui; quamvis Præpoſitio Lati-

Latina jucundius diffinuletur. Sic : Ut ne ruat, pro ne ruat. Putavi enim omni ratione infirmitati serviendum, & cum balbutientibus eòsque balbutiendum. Nec aliter decuit : Quidquid enim incipit, informè est, omni in re; cur hic aliter velimus?

Jam de Vestibuli hujus usu monendum a'iquid

I. Poterunt inde primi Latinitatis Tyrones promptè legere, & legitimè pronunciare, deceri: prælectò nimirum, semel, & iterum, per certa demensa, toto libellò.

II. Et ut Vocum Significationes paulatim innotescant, præmittant semper vernaculam lectionem. Ex. gr. Kommt her, ihr Kinder: Venite, pueri, &c. Ita enim duplò facilius Latina hærebunt, si vernaculis subjungantur ubique.

III. Percursò ita bis libellò, accedatur ad memoriæ exercitationem. Addiscant proinde singulis horis binas, vel ternas sententiolas, & sub horæ finem memoriter reddant.

IV. Adjungatur verò simul declinandi exercitium: cujus materiam caput primum suppeditabit, modò observetur modus facilis: nempe, ut

1. Substantivum solum sumatur:

2. Cum Adjectivo simul declinetur, ac primò quidem Declinationis ejusdem: ab initio primæ; (ut: Latina Lingva, Lingva pulchra, Terra infima, Nebula propinqua, Area lata, &c.) deinde secundæ: (Deus æternus, Mundus temporarius, Cælum supremum, &c.) tum tertiæ: (Homo mortalis, Pondus grave, &c.) sequentur postmodum declinationes mixtæ: (Lingva elegans, Casa humilis, Vallis profunda, Turris excelsa, Medium facile, Tempus oportunum, Spiritus invisibilis, Fructus maturus, Res necessaria &c.) quæ à principio dissimulandæ sunt.

P R A E F A T I O.

3. Declinent autem, non memoriæ mandando, sed usu: cui fini terminationes, in quas Declinationum Casus exeunt, in tabella subjunximus, quæ Grammaticæ vicem interim abundè supplebit.

4. Ut autem, quid hic fiat, melius intelligant, non Casus nominetur Nominativus, Genitivus &c. sed præmittantur quæstiunculæ. 1. Quid est hoc? Resp. Lingva Latina. 2. Cujus Lingvæ vox est, Venite? Resp. Lingvæ Latinæ. 3. Cui rei dabis tempus? Resp. Lingvæ Latinæ. Quid discis? Resp. Lingvam Latinam. 5. Voca eam. Resp. ô Lingva Latina. 6. Quâ Lingvâ cupis loqui? Resp. Lingvâ Latinâ.

Hæc inquam, sic à principio: (Casus enim nominare, usu eorum nunc ita facilius perceptô, è Grammatica post discent. Generalior autem formula, quæ omnibus Nominibus declinandis serviat, in utroque numero, & citra quæstiones, talis sit:

1. Ecce Tabula nigra.
2. Pars Tabulæ nigræ.
3. Addo partem Tabulæ nigræ.
4. Video Tabulam nigram.
5. O Tu Tabula nigra!
6. Video aliquid in Tabula nigra.

Pluraliter.

1. Ecce duæ Tabulæ nigræ.
2. Partes duarum Tabularum nigrarum.
3. Addam aliquid duabus Tabulis nigris.
4. Video duas Tabulas nigras.
5. O duæ Tabulæ nigræ!
6. Video aliquid in Tabulis nigris.

5. Bonum autem erit, non solum ita voce vivâ declinari (tabellas declinationum inspiciendo) singula, sed & scribi.

Man-

P R Æ F A T I O.

Mandatis ergò memoriæ primâ horâ sententiolis aliquot, sequenti mox in libellos, ad id paratos, scribant exercitia sua; nempe eorundem, quæ didicerunt, eò, quò dictum est modo, Declinationes; quod futurorum styli exercitiorum præludium erit.

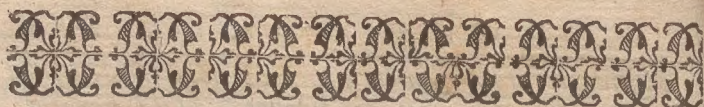
V. Eodem modò (in Cap. II. & sequentibus) exerceantur Verborum Conjugationes; quarum tabella quoque adjicitur ad Vestibuli calcem, ne aliò Crammaticæ Compendiò interim sit opus. Sed Conjugationum duntaxat primæ formæ terminationes ponuntur: sufficere enim has Tyrones primò didicisse, quò studio celare debemus, si quid inspectu primò difficultatem minare possit. Atque eadem intentione Supina quoque & Gerundia, imò & Infinitivos præteriti & futuri temporis, dissimulavimus: quia à vernacula consuetudine recedunt. Illis addiscendis sat erit temporis, occasio verò longè opportunior, cùm Januam fuerint ingressi.

VI. Ita paulatim (& quasi aliud agendo) Nominum, Adnominum, Verborum, Adverbiorum, Præpositionum, & Conjunctionum, discrimina, flexionum que differentiae generales innotescant, particularibus ad Grammaticam reservatis.

VII. Absolutum hòc modò Vestibulum percurrant demò, vel integras jam pagellas, aut folia recitando, ut ad unguem teneant, & tùm demùm securè ad Januam poterunt admitti.

Faxit autem Deus, ne à Cæli Janua Christo, aberremus, quicumque Cælo natos Dei filiolos erudiendos suscipimus. Quo potissimum agite, ó Scholarum Moderatores, per vestram & Vobis commissorum salutem obtestor. Valete.

Dabam 4. Januar. Anni 1633.

JANUÆ LATINITATIS VESTIBULUM.

Der Vorhof zur Lateinischen
Sprach : Thür.

A' Deák szó Ajtajának Tornátza.

*Dveřj Latinského Gazyka Před-
domj (Přístup.)*

1. **S** Alvéte, Púeri!
Seyd gegrüßet, ihr
Knaben!

*Egésféggel Gyermekek!
Zdravi buďte, Dítty!*

2. Veníte, Tyránculi,
Kommet her, ihr Schülerlein,
Fővisek-elő, Tanuló Inasok,
Podte, Záčtowé (Záčateč-
nicy,)

3. Discite Latinám Lingvam,
Lernet die Lateinische Spra-
che,

Tanuljárom a' Deákj Nyelvet,
Véte se Latinskému Gazyku,

4. Pulchram & elegantem:
Die schön und hübsch ist:
A' szépek és ékezt:

Péknému a ozdobnému:

5. Comprehéndite eam,
Begreiffet dießelbige,
Fogjárom meg azt,
Obsáhnite geg,

6. Pro vestro captu,
Nach eurem Verstande,
*A' ti értelemmel-való meg-fogás-
rok szerint,*
Podlé wassi schopnosti,

7. Et varias res,
Und allerley Sachen,
Eskülömböző dolgokat,
Y rozličné wěcy,

8. Sapiéntiæ semina:
Der Weißheit Saamen:
A' böltséfgnek magvair:
Maudrosti semena:

9. Deus vos juvabit:
Gott wird euch helfen:
Az Isten tiéket meg-segít:
Búht wám pomúže:

10. Præceptóres amábunt:
Die Lehrmeister werden (euch)
lieben:

Tanító Mesterizék szeretnek:
Véitelowé mirowati wás
budau:

11. Alii laudábunt:

Anderer loben:

Eg ychek ditzsérnek:

Sinj chwáliti:

12. Ipsi gaudébitis.

Ihr selbst werdet euch freuen.

Ti-magatok örültek jövedőben.

Sami se wesseliti budete.

13. Si Principium difficile;

So der Anfang schwer ist;

Ha a' kezdeti nehéz;

Gessli pocátek nesnadný;

14. Medium erit facile;

So wird das Mittel leicht seyn

A' közepi könnyű leszni;

Prostředek bude snadný:

15. Finis iucundus.

Das Ende lustig.

A' vége gyönyörű (kedves.)

Konec vtěšený.

CAPUT I.

De Accidéntibus Rerum.

Von Zufällen der Dinge.

A' Dolgoknak Történetiről.

O případnostech Wěcý.

16. **D**EUS æternus,
Der ewige Gott,

Az örök Isten,

Bůh věčný,

17. Unus est in Essentia,

Ist einig im Wesen,

Allatjában egy,

Gediný gest w bytnosti,

18. Trinus in Personis:

Dreyfaltig in Personen:

Személyében három:

Troji w osobách:

19. Pater, Creátor,

Der Vater, der Schöpffer,

Az Atya, Teremtő;

Dec, Stwořitel,

20. Filius, Redemptor,

Der Sohn, der Erlöser,

A' Fiú, Meg-Váltó,

Syn, Wykupitel,

21. Spiritus Sanctus, San-

ctificator:

Der heilige Geist, der Heilig-

macher:

A' Szent Lélek, Meg-szentelő:

Duch Swatý, Poswětitel.

22. Mundus temporarius:

Die Welt zeitlich:

E' Világ idő szerinti-való:

Swět časný:

23. Angelus immortalis;

Der Engel unsterblich;

Az Annyal halhatatlan;

Angel' nesmrtný;

24. Homo mortalis:

Der Mensch sterblich:

Az Ember balandó ;
Eilowét smrtedlný ;

25. Corpus visibile ;
 Der Leib sichtbar ;
A test látható ;
Tělo viditedlné ;

26. Spiritus invisibilis,
 Der Geist unsichtbar ,
A lélek láthatatlan ;
Duch nemiditedlný ,

27. Anima itidem.
 Die Seele dergleichen.
A testben lakó lélek azonképen.
Dusse také.

28. Cælum est supremum :
 Der Himmel ist der höchste :
Az ég (meny) leg-feljőbb ;
Nebe gest nejvyšší .

29. Aer Médius :
 Die Luft die mittellste :
Az éltető-ég középső ;
Povětrí v prostřed :

30. Terra infima.
 Die Erde die niedrigste, (un-
A föld leg-alsóbb. terste.)
Země nejnižší.

31. Nubes est remóta :
 Die Wolcke ist abgelegen :
A felhő (felleg) messze- (távol-)
Obleat gest vzdaleny ; (való :

32. Nébula propinqua.
 Der Nebel nahe gelegen.
A köd közel-való.
Meha blízka.

33. Locus est magnus, aut
 parvus :
 Der Ort ist groß, oder klein :
A hely nagy, avagy kicsiny ;
Místo gest veliké, a neb malé ;

34. Tempus longum, aut
 breve ;

Die Zeit lang, oder kurz :
Az idő h szűz, avagy rövid ;
Čas dlouhý, neb krátký ;

35. Area lata, vel angusta :
 Der Platz breit, oder schmal :
Az egyenes hely széles ; avagy
keskeny ;

Peac siroty, neb auszly :
 36. Domus ampla, vel arcta.
 Das Haus weit, oder eng.
A ház tágas, avagy szoros.

Dum prostranný, neb těsný.

37. Montes sunt alti :
 Die Berge sind hoch :
A hegycs magasság ;
Horn gsau wysoké ;

38. Valles profundae :
 Die Täler tief :
A völgyek mélyek ;
Mudolí hluboké ;

39. Colles elevati.
 Die Hügel erhaben.
A balmok (dombok) fel-emelt-
Páhrbtové wynyššeny. (tetzek.

40. Casa est humilis :
 Die Hütte ist niedrig :
A kalyiba alacsony ;
Chalupka gest nízká ;

41. Turris excelsa :
 Der Thurn hoch,
A torony magas ;
Veže vysoká ;

42. Abies procera.
 Die Lanne hoch aufgeschossen.
A fenyő-fa tetés.

Gedle wysoce wzrosta (wy-
 mrštěná, stěpíra.)

43. Flu-

43. Fluvius brevis, aut profundus.
Der Wasserfluß seucht, oder tieff.
A' folyó-víz tsekély (lábolható.)
avagy mély.
Potot mētky, neb heubotky.
44. Filum est tenue, (subtile:)
Der Faden ist dünn, (subtiel:)
A' zérna (fonal) vékony:
Mit gest tentá:
45. Funis crassus.
Der Strich dicke.
A' kötél zemerdek.
Promaz trusky.
46. Arundo est cava:
Das Rohr ist hohl:
A' nád-szál bészag (üreg:)
Lřtina gest daupná.
47. Lignum solidum.
Das Holz dicke.
A' fa merő (vastag.)
Drewo celistwé.
48. Foramen est vacuum,
(inane:)
Das Loch ist leer (ledig:)
A' lyuk (lik) üres:
Dřra gest prázdná:
49. Caminus plenus fumi.
Der Kamin voller rauch.
A' kémény (kürtő) zeli (teljes)
Komin plny dymu. (*fűst.*)
50. Linea est recta, vel curva.
Die Linie (der Strich) ist gerade, oder krumm.
A' linea (vonás) egyenes, avagy borgan (görbe:)
Linje gest prawá, neb křivá:
51. Superficies áspera, vel laevis:
Die auswendige breite (fläche) rauch oder glatt:
A' külső-szín darabos, avagy sima:
Smeret drsnaty (hroblawy,) neb hrady:
52. Pondus grave, aut leve:
Das Gewichte schwer, oder leicht:
A' tereb (mérték) nehéz, avagy könnyű:
Wáha (jáway) těstá, neb lehtá:
53. Numerus par, vel impar.
Die Zahl gerade, oder ungerade.
A' szám feles, avagy felerlen.
Počet rovný, neb nerovný.
54. Globus est retundus:
Die Kugel ist rund:
A' golyóhis gömbölyeg (kerek.)
Kule gest okrauhlá: (déd:
55. Columna teres:
Die Seul länglich-rund:
Az oszlop (ágas) hoszszú göm.
Sraup obly: (bőlyű:
56. Mensa quadrata.
Der Tisch viereckicht.
Az asztal négyesegű.
Stul čtverhrany.
57. X habet crucis formam.
Das X hat des kreuzes form.
Az Xnek kereszt formája vagon.
X má křže zpřsob.
58. Pavo est formosus;
Der Pfau ist wohlgestalt;
A' páva szép (ékes termetű:)
Páv gest krásny;

59. Simia deformis.
Der Aff ungestalt.

A majom ékzele, (rút termetű.)
Opice fferedná (neforemná.)

Colóres. Színek.

60. Color est multiplex :
Die Farbe ist mancherley :
A' festék sokféle :
Barwa gest rozličná :
61. Creta alba :
Die Kreide weiß :
A' kréta fejer :
Křída bílá :
62. Tabula nigra :
Die Tafel schwarz :
A' tábla fekete :
Tabule černá :
63. Cinnabaris rubra :
Der Zinnober roth :
A' cinnobrium veres :
Eynobř červená :
64. Sulphur luteum :
Der Schwefel gelbe :
A' kénkö verhenyő (sárga :)
Syrá žlutá :
65. Gramen viride :
Das Gras grüne :
A' pástř (fű :) zöld :
Tráva zelená :

Die Farben. Barwy.

66. Firmamentum caeruleum :
Die Feste des Himmels blau :
A' szilagos ég (erőslég) kék színű :
Droha nebesťá modrá :
67. Psittacus versicolor.
Der Papagen bundt (manch-
farbig.)
A' Pellikán külömb szín-mutató.
Papaušet pereštř (promě-
nych barem.)
68. Vitrum est pellucidum ;
Das Glas ist durchsichtig ;
Az üveg világos (által-látszó :)
Střko gest prozřetelné,
(prohledáč ;
69. Affer opacus :
Das Bret undurchsichtig :
A' deszka seřtes (homályos :)
Prěno (desťa) tmavé :
70. Aqua turbida, vel clara.
Das Wasser trüb oder klar.
A' víz zavaros, avag y tisztá.
Voda talná, neb čistá.

Sapor.

Iz.

71. Mel est dulce,
Der Honig ist süß,
A' méz édes,
Med gest seadť,

Der Geschmack Chut.

72. Sicut & saccharum :
Wie auch der Zucker,
Mint szintén a' nád-méz-is :
Gato y Eutr :

73. Fel amárum:

Die Galle bitter:

Az epe keserű (

Zrűc hořká:

74. Acetum acidum.

Der Esig sauer:

Az etzet savanyú:

Deet kyselý:

75. Sal salsum:

Das Salz salzig:

A só sós:

Sůl jasná:

76. Piper acre.

Der Pfeffer scharf.

A hors erős:

Pepr̃ pepřný:

77. Inmatúrurum pomum a-

cérbum, vel austerum.

Ein unzeitiger Apfel herb,
oder rásch.*Az éretlen alma keserű, avagy**savanyú* (komor izű, fojtós.)

Režeré gaberů trpké, neb

přisřé (ostřé.)

Odor.

Illat.

78. Odor est suavis:

Der Geruch ist lieblich;

Az illat (szag) *kedves* (gyönyö-

Wűnű gest libá; rű;)

Der Geruch.

Wűnű.

79. Fœtor teter.

Der Gestand greulich. (verlen-

A bűz (bűdösleg) *iszonyú ked-*

Smrad spádný (ohyždný.)

Aliæ Qualitâtes. Andere Beschaffenheiten.

Más Minéműségek.

Ginssj Gakowostj.

80. Lutum est húmidum;

Der Koht ist feucht;

A sár nedves;

Bráto gest vlhké;

81. Pulvis siccus:

Der Staub trocken:

A por száraz:

Prach suchý:

82. Ossa dura;

Die Beine hart;

A zsontok (tetemek) *kemények*;

Kosti tvrdé;

83. Caro mollis:

Das Fleisch weich:

A hús puha (lágy);

Masso mēte:

84. Medúlla porósa:

Die Krume locker:

A velő veríték-járó apró-lyukas:

Střívá dírkovatá:

85. Glacies lúbrica.

Das Eis schlüpferig.

A jég sík (síkamló.)

Led pľstý.

86. Pruna est cálida & cau-

dens;

Die glühende Kohle ist heiß und
glühend;*Az eleven-szén meleg és fűnylő**tűzes*;

Něrawn vhel gest horký a

žhauch;

87. Car-

87. Carbo frigidus & ater.
Die geleschte Kohle kalt und schwarz.
A' hóltszén hideg, és fekete.
Whel rhassenh studený a černý.
88. Nos incédimus vestiti;
Wir gehen einher bekleidet;
Mi öltözetben (ruhában) járunk;
My chodíme přiodní;
89. Indi & Æthiopes quidam nudi.
Die Indianer und etliche Mohren nackend.
Némelly Indiabéliek és Szererseknek mezítelenek.
Indyáni, a Maurenjnowe někteří nahý.
90. Unicornis est ferum animal;
Das Einhorn ist ein wildes Thier;
Az unikornis iszonyú vad állat;
Gednorojec gest diwoťý iłowotčý.
91. Vacca mansuetum (cicur.
Die Kuh zahm;
A' tehen (őnő) szelíd;
Kráva pitomý (krotký);
92. Leo fævum;
Der Löw grimmig;
Az oroszlán kegyetlen;
Lew vřetuný (hrozný);
93. Ovis mite;
Das Schaaß sanftmühtig;
A' jáb (ih) enyedelmes (szelíd);
Dvce tičý;
94. Asinus laſtūm;
Der Esel laß (träge);
A' szamár lankatt (rest);
Dſer vřtarý;
95. Caper laſcivum;
Der Bock geil;
A' kerske-bak buja;
Kozel chliphý;
96. Capra grácilē & macilentum.
Die ziege hager (geschlang) und mager.
A' ſiadzō kerske vékony és ősztvér.
Koja čipřý a churavý.
97. Infans est innocens;
Das Kindlein ist unschuldig;
A' tsetsenő gyermek ártatlan;
Nemruvňátko gest newinné;
98. Puella pétulans;
Das mágdlein vorwitzig;
A' leány váfott (tsintalan);
Děvečka bugná (švémolná);
99. Anus superstitiōſa.
Das alte weib abergläubisch.
A' vén aszszony (bába) babonás.
Baba poměřivá.
100. Conviva est hilaris;
Der Gast ist fröhlich;
A' vendég víg, (vidám);
Hoſt gest weſerčý;
101. Captivus triftis;
Der Gefangene traurig;
A' fogoly (rab-) ſzomorú;
Wěſen ſmutný;
102. Mendicus audax & impudens;
Der bettler kühn und unverschämt;
A' koldus bátor és szemtelen;
Zěbrát ſměřý a neſtydatý;

103. Locus amœnus :

Der Ort lustig :

A hely gyönyörűséges (kies :)

Misio vtěšně :

104. Meridies serenus :

Der Mittag heile (heiter :)

A dél tisztá (világos :)

Polebne gasné :

105. Cóncio divina :

Die Predigt göttlich :

A predikáció Istenes :

Kázanj božské.

106. Amicitia jucúnda :

Die Freundschaft lieblich :

A barátság gyönyörű :

Přátelství lžbezne :

107. Nuntium lætum :

Die fröhliche bohtschaft

Az mondás hír (izenet) örven-

Poselství radošné *deres :*

108. Gratum atque accéptum
est.

Ist lieb und angenehm.

Kellemetes és kedves.

Wděčné a přigemné gest.

109. Locus est cōmodus ,
vel incōmodus :

Der Ort ist bequẽm, oder un-
bequẽm : (lau :

A hely hasznos, avagy haszonta-

Misto pohodlné, neb nepo-
hodlné :

110. Tempus opportūnum ,
vel inopportūnum :

Die Zeit gelegen, oder unge-
legen :

Az idő alkalmas, avagy alkal-
matlan :

Čas přšhodný, neb nepř-
hodný :

111. Conſuetudo bona, aut
pervérſa :

Die gewohnheit gut, oder ver-
fehrt :

*A szokás jó, avagy gonosz ,
(viszta-fordult :)*

Obyčeg (zvyt) dobrý, neb
přewrácený.

112. Instrumētum aptum,
vel inéptum :

Der Werck-Zeug tüchtig, oder
untüchtig :

*Az eszköz illendő, avagy illetlen:
Rástrog zűszobný, neb ne-
zűszobný.*

113. Chirurgus idóneus, vel
inidóneus.

Der Wund- Arzt geschickt,
oder ungeschickt.

*A borbély (seb-gyógyító) ér-
telmes, avagy tudatlan.*

Hogjé ran (balbjé) hodný,
neb nehodný.

114. Res est necessaria, vel
supervacánea :

Die Sache, (das Ding) ist
nóhtig, oder unnóhtig :

*A dolog (marha, jószág) zűk-
séges, avagy hiában való,
(zűkfégtelen :)*

Węc gest potřebná, neb nepo-
třebná :

115. Opíniõ vera, vel falsa :

Die Meinung wahr oder
falsch .

*A vélekedés igaz, avagy hamis:
Domněnj pravě, neb fašěšně:*

116. Rei usus útilis, aut nókius :

Der sachen gebrauch nůžlich,
oder schädlich : *A*

*A dologgal-való és hasznos ,
avagy ártalmas :*

**Wécy vihávjá vjtecné , neb
ffodné :**

117. Res rei similis , aut dis
similis.

**Ein Ding dem andern äh-
lich , oder unähnlich.**

*Egyik dolog a' máséhoz hasonló,
avagy hasonlatlan (kü-
lömböző.)*

**Wéc wécy podobná , neb ne-
podobná.**

118. Sylva est densa , vel tara:

Der Wald ist dick , oder dünn:
Az erdő sürű , avagy ritka :

Les gest hustý , neb řidký :

119. Ager fecundus , aut
sterilis.

**Der Acker fruchtbar , oder
unfruchtbar.**

*A szántó-föld termékeny , avagy
gyümölszelen (terméke-
len.)*

Kole prodná , neb neprodná.

120. Motus est celer , aut
tardus :

**Die Bewegung ist schnell ,
oder langsam :**

*A mozgás (indulás) hamar-
ság , avagy lassú :*

Snutý gest spěšný , neb pozdný :

121. Cursor álacer , aut pi-
ger :

Der Lauffer hurtig , oder faul:

A futó gyors , avagy rest :

Béhaun ryhý , neb lenivý :

122. Operarius gnavus , aut
ignavus.

Der Arbeiter frisch , oder trág.

A munkás serény , avagy túnya.

**Robotný řerstvý , neb ne-
twapný (nečerstvý.)**

123. Securis est accuta , vel
stúpida (hebes:)

**Die Axt ist scharf , oder
stumpf:**

*A fejsze (szekertze) éles , avagy
rompa :*

Sekera gest ostrá , neb tupá :

124. Cibus crudus , vel coctus:

Die Speise roh , oder gekocht:

Az éték (étel) nyers , avagy főtt:

Krme syrová , neb warena :

125. Ferina lapida , vel in-
sípida :

**Das Rudpret schmackhaftig ,
oder ungeschmackt :**

A vad-bús jó ízű , avagy ízetlen:

Zvěřina chutná , neb nechutná:

126. Serino joculosus , vel se-
rius :

**Die Rede scherzhaftig , oder
ernstlich :**

*A beszéd tréfás (tréfás) avagy
valólágos:*

**Kžec sprymowná (žertowná,)
neb opravdowá :**

127. Historia certa , aut du-
bia :

**Die Geschichte gewiß , oder
zweifelhaftig :**

*A' história nyilván-való (bi-
zonyos,) avagy kétféles:*

Historia gistá , neb pochybná:

128. Testimonium verum ,
aut falsum.

Das Zeugniß wahr, oder falsch
A' bizonyíték - tétel igaz, avagy hamis.

Swēdectmĳ prawé, neb fa-
 cseñé

COMPARATIVA.

129. Primus est doctus;
 Der erste ist gelehret;

Az első tudós;

Prwĳ gest wēñy;

130. Secundus doctior;

Der andere gelehrter;

A' második tudósabb;

Druhý wēñěšší;

131. Tertius doctissimus.

Der dritte der gelehrteste.

A' harmadik leg-tudósabb.

Třetí nejwēñěšší.

ANOMALA COMPARATIO.

132. Taurus est magnus;
 Der Stier ist groß;

A' bika nagy;

Bht gest weliký;

133. Camelus major;

Das Camel grösser;

A' teve nagybb;

Welbleand wētšší;

134. Elephas maximus.

Der Elephant der grössste.

Az elefánt leg-nagyobb.

Sron neywētšší.

135. passer est parvus;

Der Sperling ist klein;

A' veréb kicsiny;

Wrabec gest mař;

136. Parus minor;

Die Meise kleiner;

A' páris madár kicsébb;

Syřora menšší;

137. Tróchilus minimus.

Der Zaunkönig der allerklein-

Az ökör - szem leg-kicsébb. se.

Kráľčec neymenšší.

138. Cerevisia est bona;

Das Bier ist gut;

A' szalad-fer jó;

Piwo gest dobre;

139. Mulsum ac mustum

mélius;

Der Most und der Most besser

A' méh-fer és must jobb;

Med pich a must lepšší!

140. Vinum optimum.

Der Wein der beste.

A' bor leg-jobb.

Wino neylepšší.

141. Lacerta est mala;

Die Eydex ist böß;

A' gyík gonosz;

Gesřterka gest zřá;

142. Vipera pejor;

Die Ratter ärger;

A' vípera (mérgek kígyó) go-

zmyge horšší; (*ne zabb;*

143. Aspis pessima.

Die Otter die ärgste.

Az áspis-kígyó leg-gonoszabb,

padá-

Vadalec nenhorssi:

144. Quartus quintò ; sextus
septimò prior :

Der vierte ist eher, als der
fünfte ; der sechste, als
der siebende :

A' negyedik ötödiknél ; a' haro-
dik hetediknél elsőbb :

Čtvrtý nad pátého ; šestý
sedmého přednější :

145. Nonus octávò ; undéc-
imus décimò posterior.

Der neunte ist nach dem ach-
ten ; der eilfte nach dem
zehnten.

A' kilenzzedik nyolczadiknál ; a'
tizenegyedik tizediknél u-
rölsőbb.

Dewaty gest po osmém ; ge-
denáctý po desátém.

D E N O M I N A T I V A.

146. Ducátus est áureus :

Der Ducat ist gulden :

A' ara y-pénz aranyból-való :

Dukát gest zlatý :

147. Tálerus argenteus :

Der Tähler silbern :

A' Tállér ezüstből-való :

Terát stříbrný :

148. Ahénium cúpreum :

Der Kessel kupfern :

A' kist rézből-való :

Kotel měděný :

149. Cántharus stánneus :

Die kanne zinnern :

A' kánna fejer-ónból-való :

Kanvice cynová :

150. Málleus ferreus :

Der Hammer eisern :

A' pöröly (kalapács) vashól-
való :

Kradivo jelezne :

151. Lychnúchus orichál-
ceus :

Der Leuchter messingnen :

A' gyertya-tűző velenzsei réz-
ből-való :

Smjcen mosazný :

152. Sella & scamnum lig-
neum :

Der Stuhl und die Bank höl-
zern :

A' szék és lőrze (pad) fából-
való :

Stolice a pavice dřevenná :

153. Murus lapídeus.

Die Maur steinern.

A' kő-fal kőből-való.

Zed kamenná.

C A P U T II.

De Rerum Actiōnibus & Passiōnibus.

Von der Sachen Wirkungen und Leiden.

A' Dolgoknak Téteményiről és Indúlatiról.

O Wěcy Čziněnj a Trpěnj.

154. Creatōris in honorem, Dem Schöpffer zu ehren, A' Teremtőnek tiszteségére, Stworiteli na čest, 155. Fāciunt omnes crea- tūrā. Thun alle Geschöpfe.	Tselekeszik minden teremtet- től Čzinj osselike stwořenj 156 Suum officiū. Ihre Pflicht. Az ő tisztekez (hivataljokat.) Swau powinost.

Coelēstium Actiōnes :

Wirkungen der Himmlischen:

A' Menyeicknek Tselekedeteik:

Nebestých Čziněnj :

157. Angeli cēlebrant & adōrant eum : Die Engel preisen und beten ihn an : Az Angyalok dicsérik (hirde- tik) és imádják őtet : Angerowé osławugi a franj se gemu : 158. Diabolī his aduerlantur. Die Teufel sind diesen zu- wider. A' káromló ördögök ezekkel ellen- keznek. Diábeowé gim se protiwj.	159. Sol lucet : Die Sonne leuchtet : A' Nap világoskodik : Slunce se stwi : 160. Luna splendet : Der Mond scheint : A' Hóld fénylik (tündöklík :) Měsíc blyští se : 161. Stellæ micant. Die Sterne schimmern. A' csillagok csillámlanak (ra- gyonak.) Széledy trpyti se.

162. Mané incipit dies;
Des morgens gehet der Tag
 an;
Reggel kezdetik a' nappali idő;
Nano poćiná se den;

163. Vesperī nox.
Des abends die Nacht.
Estve az éjrszaka.
Wećer noc.

Elementorum :

Az Éltető Állatokéi

164. Elementa alunt nos.
Die Elementen nehren uns.
Az éltető állatok minket táplál-
nak (éltetnek.)
Zimlowé žiwj nás.

165. Ignis ardet :
Das Feuer brennt :
A tűz ég :
Oheñ hoř :

166. Flamma flagrat & fu-
 mat :
Die Flamme lodert und raucht
A láng langal (lobog) és füstölög:
Prameni plápořá a' kauř se :

167. Scintilla gliscit in cinere.
Der Funcke glimmet in der
Aschen.
A szikra a' hamuban nevelkedik.
Gisřra tľj wpopeli.

168. Tónitru tonat :
Der Donner donnert :
A menny-dörgés dörög :
Štjmanj hřmj :

169. Fulgur fulgurat :
Der Blitz wetterleuchtet :
A villámás villámlik :
Beřřkánj beřřká :

170. Ventus fiat :
Der Wind wehet :
A szél fű :
Witr wěge :

Der Elementen :

Žiwľu :

171. Pluvia pluit :
Der Regen regnet :
Az eső esik (esőzik :)
Děřřt děřřř :

172. Imber lábitur cum im-
 petu :
Der Plagregen fällt mit unge-
stümm :
A zápor-eső rohanás-képen esik :
Přjmar padá bauřľivě :

173. Nix ningit.
Der Schnee schneyet.
A hó havűl esik (havazik.)
Snjř přřř.

174. Grando nocet arřřtis.
Der Hagel schadet den ähren.
A kő-(jég)eső a' kalászfoknak árt.
Krupobitj řřřodj řřřřř :

175. Aqua in plano fluit :
Das Wasser fließt auf dem ebe-
nen :

A víz az egyenes helyen
(lapányon) foly :
Woda po romině teče :

176. Ex vase inanat :
Es rinnet aus dem fasse :
A borból szivárokzik (tsurog) :
Ž nádoby tane :

177. Ex fonte salit :
Es springet aus dem Spring-
brunnen :

*A forrásból (kút-föböl) ki-
szököllik:*

*Ze jűblea (pramene) nyísta-
tuge:*

178. E púteo hauritur.

*Es wird aus dem ziehe-brun-
nen geschöpft.*

A kútból meríttezik.

Ze szachty wáiená hűmá.

179. Gutta destillat.

Der tropf treuffelt.

*A tseple-tsepeg-
Krűpē tape.*

180. Ex vapore est ros &
pruina.

*Aus dem dunst ist der tau
und der reiff.*

*A gőzből (párából.) vagyon a
barmat és zuzmaráz.*

*3 páry gest rosa a paden
mráz.*

Plantárum :

Der Erdgewächse :

Az Oltovány Űtelerékeli :

Tropflein :

181. Herba crescit ac decre-
scit :

*Das kraut wächst und nimmt
ab :*

A fű nevelkedik és fogy :

Bylina roste a vbyhva :

182. Fólium viresc :

Das Blat grűnet :

A levél zöldellik :

Pist se jelená :

183. Flos floret :

Die Blume blűhet :

A virág virágzik :

Twēt twete :

184. Fructus arboris matu-
rescit :

Die Frucht des baums reiffet :

*A termő-fának gyűmöltse meg-
érík :*

Owoce stromu dozráwá :

185. Quem ut carpas ,

Welche, das du sie abbrechest,

Mellyet hog y le-szakaszsz,

Kterek abys vtrhe,

186. Flecte ramum ;

Beuge den Ast ;

Hajtsd-meg az áyat :

Schni ratolest :

187. Sive sint bacex , sive
pyra , pruna , cerása , mé-
spila , mora , amygdala ,
ficus , castanea , &c.

*Es seyen Beeren, oder Birnen,
Pflaumen , Kirschen ,
Mispeln , Maulbeern ,
Mandeln , Feigen , Ka-
stanien. &c.*

*Akár som, akár kőrvölgy, szitva ,
szerefiye , naspolya , sze-
derj , mandola , fige , gesz-
tenye , 's a' r. legyenek*

*Bud ie gsau Bobty w tyt-
tách , neb hrustty , Eli-
my , Stresně, Mysspule,
Morusse, Manden , Si-
ty , Kastany , &c.*

188. Nux (ut juglans & avel-
lana) continet nucleum.

Die

Die Nuß (als die welsche Nuß,
und die hasel-nuß) hält
den kern in sich.

A' dió (a' mint az olasz-dió,
és a' mogyoro) széket
(bél) foglal magában.

O'rech (gato, wasshi a lisko-
wy o'rech) má w sobě gábro.

189. Absinthium, cepa, &
allia n olent gráviter:

Der Wermut, die Zwiebel,
und der Knoblauch rie-
chen stark;

Az üröm, veres hagyma, és fok-
hagyma, nehéz (erős)
szaga;

Pelynek, Cybule a Ciesnek
moní tēja;

190. Rota sváviter:

Die Rose lieblich:

A' rósa kedves (gyönyörűleges)
illatú;

Múje libezně:

191. Quemádmódum & ca-
ryophyllus, rosmarinus,
liliumque:

Gleichwie auch die Nelcke, die
Rosmarie und die Lilie:

A' mint szintén a' szeg-fű, a' ros-
marin és a' lilium:

Gato n Szerebet, Rosmarin,
a lilium:

192. Ex quibus ferta (coró-
na) nechtuntur;

Aus welchen Kränze gewun-
den werden;

Melylekből bokrézák és koszorúk
fűszereznek (kötter-
nek);

3 nichj Wence wigi se;

193. Canna inodóra est.

Das Schilf reucht nicht,

A' nád szagatlan.

Urti (shtj) nenj monné.

194. Urtica urit:

Die Reissel brennet:

A' tsalán tsíp:

Kopriwa pálj (vishá:)

195. Carduus pungit.

Die Distel sticht.

A' tóvisses bogács-koró szúr.

Bodrák pthá.

196. Olitor culinae ferit
ólera:

Der Kohl-Gärtner sät für
die Küche Kohl-Kräuter:

A' kertész konyhára-való paréje
vét:

Zahradník pro kuchyni sege
Zeli:

197. Artemisiain, brassicam,
lactucam, petroselinum,
rutam & salviain:

Beyfuß, Kohl, Salat, Peter-
silge, Rauten und Salbey:

Fekete üröm; káposztár, salátár,
petreselymet ruta-füvet és
sállyár:

Eiernobyl, Kapustu, Salát,
Petrusel, Rautu a Sal-
mégi:

198. Cucúrbitas quoque, cu-
cumeres, fraga, lentes,
milium, oryzam, rapa
& sinápi;

Auch Kürbse, Gurken, Erd-
beern, Linsen, Hirsch,
Reiß, Rüben und Senf;

Tököt-is, ugorkát, eperjet, len-
zset, kölest, riskásár; ré-
pát és mustár;

Tei turecké Zeli, Sturky,
Gahody, Esocowicy,
Proso, Niepij, Niepi a
Hořicity;

199. Tandem cánnabim &
lúpulum.

Enblich Hanf und Hopfen.

Végezetre kendert és komlót.

Potom Konopě a Chmeer.

Animálium:

Az Élő-Allatokéi:

200. Lapis jacet:

Der Stein lieget:

A kő fekszik:

Kamen lejj:

201. Stirps stat:

Der Stamm siehet:

A fa-törzök áll:

Amen fogj:

202. Animal se movet.

Das Thier beweget sich.

Az élő-állat magát mozgatja
(ingatja.)

Životčich se hýbe.

203. Aves volant alis &
pennis:

Die Vögel fliegen mit den
Flügeln und Federn:

A madarak szárnyokkal és
tollakkal repülnek:

Ptáčij litaj; Kríden a Peřim:

204. Rapaces sunt: accipi-
ter, aquila, corvus, nifus
& vultur, &c.

Rauberische (Stoß-Vögel)
sind: der Habicht, der
Adler, der Raab, der
Sperber, der Geyer, &c.

Der Thiere:

Životčichü:

Ragadozók: az ölyv, sas, bolló,
karoly, saskeselyű, 's a' t.

Drawj gšau: Geštráb, Drel,
Krtawec, Krahulec, Ká-
ně, &c.

205. Nidos in celso ponunt
cornix & grus:

Die Krähe und der Kranich se-
hen die Nester in die Höhe:

Fészkeket magas helyen rakják
a' varjú és darú:

Hnízda wysoko dělají Brá-
na a Geřáb:

206. Alaúda, acánthis, car-
duélis, fringilla, linária &
luscínia cantillant in cávea:

Die Lerche, der Zeising, die
Stieglitz, die Fínke, der
Hänfling und die Nach-
tigall singen im Vogel-
Bauer:

A patširta, tsiz, tengelitz, pin-
zyóke, görling és filemle,
kalizkájokban gyengén éne-
kelnek:

Střivánek, Ejižet, Stehlist,
Pěnkava, Šířice a Gra-
mjš

wit szwagi w Klet-
tách:

207. Cygnus & cicónia ra-
nis atque ángvibus: pi-
ca, hirundo & rubécula
vérmibus: cotúrnices gra-
nis tritici, secális atque
hórdei vefcúntur:

Der Schwan und der Storch
essen Frösche und Schlan-
gen: die Aelster, die
Schwalbe und das Rot-
kehlchen Würmer, die
Wachteln Weizen. Ro-
sen- und Gerstenkör-
ner:

A battya és gölya (estrag)
bérákkal és vízi - kígyók-
kal: a' szarka, fészke és
veres böggy férgekkel: a'
fürjek húza - zatárka - és
árpa - szemekkel élnek (tap-
lálódnak:)

Tabut a cáp zabami a hady:
Strata, Wlastowice a
čerwenta čerwy: křepel-
ky zrnny pšenice, žita a
gecinena se krmí:

208. Motacilla caudam motat.

Die Bachstelze beweget oft
den Schwanz.

A barázda billegő farkát yak-
ran billegeti.

Časopřítel ocasem třese.

209. Pisces nataut pinnis:

Die Fische schwimmen mit den
Floss-Febern:

A halak evező szárnyokkal úsz-
kálnak:

Nybn přomagi perutmi:

210. Quádrupes gráditur:

Das vierfüßige Thier gehet:

A négy-lábú barom jár:

Čtvernohý howado trácí:

211. Serpens serpit:

Die Schlange schleicht:

A kígyó basán tsúsz:

Had se plazí:

212. Vermis repit:

Der Wurm krecht:

A férgek mász:

Čerw leze:

213. Cervus currit.

Der Hirsch lauft.

A szarvas fut.

Gelen béží.

214. Equus hinnit:

Das Pferd wiehert (wiehert:)

A' ló nyerít:

Růn řehce:

215. Bos mugit:

Der Ochse brüllet:

Az ökör (rehén) bög (bömböl:)

Wůl rycí (bucí:)

216. Agnus balat:

Das Lamm blöcket:

A' bárány beget:

Veran bečí:

217. Porcus (sus) grunnit:

Das Schwein (die Sau) grun-
ket:

A disznó rőbög (nyikorog:)

Wepř (Swinė) chroče:

218. Ursus murrurat:

Der Bär brummet:

A medve morog (dörömböl:)

Medvěd repce:

219. Lupus ululat:

Der

Der Wolf heulet;

A' farkas ordít:

Wlt wyge:

220. Canis latrat.

Der Hund bellet.

Az eb (kutya) ugat.

Pes stétá.

221. Aries arietat:

Der Widder stößet:

A' kos dőf (taszít, tőrkölődik:)

Stopet irtá:

222. Bēstia laniat:

Das grimmige wilde Thier
zerreißet:

*A' fene bestia (vad) szaggat
(rombol:)*

Zwēr roszapává:

223. Aper spumat:

Das wilde Schwein schäumt:

A' vad-kan tajtékot tőr:

Dimoty wept sinj se:

224. Lepus fugit.

Der Haase fleucht.

A' nyúl szalad.

Bagje vjtá.

225. Vulpes mutat pilos:

Der Fuchs verändert die Haar:

A' róka szőrit változtatja:

Pistta mēnj srt:

226. Catus (felis) capit
mures.

Die Kaze fängt Mäuse.

A' marta egereket fog.

Kocaur (tocta) lapa myssi.

227. Gallina parit ova:

Die Henne leget Eyer.

*A' tyúk (tyúk) tyúkmányokat
rojik.*

Glenice nese weyee.

228. Gallus & anser avēnā
sagināntur.

Der Hahn und die Gans wer-
den mit Haber gemästet.

*A' kakas és a lúd zabbal bir-
laltatnak.*

Rohaut a Hus omsem se krmf.

229. Tineæ rodunt libros,
blattæ vestes:

Die Schaben nagen die Bü-
cher, die Motten die
Kleider.

*A' könyv rágó molyok könyve-
ket, a ruha rágó fergek
ruhákát rágnaak:*

Molien hryzau knihy, Mo-
lomé sstah:

230. Térmites adipem &
lardum corrumpunt:

Die Maden verderben das
Schmeer und den Speck.

*A' szalonna bogarak a' kővére-
ket ('sirt) és szalonnát
vesztegerik:*

Ejermich Sádco a Seanina
tazh (hubj.)

231. Pediculi mordent cu-
tem:

Die Läuse beißen die Haut.

*A' tervek marják (harapják)
a' bőrt:*

Wssi kaussi Ruži.

232. Ut & pūlices, cūlices,
atque cimices.

Wie auch die Flöh, Mücken
und Wanzen.

*A' mint a' balhák, szúnyogok
és palaszkák (bűdös fér-
gek) - is.*

Gato y Biechy, Romáci a
Sténice (P. officine.)

233. Formica est laboriosa:
Die Ameiße ist arbeitsam.

A' hangyál munkás:

Mrawenec gest pracomith.

234. Aranea artificiosa.

Die Spinne kunstreich.

A' pók mesterféges.

Pawauk mistrymsth.

235. Apes pungunt aculeo.

Die Bienen stechen mit dem
Stachel.

A' méhek fülánkjokkal szúrda-
nak.

Wierly pichagi jiadlem (ost-
nem.)

236. Quicquid vivit, viget.
Alles, was da lebet, das hat
seine Kraft.

Valami él, erejében vagyon.

Cojtkoli jiwé gest, éige.

Hóminis:

Az Emberé:

237. Nos ági-nus vária,
Wir tuhn allerley,
Mi rselekeszünk külömb-küldmb-
féle dolgokat,

My věrame (cinjme) rozlične
věcn,

238. Corpore & animo.
Mit dem Leibe und Gemüthe.
Testünkkel és elménkkel.

Tētem y myslj.

239. Caput replētur cēre-
brō,

Das Haupt wird erfüllet mit
Gehirn,

A' fő agyvelővel telik-bé (telik-
meg,)

Slawa naplnēna gest mo-
žem,

240. Quod sternutādo pur-
gātur:

Welches durch Niesen gerei-
niget wird.

Melly a' prűszentés által risz-
tirtatik:

Des Menschen:

Człowēka:

Pterhš keychānim se čisti:

241. Tēgitur capillis,
Wird bedeckt mit Haaren,
Haj-szálakkal bé-federik,
Přikrytá gest vlasy,

242. Excēptō vultu;
Ausgenommen das Antlig;
Az artzulator ki-vévén;
Kromě obličce.

243. Quandoque tamen cal-
vum est.

Bisweilen ist es doch kahl.
Mindazáltal néha kopasz.
Někdy vřřat lysá bymá.

244. Nullum membrum fru-
strā datum est:

Kein Glied ist umsonst gege-
ben:

Semmi tag nem adatott hiyába:
Žádný aub nadarmo dán ne-
nj.

245. Nam oculis cernimus:
Dann mit den Augen sehen
wir:

Mert

Mert szemekkel nézünk (lá-
tunk:)

Nebo očima patríme.

246. Per nasum excernimus.

Durch die Nase werfen wir
aus.

Orrunk által tisztítatunk.

Mosem wyhazugeme.

247. Frons habet rugas:

Die Stirn hat Runzeln.

A' homlokuk ránzai vagynak:

Ejelo má wrásty:

248. Malæ erubescunt:

Die Backen werden roth.

Az orrúak meg-pirúlnak:

Ejce se rdi.

249. Aures audiunt:

Die Ohren hören.

A' fülek hallanak:

Bisi szissi.

250. Nares olfaciunt:

Die Nasen-löcher riechen:

Az orr-lyukak szagot éreznek
(szagolnak:)

Chrise woi;

251. Nisi gravédo eas occu-
pet:

Wo nicht der Schnuppen die-
selben einnimmt.

Hanemba öket nátha miatt - való
nehezedeş foglalná-el;

Lechb ge ryma naplnika.

252. Bucca creat:

Das Maul räuspert sich.

A' száj (pofa) bakog:

Huba chra.

253. Guttur stertit:

Die Kehle schnarchet.

A' torok horzog:

Hrdeo hrápi.

254. Lingva gustat.

Die Zunge kostet,

A' nyelv kóstol,

Gaszt kóstowává,

255. Quómodò res sapiat.

Wie ein Ding schmäcke.

Mint's hogy légyen ízi a' do-
lognak.

Gastby mée chutná byra.

256. Déntibus mándinus;

Mit den Zähnen kauen wir;

Fogainkkal rágódunk (eszünk:)

Zubami imeykáme (péjszwa-
me:)

257. Edéntali gingivá.

Die keine Zähne haben (die
Zahn-Löcher) mit dem
Zahn-Fleisch.

A' kiknek fogok nincsen (fogat-
lanok) inyekkel.

Bezubbj básněma.

258. Stómachus concoquit:

Der Magen verdäuet.

A' gyomor meg-emészti:

Zalaudet tráwy.

259. Intestina égerunt.

Die Eingeweide führen aus.

A' bél ki-veti (ki-tolja:)

Střemawyprazdningj.

260. Hepar cónficit sângvi-
nem,

Die Leber macht Blut,

A' máj csinálja (szerzi) a' vért,

Gátra pűşobj krew,

261. Et dimittit per nervos.

Und schicket es durch die adern.

Es az ereken által borsátja.

A' pausfégj po nerwisch.

262. Cor palpitāt :
Das Herz klopfet.
A szív leveg (dobog:)
Erde se trepe (stáca.)
263. Pulmo respirāt.
Die Lunge holet Athem.
A tüdő lehellik (lélegzetet vesz.)
Plíce oddychuj. *fzen.)*
264. Lábja sunt circa os:
Die Lefzen sind um das Maul.
Az ajkak a száj környül vagynak:
- Pyſty gſau okoro vſt.**
265. Barba ornat mentum:
Der Bart zieret das Kinn.
A szakál meg-ékesíti az állat:
Fauſy ozdobjuj Bradu.
266. Hic collum eſt próxi-
 mum;
**Dieſem iſt der Hals am näch-
 ſten;**
*Ehez a' nyak leg-közellebb va-
 gyon;*
- Ateremuſ tré geſt nehbliſſi;**
267. Fæminæ ſunt imberbes.
Die Weiber ſind ohne Bart.
Az aſzfzonyok ſzakállatlanok.
Geny gſau bez fauſſi.
268. Humeris ac dorſo ba-
 julāmus:
**Auf den Achſeln und auf den
 Rücken tragen wir.**
*Vállainkon és hátunkon bordo-
 zunk:*
- Na ramenách a hĕbetĕ noſſi-
 me.**
269. Brachiis ampliētimur:
Mit den Armen umfahen wir.
Karjainkkal ölelünk:

Márnĕjm obajmáme.

370. Mānibus laborāmus &
 frāngimus:
**Mit den Händen arbeiten und
 zerbrechen wir.**
*Kezeinkkel munkálkodunk és tö-
 rünk (rontunk:)*
**Mutama pracugeme a lăme-
 me.**
271. Sinistra tenet:
Die linke hält.
A bal-kéz tart:
Ēwá brĭj:
272. Dextra pĕragit opus.
**Die Rechte verrichtet das
 Werk.**
*A job - kéz vĕſzi véghez a' mun-
 kát (dolgot.)*
Pravá vykonává prácy.
273. Palmā palpāmus:
**Mit der flachen Hand fühlen
 (streicheln) wir.**
*Tenyerünkkel tapogatózunk (tö-
 rölgetünk, simogatózunk:)*
- Deanj matáme.**
274. Pugnō percūtimus:
Mit der Faust schlagen wir.
Ökölkel verünk:
Pĕſti bigeme.
275. Volā prehēdimus:
**Mit der hohlen Hand faſſen
 wir.**
Marokkal fogunk:
Ĥrſſj vgjmáme.
276. Dīgitis & pollice con-
 ſtrīngimus,
**Mit den Fingern und dem
 Daumen drücken (ziehen)
 wir zuſammen,**
Ujjaink.

Ujjainkkal és hüvelyünkkel szo-
ritunk,

Prstŭ a pascem stistame,
277. Et nēstimus nodos;

Und knüpfen Knoten;

Es zsomókat kötünk;

N wázeme vzy;

278. Ungvibus scábimus &
scálpimus.

Mit den Finger-Nägeln krau-
en und tragen wir.

Körmeinkkel vakaródunk és vá-
jogazunk.

Nehty drápeme a sŭrábeme
(drbeme.)

279. Sub pēctore est venter:
Unter der Brust ist der Bauch.

A' mely alatt vagyon a' has:
Pod prŭami bŕicho gest.

280. Infra axillas látera:
Unter der Achsel die Seiten.

A' hónalyak alatt az oldalak:
Pod paždĕma boty.

281. Sub his costæ.
Unter diesen die Rippen.

Ezek alatt az oldal-tszontok.

Pod nimi žebra.

282. Terguin habet supérnē
scápulas,

Der Rücken hat oberhalb die
Schulter-Blätter,

Azon fellyül a' háron vagynak
a' vál-lapozzkák,

Hĕbet má na hoře lopatky,

283. Inférnē lumbos.

Unten die Lenden.

Alól az ágýék (tízombok.)

Dole ledwi (bedra)

284. Nátibus sedĕmus:

Auf den hinter Backen sitzen

A' segg-pofákon ülünk: (wir.

Na zadku sedjme.

285. Génua flectimus:

Die Knie beugen wir.

Térdinket meg hajrjuk:

Kolena sŭonügeme.

286. Pédibus ambulámus.

Mit den Füßen gehen wir.

Lábainkkal járunk.

Mohama modjme.

Mentis:

Az Elméjé:

287. Mens cōgitat semper
aliquid:

Das Gemüth gedenket im-
mer etwas;

Az elme mindenkor gondol va-
lamit;

Myŭt myŭti wĕdyŭŭ nĕtco.

288. Etiam in somno sō-
mniat:

Nuch im Schlaf träumet es.

Még álmában-is álmodozik:

Des Gemüths:

Myŭte:

Zatĕ y we snáŭ ždā se gŭ.

289. Unde sunt sōmnia (in-
somnia.)

Daher sind die Träume.

Honnan álm-lárások (álmodo-
zások) vagynak.

Odtudĭ gŭau snowĕ.

290. Intellĕctus intĕlligit:

Der Verstand versteht.

Az értelem ért:

Wyrozumĕni wyrozumjwā.

291. Ra-

291. Rátio ratiocinátur & excógitat:
Die Vernunft schließt bey sich und denkt auß.
Az okosfág okoskodik és valamit gondol:
**Rozum rozvažuge a wymey-
 sli:**
 292. Memória méminit;
Das Gedächtniß ist eingedenkt.
Az emlékező elme emlékezik;
Pamět památuge;
 293. Et si quid oblíta est, recordátur.
Und wo es etwas vergessen, erinnert es sich.
ÉS ha valamit el - felejtett, reá emlékezik (eszében jut.)
A gestli co pozapomněla, připomíná sobě.
 294. Volúntas vult (cupit) bonum:
Der Wille will (begehret) das Gute.
Az akar at jól akar (kíván:)
Wúle chce (žádá) dobroho.
 295. Declinat malum;
Wendet sich vom Bösen;
El - hajlik a gonoszról;
Wyhybá zlému;
 296. Sed sæpè fallitur:
Wird aber oft betrogen.
De gyakran meg - tsalazik;
Ne často oklamána bymá.
 297. Gaudet & tristátur.
Erfreuet und betrübet sich.
Órúl és szomorkodik.
Naduge se a rmanji se.
 298. Securus curat nihil:
- Der sichere sorget nichts.**
A gond - nélkül - való nem visel semmire gondot:
Bezpečný nestará se o nic.
 299. Tutus timet nihil.
Der wohl - Verwahrte fürchtet nichts.
A bátorfágos semmit nem - fél.
Bezpečný nestraňuje se ničeho.
 300. Végerus labórat:
Der frische arbeitet.
Az erejében - való munkálkodik:
Čerstvý pracuje.
 301. Qui convaleuit, exultat.
Wer wieder gesund ist worden, frolocket.
A ki meg - gyógyul, dörvend (virgád:)
Který se pozdravil, plesse.
 302. Festus dormitárit;
Den Müden schláffert;
A meg - fáradt alhatnék;
Ustáremu se chce spáti;
 303. Post obdormit & quiescit:
Darnach entschláft und ruhet er.
Azután el - aluszik és nyugszik:
Za tím vsne a odpočívá.
 304. Vigília enim atque cura fatigant;
Dann das Wachen und die Sorge machen müde;
Mert a' vigyázás (virralzás) és a' gond fáradsztanak;
**Obějí žagistě a starost vna-
 wugi;**
 305. Sopor recreat.
Der Schlaf erfrischet.

Az álm meg-újít.

Spánj obcersiwuge.

306. Cùm septem horas dormivisti,

Wann du sieben Stunden geschlafen hast,

Midőn hét órákig alutál,

Sedm hodin přespáváš,

307. Et evigilas, vigila, surge, & excita alios.

Und erwachest, so wache, stehe auf, und wecke andere auf.

És fel-serkensz, vigyázz, kelj-fel, és eg-yebeket köls-fel.

A prochtě, wstaň, bdi, a probuď jiné.

Morbidórum :

A' Betegekéi :

308. Jejunus appetit aliméntum :

Ein nüchterner ist begierig der Nahrung.

Az éh igen kívánja az eledelt :

Lačný žádostiv gest potrawy.

309. Satur fastidit escas :

Ein satter verwirft die Speisen, (hat einen Ekel für den Speisen.)

A' meg-elégedett meg-útálja az érkeket, (avagy meg-tsömörlik tőlök :)

Našycený ošklivj sobě pokrmy.

310. Delicatus déligit.

Ein zärtling mehlet aus.

A' kedvére tartott azokban választást részen.

Rozkošný vyběrá sobě.

311. Sanus benè valet :

Ein gesunder ist wohl auf.

Az egészséges jól bírja magát :

Zdravý dobře se má.

312. Aegrótus aegrótat :

Ein Kranker kranket (ist unpaß.)

Der Kränklichen :

Nemocných :

A' bereges beregeskedik (kedvetlenkedik :)

Nemocný stůně.

313. Cui dolere, is quèritur.

Wem es schmerzet, der beklaget sich.

A' ki fájdalomban vagyon, az panaszkodik.

Koho bolí, ten nářká.

314. Morbi finè dolore & cum anhelitu

Die Krankheiten ohne Schmerzen und Reuchen

A' fájdalom nélkül és nehéz lehellet-vevésfel-valò betegségek

Nemocn bez bolesti s dušnosti

315. Sunt periculósi,

Sind gefährlich,

Veszedelemsek,

Esau nebezpečné,

316. Et eventu plerúmque letháles.

Und im Ausgang mehrentheils tödtlich.

Es végre inkább (mindenkor)
balálosok.

A naposledny na většim dle
smrtelné.

317. Febris redit per vices:

Das Fieber kommt mit Ab-
wechslung wieder.

A' hidegletés változás által tér-
viszszá:

Zymnice se přegimá a nawra-
cuje.

318. Tām cum siti, quām
cum frigore intēno;

Gomohl mit Durst, als mit
innerlichem Frost (Kälte);

Mint szomjúsággal, mint belső
hideggel;

Gat s únj, tat s studenosti
(zymau) wnitřnj.

319. Raró cum fame:

Selten mit Hunger.

Rizkán éhséggel:

Rizkto s hladem.

320. Apoplexia & venenum
vehemens enecant citō.

Der Schlag und der heftige
Gift tödten geschwind.

A' gutta - ütés és a nagy indú-
latú erős méreg hamar meg-
ölnek.

Esak a ged náhlný zabij
prudce.

321. Scabies facit pruritum:

Die Krätze machet Jucken.

A' rüh (fennyedék) viszketé-
get szerez:

Prasivina činj svrab.

322. Uleus scaturit tabō:

Das Geschwür fließt mit Ey-
ter:

A' fekély (kelés) gennyet séggel
foly - ki:

Wred teče hnísem.

323. Recens vulnus sanatur:

Eine frische Wunde wird ge-
heilet.

Az újonnan nyílt seb hamar meg-
gyógyul:

Nová Rána vždrawena bý-
má:

324. Quicquid putret, sor-
det, ut finis & cadáver.

Was faulet, das stincket, als
der Mist und das Aaf.

Valami rozhad, rusnya, mint a'
ganj és a dög.

Eotoli hniqe, smrdj, gako
hnüg a mrsina.

325. Robustus potest multum
ferre;

Ein starker kan viel tragen;

Az erős (vastag) sokat el - visel-
het;

Moeny (slyný) může mnoho
vnesti;

326. Tener parum sufferre.

Ein zarter wenig ertragen.

A' gyenge kevésket viselhet - el.

Graby máro sněti.

327. Cæcus non videt:

Ein Blinder siehet nicht:

A' vak nem - lát:

Slepy newidj:

328. Surdus non audit:

Ein tauber höret nicht:

A' siket nem hall:

Slechý neslyši.

329. Mutus non loquitur.
 Ein stummer redet nicht.
A' néma nem szól.
 Némű nemlűvű.
 330. Tacit caret nemo,
 Das Fühlen mangelt nie-
 mand,
Illesés nélkül nem szűkölködik
senki,
 Bez tsuuti jádnű neni,
 331. Nisi paralyticus.
 Als nur dem, welchen der
 Schlag gerühret.

Hanem csak az ina - szakadozott
 (gutta - ütött.)
 Lec dnau - plámanű
 332. Claudus claudicat :
 Ein lahmer hincset :
A' sánta (tsibertes) jánzikal :
 Kulhamű kulhá :
 333. Mūt lo deest aliquid.
 Einem verstümmelten gebriht
 (fehlet) etwas.
*A' rsonkának (bénának) vala-
 mi hiza vagyon.*
 Kusému nēteho se nedostává.

Opificum :

A' Mēster Emberekéi :

334. Agrícola arat aratrō :
 Der Ackermann ackert (pflü-
 get) mit dem Pfluge :
A' szántó-vező ember ekével
szánt :
 Drac ore pruhem :
 335. In vere sēminat :
 Im Frühling sätet er :
Ki - keleskor vét :
 3 gara sege :
 336. In aestate metit :
 Im Sommer erndet er :
Nyárban arat :
 W létē ine :
 337. In autūmmo vindēmiat :
 Im Herbst leset er Wein :
Őszfel szed (szűr) :
 Na podzym wjno zbírá :
 338. Hyeme tritúrat in hór-
 reo.
 Im Winter drischet er in der
 Scheune (Scheuer.)

Der Handwerker :

Nzemeslnjku.

Telben a' tsúrben (pajtában)
 tsépel (nyomtat.)
 W ymē mřátj w stodole.
 339. Hortulanus plantat hor-
 tum :
 Der Gärtner pflanzet den
 Garten :
A' kertész bé-ülteti (plántálja)
a' kertet :
 Zahradnjt štēpuge zahradu :
 340. Circumnūnit pomá-
 rium, aut viridárium, fossā,
 vel plancis, vel macerie.
 Den Obst - Garten (Baum-
 Garten,) oder Lust-Gar-
 ten, bewahret er um mit
 einem Graben, oder mit
 Planken, oder mit ei-
 ner Leim-Wand.
 Kőrös - kőrnűl erősíti - meg a'
 gyűmölcsös - kertet, avagy
 a' zőld ágyas helyet, árok-
 kal,

kal, avagy palánkkal, a-
vagy szövénnyel.

Ohrázege štěpnicy, neb kmit-
nicy, pškopau nebo pran-
tami, nebo partanem.

341. Mōlitor molit in mola
frumentum :

Der Müller mahlet in der
Mühlen das Getreide :

A molnár malomban gabonát
őröl :

Mlehnár mele we mlehně D-
bile :

342. Pistor é farina depfit
massam ;

Der Becker knätet aus Mehl
den Teig :

A kenyér sütő a lisztből téstát
dagaszt (gyúr) ;

Petař z mauty hněte těsto ;

343. Pōstea pinfit in furno
panem ,

Darnach backet er im Back-
Ofen Brod ,

Annakután a sütő-kemenczé-
ben kenyeret süt ,

Potom peče w pecy chleb ,

344. Spiras & placéntas, præ-
ter obelias & teganitas.

Prekeln , (Krengel) und Ku-
chen , ohne (ausserhalb)
Spieß-Kuchen und Pfan-
Kuchen.

Peretzer és bélest (rétest , pogá-
tsát ,) a nyárson sütőre
bélesen és rátoroztat kiűl.

Prechty a Kopáče , kromě
Wagecinstu a Vojsch Mi-
lojty.

345. Pastor pascit gregem in
pascuo :

Der Hirt weidet die Heerde
auf der Weide.

A pásztor a legelő mezőn a'
nyájar (tsordát) legelde-
geli (éteti :)

Pasthr pase stádo na pastvě
(pastwisti , pastwisku :)

346. Secat sēcula , aut falce,
fœnum & chordum in
prato :

Er hauet mit der Sense, oder
Sichel , das Heu und
Grummet auf der Wiese.

Szénár és sarjur a réten kaszá-
val , avagy sarlóval , vág
(metli :)

Sece kosau, neb srpem, seno a
otawu na lauce :

347. Pábulum & stramen
cōngerit in acervos :

Das Futter und Stroh trä-
get er zusammen in Hauf-
fen :

Az abrakot és szalmát rakások-
ban hordja (öltve :)

Arm a stámu snássi do stohu :

348. Purgat furcā stābulum :

Er reiniget mit der Gabel den
Stall :

Az istálló villával tisztítja - ki :
Eiűj widrami chliv (itágné,
marsttal :)

349. Format e lacte cāseos.

Er macht aus der Milch Käse:

A tejből sajtor formál (nyom.)
Děrá z mleka syry.

350. Lānio maſtat pēcudes:

Der

Der Fleischer schlachtet das
Vieh:

A' mészáros le-vágja (fel-mé-
szárolja) a' barmokat:

Mészáros (masfár) bige dohy-
tet:

351. Venátor venatur feras:

Der Jäger jaget das Wild:

A' vadász vadakat vadász:

Myśliwiec honj zwęć:

352. Auceps capit volucres:

Der Vogelfsteller fänget Vö-
gel:

A' madarász madarakat fog:

Ptácinjt kapá ptáty:

353. Piscátor piscatur reti in
piscina.

Der Fischer fischet mit dem
Reze im Teich.

A' halász halóval halász a' halas-
zóban.

Rybář łowi ryty w rybniku.

354. Coquus super foco pa-
rat cibos;

Der Koch bereitet über dem
Herd die Speisen;

A' szakács tűz-hely felett készíti
(tsinálja) étkeket;

Kuchař na Ohništi strojí kr-
mě;

355. Elíxat in ahéno cúpreo
albúrnos, angvillas, bar-
bos, caneros, cyprinos,
foxinos, fúndulos, góbi-
os, percas, salmónes, &c.

Er siedet im kupfernen Kessel
Weiß-Fische, Male, Bar-
men, Krehse, Karpfen,
Etrike, Gründlinge,

Kressen, Bersche, Lach-
sen, &c.

Főzi üstben (rézből - való fa-
zékban) a' fehér keszege-
ket, ángolnákat, bartsát,
rákokat, pontykákat, jász-
keszegeket, kővi-halakat,
kóty, sügér, semling (la-
zatz) halakat, 's a' r.

Waż w kotle miedennem béli-
ce, aubory, parmij, raky,
kapry, mřenij, hrauszy,
otanny, lososzy, &c.

356. Alios cum, álios sine
squamis;

Etliche mit, etliche ohne
Schuppen:

Másokat héjokkal, egyebeket a'
nélkül;

Ginē s supinami, ginē bez
supin;

357. In olla offas, haléces,
petalónes, tomácula, ape-
xabónes, aliáque farcímij
na,

Im Topfe Suppen, Seringe,
Schindten, Leber-Wür-
ste, Schweiß-Würste,
und andere Würste,

A' fazékban leverskéket (leves
étkeket,) heringeket, ól-
dal-persenyéket, májso-
kat, és egyéb kolbászokat,

W hreny polimny, herynty,
plece, guńtice, gelita,
a ginē nadiwaniny,

358. Carnes item elíxas, &
jusculéntas;

Desgleichen gekocht, und in
der

der Brühe liegendes
Fleisch :

*Ismét főzt, és leves húfokaz ;
Dei maszó waréné a gicho-
wité ;*

359. Aslat in vérubus ána-
tes, capos, perdices &
turdos,

Er bratet an den Brat-Spies-
sen Enten, Raphähne,
Rebhühner, und Zie-
mer,

*A nyárson részéket (kátsákat),
kappanyokat, fogolymada-
rakat, és húros madarakat
súr,*

Pece na rojnich kačeny, ka-
pauny, kuroptwy, a
drozdy (twjczak),

360. Et quæ sunt allarum af-
saturarumque genera alia :

Und was für andere Arten des
Gebratens und der Bra-
ten seyn :

*Es ha mi súlreknek, és darab
persenyéknek egyéb nemci
vagynak :*

A co gineho na pečeně byti
múje.

361. Quibus lactúæ & em-
bammata, beta rubra, cap-
pares, &c. in scutellis
adjunguntur ;

Zu welchen Salat und Tit-
schen, (Luncken) rothe
Ruben, Kappern, und
dergleichen, in Schüs-
selchen gesetzt werden ;

Mellyekhez saláta és fel-márto-

*garásra-való jó-izű leverts-
ke, veres rzékla, kaporna,
s a' t. zálarskáiban réter-
nek ;*

Reemuš sałat a omácky, čer-
wená čepa, kappary, č.
na Mísečach se připo-
gugi ;

362. Frigit in butyro, vel
oleo ;

Er backet (pregelt) in der
Butter, oder im Del ;

*Vujban, avagy olajban ránt
(parásol ;)*

Smaž w másle neb w olegi ;

363. Torret lucánicas in cra-
tícula.

Er röstet die Bratwürste auf
dem Rost.

*Rostélyorskán kolbász (májost)
súr.*

Praji trobáš na roští.

364. Fércula cinnamonò, cro-
cò, zingibere, & similibus
in mortário contúsis aro-
mátibus condimus :

Die Gerüche würzen wir mit
Zimmetrinden, Safran,
Ingwer, und derglei-
chen im Mörsel gesto-
senen Würzen.

*Az érkeket sa.béjjal, safránnnyal,
gyömbérrrel, és mosárban
meg-rörözt hasonló díága
gyökerekkel fű-szer-számoz-
zuk :*

Armě štořič, šafranem, zá-
worem, a tēm podob-
ným

ným w mozdſſi ſteuce-
ným Koſenjm koſenjme:

365. Potum cōdimus in
cella.

Den Trandſſ verwahren wir
im Keller

Az italt pintzében teſzſzük.

Rápog ſchowáwáme do ſkle-
pu:

366. Ex uvis fit vinum,

Aus den Trauben wird der
Wein,

*A' ſzöld - gerezdekből léſzen a'
bor,*

3 hroznu býwá wjno,

367. Fécibus ſubſidéntibus:

Wann die Heſen ſich ſetzen:

*Mikor a' ſeprólék je le-eřeſzke-
dik:*

Rdy kwasnice ſe ſſedags:

368. Cerevíſia prómitur e
dólio,

Das Bier wird gezapſet aus
dem Faſſe,

*A' ſer a' hordóból rſapolzatik,
Pivo toj ſe 3 bečty,*

369. In lagénas & ámpho-
ras:

In die Flaſchen und Eimer.

*Palatzkokba és korſókba (kétfü-
lű edényekbe.)*

Do flaſſi (rahwic) a pinet.

370. Auríga jungit equos,

Der Fuhrmann ſpannet die
Pferde an,

*A' korsiſ (ſzekeres) bé-fogja
a' lovakat,*

Furman ſpráhá koně,

371. Et ungít rotas,

Und ſchmieret die Räder,

Es a' kerekeket meg-keni,

U máje kóla,

372. Et proficiſcitur ſúbitò;

Und fáhret geſchwinde;

Es hamarſággal még-yen;

U geđe ſpéſſné.

373. In cœno autem hæret,

Im Roth aber ſtecket er,

De a' ſárban meg-akad,

W blátě pať wějn,

374. Quum vehit ónera,

Wann er fúhret die Laſt-Waa-
ren,

Midón terhet viſzen (hordoz,)

Rdy weje náklad,

375. Curru, aut trahā.

Auf dem Wagen oder Schlit-
ten.

Szekéren, avagy ſzánon.

Na woje, nebo na ſánjch.

376. Nauta návigat navi:

Der Schiffmann ſchiffet im
Schiffe:

A' hajós hajón hajóz:

Pravec pravj ſe na robj:

377. Naclérus gubérnat:

Der Steuermann ſteuret:

A' hajós-mester igazgatja:

*Šſiſár (marnár, přewozník)
3 pravuge:*

378. Rémigés rémigant.

Die Ruder = Knechte rudern.

Az evező legények eveznek.

*Wefráť weſtem táhnau (we-
ſlúgí.)*

379. Per flúvios vadámus;

Durch die Waſſerflüſſe waten
wir;

A' fo-

A folyó-vízen átrál gázolunk ;
 Přes řeky brodjme ;

380. Aut úimur scaphis ;
 Oder brauchen fähne (nachen.)
 Avagy rsólnakokkal (hajótskák-
 kal) élünk ;

Aneb vjiváme čunu ;
 381. Aut strūmus pontes &
 ponticulos.

Oder bauen (machen) Brü-
 cken und Stege.

Avagy bidat és bidatskár (pal-
 lót) alkotunk (építünk.)

Aneb postádáme mosty a řav-
 ky.

382. Viátor egréditur cum
 viático ;

Der A andersmann gehet aus
 mit einem zehrpfennig ;

Az úton-járó ki-lépik az úti
 költséggel ;

Pocestný mchází s penězi na
 cestu potřebnými ;

383. It sine saltu per scmi-
 tam ;

Er gehet ohne Sprung den
 Fuß-Steig ;

A' gyalog-úton szökés (ugrás)
 nélkül mégyen ;

Ode bez skátání stětau ;

384. Et cavet ambages , at-
 que paludes ,

Und hütet sich vor umschweif-
 fen und Pfuhlen (pfützen,)

És a' zokergő úzakat és morsa-
 rokat el-kerüli ,

A' mstěháš se okoltú a bahen ,

385. Nè erret , aut cadat in
 foveam ;

Daß er nicht irre, oder in eine
 Grube falle ;

Hogy ne tévelyegjen, avagy ve-
 remben (árokban) ne es-
 sék ;

Aby nezblaudir , neb nevpade
 do gámy ;

386. Cedit retro , ubi porro
 nequit pèrgere.

Er weichet zurück, wo er nicht
 fort kan.

Vissza-tér , a' holott továbbá
 menten nem mehet.

Vstupuge páttem , když dále
 nemúie giti.

387. Mercátor tractat mer-
 ces ;

Der Kaufmann handelt mit
 Waaren ;

A' kalmár kalmár marbát árul
 (forgat ;)

Rupec obrá se s kaupj ;

388. Méruit damnum ;
 Fürchtet Schaden (Verlust ;)

Fél a' kartol ;

Obává se škody ;

389. Quarit lucrum ;

Suchet Gewinn ;

A' nyereséget keresi ;

Sledá zisku ;

390. Monéta gestatur in cru-
 ména (marsúpio :)

Die Münze wird getragen
 im Beutel :

A pénz az erszényben (tarsoly-
 ban) viseldegelzerik :

Mince se nosy w opastu (mész-
 cy :)

391. Quóniam pecúniá ,
 Weil

Weil mit dem Gelde,

Mivelhogy pénzzel,

Ponévadi pénzén,

392. Quæ d. bémus, (débirta) ölvimus.

Wir be. ablen, was wir schuldig seyn (die Schulden.)

Fizeryük, a' mivel adósok vagyunk (adóságinkat.)

Co sine poivinnj (dkušnj) plajtíme.

393. Emimus & vëndimus, Wir kaufen und verkaufen, Vásárlunk (vélzünk) és adunk,

Rupageme a pëdámame,

394. Carò, aut vili, (magno, aut vili përiò.)

Teuer, oder wolfeil.

Drágán, avagy óltsón, (nagy, avagy alá-való áron.)

Draho, neb pachno.

395. Nummi, grossi & floreni sunt diversí:

Die Pfennige, Groschen und Gulden sind unterschiedlich:

Apró pénzek, garafok és forintok külömb-külob-félék:

Penze, grossowé, a' plati gsaurozlicnj:

396. Quisque suo valóre.

Ein jeder mit seinem Werth.

Ki-ki (minden) az ő kezeri (mivolta) szerint.

Raidy w sine cené.

397. Netrix ad colum net è lino:

Die Spinnerin am Rocken sp. nnet aus dem Flach:

A fonó-aszszony gu'zalyon (rokán) a' lenből fan:

Předlice pëi pëdlich pëde & lenu:

398. Textor textit linteum (telam:)

Der Weber webet Leinwand:

A takárs lepedő (vázna) sző: Stables itá plátno:

399. Pannifex è lana pannos.

Der Tuchmacher aus der Wolle Tücher

A posztó - rsínáló a' gyapjából posztót.

Saukenst & weny saufno.

400. Sartor conficit vestes acu,

Der Schneider machet mit der Nadel Kleider,

A szabó tűvel rsínálja - meg a' ruhákat,

Krenčj dërä staty & gehlau,

401. Mensuratque ulnâ manicas & periscélides:

Und misset mit der Elle die Ermel und die Knie-Bän. der:

Es rëffel (singgel). az újjair és a' szár - rekerítő ékes salavárir méri: (wazh:

A méri pottem rukáwn a' pod.

402. Sutor suat calceos & ócreas, ex cório & alúta:

Der Schuster nehet Schuhe und Stiefel, aus Leder und Rorduan:

A varga rzipelőseket és szeker-nyéket hórbul és kardoványból varr:

Szwec ffige fřewjce a boty ;
tűje a fordománu :

403. Péllo è pèllibus pelli-
cia.

Der Kürschner aus Fellen
Pelz-Werke :

A' szőts a bélésekből kődmő-
nőket.

Kozišniš ; kozišin tojuhn.

404. Rélio torquet restes ,
atque láqueos :

Der Seiler drehet Seile und
Stricke :

A' kőzél-verő kőteleket és iszván-
gokat zeket :

Provozniš trauti oprátty a
provazh :

405. Fículus fingit fidélias
ex argilla :

Der Töpfer machet Rachein
aus Tohn :

A' fazékas az agyagból kályhá-
kat (föld-edényeket) for-
mál :

Srncjē lepi dčbány ; hlinj :

406. Serniarius glútine sua
glútinat (conglútinat :)

Der Tischler (Schreiner) lei-
met das seine mit dem
Leim zusammen :

Az asztalos maga mivét enyvel
a gyvezi - őszve :

Trahéat (trólat) zleguge šwé
wécy fleyem :

407. Faber super incude cudit
ferrum, atque chálybem :

Der Schmied schmiedet auf
dem Ambos das Eisen
und Stahl :

A' kováts az űlőn vasat és arzélt
kovársol :

Romár na nátoivable fuge ie-
lejo a ocel :

408. Aurifaber ex auro &
argénto, non ex ære, aut
cupro, facit ánnulos.

Der Goldschmied machet aus
Gold und Silber, nicht
aus Erz, oder Kupfer,
Ringe :

Az őrves (arany mives) arany-
ból és ezűstből, nem értz-
ből és rézből, gyűrűket
rsinál.

Platniš ; plata a fřjbra, a ne
; žwonowiny a mēdj, dč-
lá prřtenē.

409. Lignátor ferrā secat,
& secūri findit ligna :

Der Holzhacker säget mit der
Säge, und spaltet mit
der Axt das Holz :

A' fa-vágó fűrészfél meřszi, és
fejűszével baszja a' fát :

Dřewoštēp pirau řeje, a sete-
rau řřipá dčjwi :

410. Lignarius ásciat áscia,

Der Zimmermann žimert mit
dem Beile (der Zimmer
Axt,)

Az árs fűzűlő-bárdal bárdol.
Tesat őřetawá (tesá) pantőřem.

411. Utitūque dolabrā & te-
rebrā.

Und brauchet den Hobel und
Bohrer :

Ős gyalúval s' fűróval él.
A bűřwá hoblika a nebožje.

412. Murarius ponit fundamentum ædificii;

Der Maurer leget den Grund
des Baues;

A kő-míves fundamentomát hely-
bezteti az épületesnek;

Zebnit kőde Základ staveni;

413. Erigit parietes;

Nichtet die Wände auf;

A falakat fel-állérja;

Wyźdwihuge ścienny;

414. Operit tectis;

Bedeckts mit dem Dache;

Fedéllel bé-fedi;

Prítřyná střechau;

415. Atque ita ædificat.

Und also bauet er.

Es úgy építi.

A tat stawj.

416. Vitarius & viator etiam

exercent opificium in of-

ficiis suis.

Der Glaser und Bötticher

(Bittner) üben auch das

Hand- & Werk in ihren
Werkstätten.

Az úveges és pintér - is az ő mű-
helyekben műveket gyako-
rolják.

Stlenár a bednár taté déragi
řemeslo w swych Wer-
statach.

417. Dēbile non est firmum,
nec perfectum;

Das schwache ist nicht fest,
noch vollkommen;

Az erősen nem erős sem töké-
letes;

Slabé není pevné, ani do-
tonaré;

418. Fulcitur fulcris,

Wird gestützt mit Stützen,

Támazokkal gyámolíztatik,

Podpřrá se podporami,

419. Ut nē ruat.

Das es nicht umfalle (einfalle.)

Hogy el-ne rohanjék (szakadjon.)

Uby nepadlo.

VERBA IMPERSONALIA.

420. Si tibi libet, licet.

Wo dir's beliebt, stehets frey.

Ha néked tetszik, szabad.

Gesliti se tobě libi, swobodnoř.

421. Si te piget laboris, aut

beneficii, pūdeat te.

Wo dich die Arbeit, oder die

Wohlthat verdreust, so

schāme dich.

Ha restelled a' munkár, avagy

jó-téreményr, szégyenljed.

Gesliti se ti styřká práce, neb

dobrodini, styř se.

422. Decet te pēnitēre pec-

cāti atque discōrdiæ.

Es soll dich gereuen der Sün-

de und der Unreinigkeit.

Illik meg - bánod a' vétkez és

viszszá - vonást.

Prěsřuřsi na tē, abyř želer hřj-

cha a neswornosti.

423. Adolescētem decet si-

lētium, non verò perti-

nācia.

Einem Jüngling stehet das

Stillschweigen wohl an,

nicht aber die Halsstarrig- keit.	Ha az élést meg-íntad, szükség hog y sétálj.
A nevedéken ifjához illik a' ball- gatás, nem pedig az által- kodás (vakmerőség.)	Gestli gest tobé sedéti testno, musys se procházeti.
Na meádence nálejj mlcenj, a ne vputnost.	425. Invitáti est comparére. Einem eingeladenen geziemet zu erscheinen (sich einzu- stellen.)
424. Si te sessiónis tædet, opórtet spatiári.	A' hivatalosnak tiszti, hog y je- len lègyen.
Wo du des Sitzens überdrú- ssig bist, must du spazie- ren:	Pozwanejho gest wèc dostawi- ti se.

*****

CAPUT III.

De Rerum Circumstántiis.

Von den Umständen der Dinge.

A' Dolgoknak Környül - állásiról.

O Wécý okolostogicý.

I. A D V E R B I A.

426. Q uis vocat me? Ego.	Wolan! laßt uns warten, bis er komme! Wohl.
Wer ruffet mich? Ich.	Nosza immár! várjuk még, még- len el-jő (érkezik!) Föl
Kitoda hív engemet? Én.	vagyon.
Kdo volá mne? Gá.	Du! počegme, aš přigde: Dobre.
427. Tunè es? Quis est ígi- tur illic? Paulus.	429. Advéntus tuus nobis gratus est.
Bist du es? Wer ist dann dort? Der Paul.	Sey uns willkommen (deine Ankunft ist uns lieb.)
Te vag y-é? Kizoda vag yon an- nakokáért amott? Pál.	A' te jöveveled nekünk kedves, Witáme té (přichod twág nám vděčný gest.)
Eyli gsy? Kdo gest tedy tam? Pavel.	430. Salve! Ago grátias.
428. Agedum! expectémus, donec véniat! Benè.	Sey

Sey gegrüßet! Ich sage dank.

Eg' sféggel! Kézféném.

Boden; dram bye! Dtkugi.

431. Ut vales adhuc? Sic mediocriter.

Wie gehets dir noch? So máßsig:

Mint vagy még? Ugy közép szerint.

Wterat se máßs gesttē? Lat proſtēdnē.

432. Ubi fuisti? Unde redis?

Wo bist du gewesen? Wo kommst du her?

Hol voltál? Honnét térsz vissza?

Kdes bye? Odtud se nawracugejs?

433. Ex oppido: ex vicinia.

Aus dem Städtlein: aus der Nachbarschaft.

A városkából: a szomszédságból.

3 městceka: 3 fausedstwj.

434. Quā ivisti? Per porticum.

Wodurch bist du gegangen? Durch die Laube.

Merre mentél? A tornátczon által.

Kadys sfer? Přes podeaubj.

435. Quorsum vis? Domum.

Wohin wilt du? Anheim(nach Hause.)

Hová akarsz menni? Haza (haza-felé.)

Kam hceš? Domu.

436. Et quò inde? Nusquam.

Und wohin von dannen? Nirgends hin.

Es onnét hová? Sobová.

U tam odtud? Nitam.

437. Quando in horto fuisti?

Wann bist du im Garten gewesen?

Mikor voltál a' kertben?

Kdy sy bye w zahrádě?

438. Heri, hódie, modò, nuper, dudum.

Gestern, heut, erst, neulich, vorlängst.

Tegnap, ma, most, minap, régen.

Wčera, dnes, nyní, onehdy, dávno.

439. Quóties? Semel.

Wie oft? Einmal.

Hányszor? Egyszer.

Kolitráte? Gednau.

440. Quando me vides (in vides?)

Wenn wilt du mich besuchen?

Mikor látogatasz-meg engemet?

Kdy mne navštívíš?

441. Mox, cras, peréndie, aliquándo.

Bald, morgen, übermorgen, etwan (dermaleins.)

Majdan, holnap, holnap - után, valaha.

Sned, zejtra, pozetř, někdy.

442. Scisnè memoriter lectiónem? Sic satis.

Kanst du auswendig die Lektion? Gut genug.

Tudod-e könyv nélkül a' lezskér? Ugy elég.

Bmiffli: paměti čtenj (leſch?)

Lat.

443. Ego minime, (*neuziquam.*)

Ich gar nicht.

En semmiképen nem.

Gá nitoli.

444. Quæ est causa? Num didicisti, aut es oblitus? Ferè.

Was ist die Ursach? hast du es verlernet, oder vergesſen? Faſt? (ſchier, bey nahe.)

**Mi az oka? Vallyon nem tanúl-
tad vólt é jól meg, avagy
el-felejtetted-é? Tsak nem
mind neztúl.**

**Es geſt ja pětina? Zbaliž se
převčil, a neb sy zapome-
nul? Léměť.**

445. Cur non repetis?

**Warum wiederholeſt du ſie
nicht?**

**Miér nem repetálad (tanúlad
viſzontag?)**

Proč sobě neopétugeš?

446. Mihi nunc non vacat.

Ich habe jezt nicht die Weile.

Nékem most nints úreségem reá.

Nemám nynj chwile.

447. Quare? Missus sum in
villam ad bibliopólam.

**Wie ſo? Ich bin geſandt nach
dem Meyerhose (Vor-
werck) zum Buchführer.**

**Miér? Kúldertettem a' major-
ban a' könyv ároshoz.**

Proč? Voseán sem do dvoru

**tu Knihárowi (t Rucen
Kněh.)**

448. Profecto? Ibo unā. Ne-
quāquam.

**Gewißlich? Ich will mitge-
hen. Weit nichten.**

**Nyilvān? Eg yitt még yek veled.
Semmiképen nem.**

**Opravdu? Pugdu s tebau.
Nitoli.**

449. Quāobrem? Repetē-
mus in itinere.

**Warum doch? Wir wollen re-
petiren unter Wegeſ.**

**Minckokáere? Uzon járásunkba
lerzkénker kerdjük-elő.**

**Proč? Bude me jobě opěto-
wati na cestě.**

450. Id praestat, quam gar-
rire.

**Das ist besser, als Schwagen
(waschen.)**

**Sokkal jobb az, hogy nem mine
bijában zsársogni.**

So geſt lépegi, ne kletetati.

451. Omnino: Redibimus-
ne matūrē?

**Freylich: Werden wir auch
zeitlich wiedertommen?**

Igen-is: Jó korán meg-jövünk-é?

Dwiſſem: nawrátj meli se časně?

452. Fortasse; sed vix. Eheu
dūbitas?

**Vielleicht; doch kaum. Ey
lieber zweifelst du?**

**Talām (nétalántán;) de nebe-
zen (alig) Halládé kétel-
kedel?**

Enad; ale sotwa. D coi po-
chybuges?

453. Procul est. Propera-
bimus.

Es ist weit. Wir wollen eilen.
Meszsze vagyon. Sielni fogunk.
Daleko gest. Vospissime.

454. Ceu futóres? Quid tum?
Wie die Schuster? Was ist
mehr?

Ugymin vargák? 'S esztán?

Gato fsewen? Coi pat?

455. Nostram ætatem decet
agilitas.

Unserm Alter stehet die Hur-
tigkeit an.

*A mi életünknek idejéhez illik
a' serenység.*

Ma nás mit prináleij cerstwoft.

456. Sic ajunt. Imò sic est.

So sagt man. Ja also ist.

*Aképen mon lják. Sőt úgy va-
gyon.*

Tat prawj. Ba tat gest.

457. Nè clama! Atqui sumus
foli.

Schreye nicht! Sind wir doch
allein.

*Ne kiált! Lám csak magunk
vagyunk.*

Metlic! wssat gsme sami :

458. Quómodo ludémus?
Pilâ, my'ndâ, âleâ.

Wie wollen wir spielen? Mit
dem Ball, die blind- Ku-
he, auf dem Breispiet.

*Miképen játszunk? Lapdâst, bu-
nyósdir, osztâblâst.*

Iterat budeme hrâti? Na mi-
na mije, w wrchâby.

459. Quândiu? Totum di-
em.

Wie lange? Den ganzen Tag.

*Midig? Egész Egész nap (nap-
estig:)*

Gat drauhô? Eerh den.

460. Hui nîmîum est! Atqui
sunt fêricæ.

Huy, das ist zu viel! Ist es
doch Feyerntag.

*Hui feletrébb- való! Lám innep
vagyon.*

D mnoho to bude! Wssat gest
Swâtes.

461. Ut nam abstinêremus à
malitia!

Wolte Gott, daß wir uns
enthielten von der Bos-
heit!

*Oh ba a' gonoszságrol magunkat
meg-tartóztatnánk!*

D bychom se zdrželi od zlosti!

PRÆPOSITIONES.

462. Pergâmus, rogo te.

Laß uns fortfahren, ich bitte
dich.

Menjünk menten, kérlek téged.

Odeme dâle (postupme,) pro-
sym tš.

463. Nunc tibi parvas vocu-
las expônam :

Jetzt will ich dir die kleinen
Wörtlein erklären :

*Most nèked kîrsény igérsékéket ma-
gyarázok-meg;*

Ennj

- Nyni tobě malické stowicka** Dem Strome nach ist leicht
wygozim; zu schwimmen;
 464. *Ad nos admittimus &* *A folyó - víz szerént (menté-*
trahimus; *ben) könnyű úszkálni;*
Zu uns lassen und ziehen wir; **Dofu felaŭ (vo řece dofu)**
Hozzánk borsátunk és vonszunk; **snadno gest přowati;**
R sobě připaustime a táhne- 472. *Adversus illud impossi-*
me; *bile.*
 465. *Ad alios accédimus.* **Wider ihn ist unmöglich.**
Zu andern gehen (treten) wir. *Az ellen (visztra) lehetetlen.*
Másokhoz járulunk (lépünk.) **Proti nj nemožné.**
R ginym přistupugeme. 473. *Apud altäre (aram) sa-*
 466. *A nobis abjicimus ac* **Der Priester beym Altar,**
trádimus; *Az oltárnál a' pap,*
Von uns werfen und stossen **W oltäre Kněz,**
wir: 474. *Habet penes se diáconum.*
Magunkról el - vetünk és taszítunk: **Hat bey (neben) sich den Ca-**
(me: **pellan.**
Od sebe odhazugeme a tistne- *Mellette vagyon az egyházi-*
 467. *De árbore nuces decuti-* **szolga.**
timus. **Ma podlé sebe Kaplána.**
Von dem Baume schlagen wir 475. *De temerário nota;*
die Nüsse ab. **Von dem fürwitzigen (unbe-**
Fáról verjük - le a' diót. **sonnenen) merke;**
Z stromu ořechy zrájime. *A' vakmerő (heba-hurgya) vér-*
 468. *Cum nobis dúcimus;* **kesről vedd eszedben;**
Mit uns führen wir; **D wffetečném znameney;**
Mi-velünk viszünk; 476. *Quod intra aedes non*
S jebau wedeme; *máneat;*
 469. *Ante nos péllimus;* **Daß er im Hause nicht bleibe;**
Vor uns treiben wir; *Hogy a' házon belől ne marad-*
Előttünk kergetünk (üzünk.) *jon;*
Před sebau ženeme; **Ze w domě nezůstává;**
 470. *Pone nos raptamus.* 477. *Supra culmen scandat;*
Hinter uns schleppen wir. **Auf den Gipfel streige;**
Hátúl (utánnunk) hirtzozunk. **Tetejére fel-hágjon;**
Za sebau wlečeme. **Ma wch domu wstupuge;**
 471. *Secundum flumen facile*
ost natárs;

478. *Infra limen reptet.*
Unter die Schwelle kriechen.
A kászób alatt rúszdogáljon.
Pod prahem se wálj (leze.)

479. *Fatere coram nobis,*
Befenne für uns,
Valld-meg mi elöttünk,
Přízeny se před námi,

480. *Quid fecisti clam nobis?*
Was du gethan hast heimlich
für uns?

Mit tselekedtél nálunk nélkül?
Co sy beinir krom wědomj na-
šeho (tagně?)

481. *Quia est palam.*
Dann es ist öffentlich.
Mert nyilván vagyon.
Debo gest zgewně.

482. *Contra praeceptum feci;*
Wider das Gebot hab ich ge-
than;

A' parantolat ellen tselekedtem:
Protí přitázanj sem beinir;

483. *Erga praeceptorem val-
de ingratus fui.*

Gegen dem Lehrmeister bin ich
sehr undankbar gewesen.

*Tanító mestereimhez igen bálá-
dadatlan voltam.*

R Beitelowi welmt sem ne-
wděcný byt.

484. *Quidam ob sua facinora.*
Einer wegen seiner Ubelthaten
*Valaki az ő gonosz tselekedeti
miatt.*

Geden pro swüg beinet žy

485. *E domo profugus,*
Aus dem Hause flüchtig,
Házából ki-bújdosó (szaladó,)

3 domu utetši,
486. *Dum juxta viam cucur-
rit,*

Indem er neben dem Weeg ge-
lauffen,

Midőn az út mellett futott,
Kdyi podlé cesty běžel,

487. *Citra (cis) stagnum
constitit;*

Disseit des Sees ist er stehen
blieben;

Innen a' ró-vizen meg-állott;
3 této strany gezera se zasta-
wil:

488. *Deinde ultra stagnum
progressus,*

Darnach jenseit des Sees fort-
gefahren,

*Azután a' ró-vizen túl előbb-
ment,*

Potom na druhau stranu ge-
zera zased,

489. *Venit in desertum,*
Ist er in die Wüsten kommen,

Főve a' pusztába,
Příšel na pausti,

490. *Obibat circa paludes,*
Er gieng um die Sümpfe he-
rum,

Környüle a' mocsároknak jára,
Obcházet okolo bahen,

491. *Oberrabat inter né-
mora,*

Er irrette zwischen den Wäl-
dern,

Ligetek között bolygott,
Běaudil mezy hági,

492. *Navigabat trans mare,*
Er schiffete über das Meer,

Tengeren ultrat evezett,
Pravit se ja more,

493. Usque ad extrémam insu-
las,

Bis zu den äussersten Inseln,
A' leg-végső vízzel környűl-vert
tartományokig,

U' do nejzadnějšich ostrowů,

494. Propè orbis terminos,
Nahe an der Welt Ende,
E' világ - kerekégének közel ha-
rárához,

Blizko světa konce,

495. Extra pátriam vagans:
Aussershalb des Vaterlandes
umstreichend:

Hazája kívül ide's róva tsava-
rogván:

Wen 3 wlasti se taurage:

496. Pro quo intercédunt
multi;

Für welchen sich viele dreinle-
gen, (Vorbitte thun;)

Kiért sokan közben-járnak (el-
deznak;)

3a nęgi se p'rimlawagi mno-
3y:

497. Varum propter exem-
plum ceterorum

Aber wegen Beispiels anderer

De egyebeknek példájokért

Ne pro p'cepto ginch

498. Non potest récipi, nec
abscólvi:

Kan er nicht angenommen,
noch losgesprochen wer-
den:

Viz-sza-nem fogadtathatik, sza-
badon sem mondathatik:

Reműie p'rigat, ani roghéssen
bytí:

499. Hem, quantum infor-
túnium!

Siehe, welch ein Unglück!

In', mely nagy y szerentsét. enség!

Uch! gat welké nesséssj!

500. Væ impiis!

Wehe den Gottlosen!

Faj az istenteleneknek!

Béda bejbožním!

501. Felix præ talibus,

Glückselig ist vor solchen,

Boldog az illyenek fellelt,

Sztiasťny nad takowé,

502. Qui conscientiam pu-
ram custódit.

Der das Gewissen rein be-
währet.

A' ki tisztá lelki ismérveit őrizi.

Který svědomí čistého osířhá.

NUMERALIA.

503. Scis numerare? Unique.
Kanst du zehlen? Freylich.

Tudsz-e számlálni? Bizonyára.

3mjs počítati? Arcy.

504. Tenta igitur: quot sunt

res?

Versuch verhalten: wie viel
seynd Dinge?

Próbáld - meg annakokáért: há-
nyak a' dolgok?

Ohleden tedy: Kolik gest
věch?

505. Unus

505. Unus est codex Bibliorum:
Es ist ein Bibel-Buch:
Egy a' Szent Irásnak (Bibliának) könyve:
Gedna gest kniha Bibli:
506. Duo sunt Testamenta, Vetus & Novum:
Es seyn zwey Testament, das Alte und das Neue:
Kettő a' Testamentumok, az Ó és Új:
Dwa gsau Zákonové, Starý a Nový:
507. Tres Personae Sanctae Trinitatis:
Drey Personen der Heiligen Dreysaltigkeit:
Hárma a' Szent Háromságnak Személyi:
Tři Osoby Swatě Trojice:
508. Quatuor Evangelistae:
Vier Evangelisten:
Négyek az Evangélisták:
Čtyři Evangelistové:
509. Quinque sensus:
Fünf Sinne:
Ötök az érzékenységek:
Pět smyslů:
510. Sex profesti dies:
Sechs Werkel-Tage:
Hatok a' dolgo révdő napok:
Šest všedních dnů:
511. Septem Petitiones in Oraciónē Dominica:
Sieben Bitten im Gebet des HERRN, (im Vater Unser:)
D
- Hétek a' Kérések az URI Imádásg-ban (Mi Atyánkban:)
Sedm Proseš w Modlitbě Páně:
512. Octo dies comparantur septimane:
Acht Tage werden einer Wochen verglichen:
Nyolcz napok hasonlítanak egy héthez:
Osmin dni podobnj gsau t Sedm dni:
513. Ter tria sunt novem:
Dreymal drey ist neune:
Háromszor három kilencz:
Tritrát tři gest dewět:
514. Decem Præcepta DEI:
Zehen Gebote Gottes:
Istennek tíz Parancsolati:
Deset Přikázání Božíh:
515. Undecim Apóstoli, denatō Judā:
Elf Apostel, ausgenommen Juda:
Tizenegyz Apostolok, a' Júdást ki-vévén:
Gedenácte Apóstorů, tromě Sidáše:
516. Duodecim Fidei Articuli:
Zwölf Glaubens-Artickel:
A' birnek tizenkét Ágazati:
Dwanácte Wjry Člántů:
517. Triginta dies sunt mensis:
Dreyßig Tage sind ein Monat:
Harmincz napok egy hó hónap.
Třideceti dnů gest Měsíc:
518. Cent:

518. Centum anni sunt seculum:

Hundert Jahr sind eines Mannes Alter:

Száz esztendő egy ember' életének tellyes ideje:

Eto lét gest Wét:

519. Sátanas est mille fraudum artifex.

Der Teufel ist ein tausend-Künstler.

A' Sátán tsalárdságoknak ezermestere.

Satan gest tisyc Niemeser-Mistr.

CAPUT IV.

De Rebus in Schola.

Von den Sachen in der Schule.

Az Oskolában lévő Dolgookról.

O Wécech w Szkole.

520. Scholasticus sponte frequentat scholam;

Ein Schüler gehet gerne (willig) in die Schule;

A' deák szabad akarattól (készségesen) gyakorolja az iskolát;

Žák dobromolně (rád) chodí do školy;

521. Quod in artibus eruditur.

Damit er in Künsten unterwiesen werde.

Hogy a' deák mesteriségekben, (tudományokban) oktatassék.

Abj w umění se vyučuje.

522. Initium est à litteris:

Der Anfang ist von Buchstaben;

Kezdeti a' betűkről vagyon: Pócatek gest od liter:

523. E syllabis voces componuntur:

Aus den Sylben werden die Wörter zusammen gesetzt:

A' berüknek (szve-foglalásából) szereztetnek a' szók:

3 Syllab stoma se skládají:

524. E dictionibus sermo.

Aus den Wörtern die Rede. Az igékből az egész beszéd.

3 stoma mluví.

525. Ex libro legimus tacite;

Aus dem Buch lesen wir still; A' Könyvből olvasunk halkán (alattomban;)

3 knihy čteme mlčky;

526. Aut recitamus clare:

Oder

Oder sagen auf laut:

Avagy el mondjuk fel - szóval
(nyilván:)

Al neb řikáme na hřas:

527. Invólvimus eum mem-
bránâ,

Wir wickeln es ein im Perga-
ment,

Pergaménával takarjuk-bé azt,
Obvináme gi do Pergamény,

528. Et pónimus in púlpito.
Und legen es auf den Pult.

Es helybeztetjük a' rúnaszró-
póltzra.

Al řademe na Pulpit.

529. Atraméntum est in atra-
mentário,

Die Dinte ist im Dintensaß,
A' kalamárisban vagyon a' tinta,
Ejennidő gest w Kalamári,

530. Cálami (*penna scripto-*
ria) in calamário:

Die Schreib - Federn im Fe-
derzeug (Pennal:)

Az író pennák (tollak) a' pen-
natartóban:

Pera w přehradě pro perj (w
penáru:)

531. Quibus scríbimus in
charta,

Mit welchen wir schreiben aufs
Papier,

Mellyekkel papirosra írunk,
Djmiž pišeme na papiru,

532. In utráque página,

Auf beyden Seiten,
Mind a' két felöl-váló részén,
Na obogi straně,

533. Intérdum in scheda, vel
palimpsesto;

Bißweilen auf einem Zettel,
oder Eselshaut;

Néha-néha rzédulán, vagy ki-
zörölhető jegyző könyvers-
kébe;

Řědy (časem) na řřartě, neb
řmajech tabulkách;

534. Si pérperam, deléimus,
Wo es übel, leschen wir es aus,
Ha vřfřřa fordúltúl (hitvá-
nyúl) ki-röröljük,

Gestli žle, majeme,

535. Et signámus dénuo re-
tē,

Und zeichnen es dann wieder
aufs neue,

Es újjonnan igazán jegyzük,

Al znamenáme znovu dobře,

536. Vel in margine.

Oder auf dem Rande.

Avagy a' papirosnak szélén.

Řřebař na řřagi.

537. Doctór propónit do-
ctrinam;

Der Lehrer trägt die Lehre
vor;

A' řanřřo řudományt hoz-elő;

Řřitel řředřřada řřenř;

538. Omittit fábulas;

Er läřřet die Währlein aus;

El-hadja a' mese beszédeket;

Řanečáwá básni (bagty:)

539. Docet provérbia & elo-
quéntiam;

Er lehret die Sprich-Wörter,
und die Beredsamkeit;

Példa beszédekre és ékesen - való
szóllásra tanít;

Sej pęisrow, a weymrwono-
li;

540. Et accipit didactum.
Und nimmt das Lehr-Geld.

Es tanításért - való jutalmat vé-
szén.

A bęte ja węeni zápeatu.

541. Discipulus discit, non
omnia simul,

Der Jünger, (Schüler) ler-
net, nicht alles zugleich,

A tanítvány nem tanul minde-
neket egyszer's-mind,

Wiedlnst bei se, ne wssęto
sporu,

542. Sed per partes.

Sondern stückweis.

De ręszenkęnt (falkánkęnt.)

Me po cępitęch.

543. Pręceptor pręcipit fa-
cięnda,

Der Lehrmeister gebet, was
man thun soll.

A tanító - mester meg-ęfel-ęeden-
dęket paręntsol.

Preceptor nęręuge, cobę se
ciniti męro.

544. Ręctor regit Academi-
am.

Der Ręctor regieret die hohe

Az oskola - mester a' fę - oskolęr
igazgęrtja.

Ręctor zprawuge Akademyi.

545. Pędagęgus advęrtit, &
urget,

Der Kinder-Führer, (Zucht-

meister) merętet auf, und
treibet an,

A' gęrmek - tanító (hordozó)
figyelmez és kęnszerit.

Pędagęg (bityę Spręwce) po-
zor dawę, a nęttę.

546. Custos monet, hortę-
tur & consignat.

Der Hüter erinnert, vermah-
net, und zeichnet auf.

Az ęrzę unęzo, inę és fel-jęg yęz.

Ręstos (Stręce) napominę,
pobiję, a zajnamenęwę.

547. Magister instituit uni-
wersos;

Der Meister unterweist sie
allesamt;

A' mester mind az egęsz tanít-
ványokat okęrtja;

Misir wybęuge wssęch;

548. Singuli attędunt:

Ein jeder merętet auf:

Mindenik reę-hallgęr:

Ręidę pozoruge:

549. Ille emędat mędas.

Er verbessert die Fęhler.

Amęz jobbtja a' bębękar.

On naprawuge chyby.

550. Collęquia latęna & exę-
mina non sunt abrogęnda.

Die lateinischen Gęspręche und
Nęchforschungen sollen
nicht abgebracht werden.

Az eg ymęssal-való deęki beszél-
getęsek és meg - wsgęlęfok
nem fel-bontęndęk.

Nęzmęawęnj Latęnskę a Gę-
xamen (wssęchęnj) ne-
magi wyzdwęęna byti.

551. Diligens proficit sine impedimento;
Ein fleißiger nimmt zu ohne Hinderniß;
A' szorgalmas akadály nélkül mégyen-élőbb haszonnal tudományában;
Pílnő prosperová bez přetáitý;
552. Negligens vapulat:
Ein fauler wird geschlagen:
A' hivalkodó (henyélő) veretetik:
Medbarn bit bývá:
553. Etenim férula est prae-sto:
Dann die Röhre ist fürhanden:
Mert a' plágáló veszfzszó jelen vagyon:
Nebo Ferule gest pohotomě:
554. Non verberant baculis, & fustibus;
Sie schlagen nicht mit Stöcken und Knütteln;
Nem vernek-meg pártzával és bottal;
Nebigi holi a tngem;
555. Sed cadunt virgis.
Sondern streichen mit Röhren.
De sujtálnak veszfzszókkal.
Ale mrfkags metkami.
556. Absque venia nē excas:
Ohne Erlaubniß gehe nicht hinaus;
Meg-engedés nélkül ki-ne mennj;
Bez opovědi neopchájey;
557. Post moram rédeas:
Über eine Weile komm wieder:
- Kísíny várakozás után víszfza térj:
Po chvilí vrať se zase:
558. Quod agere debes, age
Was du thun sollst, das thue.
A' mit tselekedned kell, tselekedjed.
Eo más csiníti, cín.
559. Linea fit régula;
Die Linie (der Strich) wird gemacht nach dem Liniál;
A' vonás egyenes linea által lesz;
Ejnya se dělá podle pravídra, (Linyáru);
560. Circulus circinō.
Der Kreis mit dem Zirkel.
A' kerengő kerék (karika) tziírkalom által.
Koro krujadyem (cyrklem.)
561. Grammaticus loquitur.
Der Grammaticus redet.
A' grammatikus szól.
Grammatyt mluví.
562. Dialecticus disputat:
Der Dialecticus disputiret:
Az igazán disputáló verékedik:
Logikár hádá se, (dyssputuge);
563. Vera à falsis d'scernit.
Er unterscheidet das Wahre von dem Falschen.
Az igazakat a' hamis (tsalárd) dolgokról meg-választja.
Pravdu od falše rozeznává.
564. Rhetor ornate loquitur.
Der Redner redet zierlich.
Az ékesen szóló tanító-mester ékesen szól.
Miecnjě ozdobně mluví.

565. Músicus cantat.

Der Sanger singet

Az énekes mester énekel.

Muzytant zpjwá.

566. Poéta cármina fingit.

Der Poet dichtet die Verse.

A' vers szerző (poéta) verseket formál (költ, gondol.)

Werűű stradatel Werűű stráda:

567. Pictor effigiem, vel imáginem pingit.

Der Mahler mahlet ein Bild, oder Bildniß.

A' kép író ábrázatot, avagy képet ír.

Mal. é. Konterfekt, aneb Obraz maluge.

568. Historicus res gestas narrat.

Der Geschicht. Schreiber erzehlet die Geschichte.

A' história-író a' meg-lett (tse-lekedett) dolgokat beszéli.

Historyt wény staké oznamuge:

569. Astrónomus describit astra.

Der Stern-Seher beschreibet die Gestirne.

Az ég forgásának tudója meg-írja a' csillagokból álló égi jegyeket.

Hwéjbat wyysuge hwéjdy.

570. Physicus naturam scrutatur:

Der Naturkundiger ergründet (forschet) die Natur:

A' természetről tanító mester értekezik a' természetről:

Péirozenich wény zpjtatel pri-rozenj zpjtuje:

571. Medicus eam imitatur.

Der Arzt thut's (folget, ahmet) derselben nach.

Az orvos követi azt.

Ékaf geho nasleduge.

572. Ethicus tradit mores,

Der Sitten. Meister lehret die Sitten,

A' jó erkölcsökről tanító mester bizonyos regula adásokkal tanítja az erkölcsöket,

573. Qui studiosum decórant;

Welche einen Studenten zieren:

Mellyek a' szorgalmazson tanulót ékesítik;

Éterjű studenta ozdobjg:

574. Verum de iis pauló infra.

Aber von denen wenig drunten.

De ezekről valami kevesé alább.

Ne o tom máro nise.

CAPUT V.

De Rebus Domi.

Von den Sachen im Hause.

Az Ottthon - való Dolgokról.

O Wěcech w Domě.

575. **P**ulsa fores, si clausæ
sunt:

Klopf an die Thür, wo sie zu
ist:

Zé gessed az ajtó, ha bé - va -
gyon zárva:

Udú na dwěre, gestli zawěj -
ny gsau:

576. Quam aperitur, transi
óstrum:

Wann aufgemacht wird, gehe
durch die Thür:

Mikor meg - nyitatik, mennj át -
tal az ajtón:

Adyž se otewě, přegdi strže
dwěre:

577. Et intra in atrium.

Und gehe ins Vorhaus.

Es mennj - bé a' pitvarba.

Al wegdi do sijně.

578. Clavis claudit seram,

Der Schlüssel schließt das
Schloß,

A' kóls bé - zárja a' lakator
(pléhet.)

Klíč zamýká zámek,

579. Iterumque recludit;

Und schließt wieder auf;

Es ismēr meg - nyitja;

Al zase otwírá;

580. Clavus figitur.

Der Nagel wird eingeschla -
gen.

A' szeg bé - ütetik.

Šřebíť se wráží.

581. Pavimentum calcamus;

Das Estrich treten wir;

A' pádimentomot tapodjuk
(nyomjuk:)

Na podráze chodíme;

582. Láquear nobis impē -
det.

Die Decke henger über uns.

A' menyozet (bóltozás) reánk
függ.

Strop nad námi wisí.

583. Fenestrae sunt vitreae.

Die Fenster sind gläsern.

Az ablakok üveghöl - valók.

Okna gsau skleně.

584. Hypocaustum (vaporá -
rium) per fornacem ca -
lesfactum calet;

Die durch den Ofen eingeheiz -
te Stube ist warm;

A' kemence által meg - melegít -
tetett szoba (gőz feredő
ház) meleg;

Směnice, strže pec a rychle
zahřeta, teplá bývá;

585. Camera friguit.
Die Kammern sind kalt.
A komarác (fóltog) hidegek.
W tomerách gesi st ideno.

586. In cistis & arcis abs-
condimus res;

In Käst- und Truhen ver-
bergen wir die Sachen;
Ládákba é: szekrényekbe makhát
r jénak;

W trahrách a křimich schowá-
wáme věcy;

587. In corbis portamus.
In Körben tragen wir.

A kosárokhban hordozunk.

W tojstách nosyme.

588. Succus non servatur in
sacco, nec in funda:

Ein Saft wird nicht im Sacke,
noch im Schiebsacke be-
halten.

A nedvesfő nem tartatik meg
a' táskában, sem a' parittyá-
ban.

Saft (miza) nemová se w
pytlisku, ani w tobolce.

589. In cubiculo sunt lecti,
In der Schlaf-Kammer sind
die Bette,

Az ágynak - házban vagynak az
ágyak,

W libanich gsau roje,

590. Culetris, pulvinaribus
& loricibus strati:

Mit Polstern, Kissen, und
Bett-Lüchern bereitet,
(gedeckt:)

Derékallyokkal, párnákkal és le-
pedőkkel meg-vettettek:

Polstárj, peřinám a prostě-
radem postřané:

591. Cervical subdimus cer-
vici.

Das Haupt-Kissen thun wir
unter den Nacken (das
Genüß:)

A vánszokt nyak esigánknak alá-
ja vetjük:

Podušku podkládáme pod
hlavy:

592. Tegétibus nos intēgi-
mus,

Mit Decken decken wir uns
zu,

Lepkekkal takarjuk (fedjük) bé
magunkat,

Duchnami se přiodíváme,

593. Cubantes supini, vel
proni.

Liegend rüchlich, oder auf dem
Bauch.

Hanyattá, avagy hasmánt fe-
kűvén.

Lejice na žnat, neb na břicho.

594. Mátula est pro urína,

Der Nachtscherben ist für den
Harn,

A húgyó edény vizellernek-való,

Močnj kašel (hrnek) gest pro
moč,

595. Et secēssus (cloāca)
pro alvo levāda:

Und das heimliche Gemach
(der Abtritt) den Bauch
zu erleichtern:

Es a' kamora - (árnyék-) szék a'
hasnak könnyebítésére:

Alja

A záchod pro břícha vypráv:
ňowanj:

596. Excrementa fœtent;

Der unflath (Menschen-Mist)
stündet;

A szar (ember ganéj) büdös;

Homna (leyna) smrdj;

597. Thure & succino suffi-
mus.

Mit Weyrauch und Agtstein
räuchern wir.

Tömjénnel és gyántával füstö-
lünk.

Kadibrem a afstýnem kadyme.

598. Fácicin lavamus quo-
tidie;

Das Angesicht waschen wir
täglich;

Orzánkát minden napon mos-
suk;

Twár omymáme kajdobenně;

599. Manúsque ablúmus li-
xivið & sapône,

Und die Hände waschen wir
ab mit Lauge und Seife,

Kezünket is luggal és szappan-
nyal meg-mossuk,

A ruce obmywáme kauhém a
meydlem,

600. Super pelvim, aut ad
gutturium.

Über dem Becken, oder bey
dem Hand-Faß.

Medenrce (mosdó) felezt, avagy
a' kézre víz öntő - edény
mellé.

Na medenicy, aneb; obmywa-
bla:

601. In balneo sudamus;

Im Bade schwitzen wir;

A' feredőben veritékezünk;

W rázni se poljme;

602. Mamili & sudáriis nos
térgimus.

Mit der Hand = Quäle und
den Schweiß = Luchern
trofnen wir uns.

Kendővel és veriték töröl-
nyövel magunkat töröljük.

Ruénkem a rauchami se vjtrá-
me.

603. Tonfor tondet crines;

Der Barbierer nimmt das
Haar ab;

A' borbély nyíri (beretválja) a'
haját;

Holić (Bradýř) stríhá wre-
sň;

604. Peñit comam péctine.

Er kämmet das Haar mit
dem Kamm.

Fűszel fűszli az üstökör.

Eesse sticy hřebenem.

605. Mácule absterguntur
spóngiâ;

Die Flecken werden abgewi-
schet mit dem Schwam-
me;

A' morskok (szemnyek) spondiá-
val törölternek-le;

Postwry ot/rasj se haubau;

606. Quisquiliæ verruntur
scopis.

Das Auskehrig wird geteh-
ret, (ausgeseget,) mit
Besen.

A' hulladékok (seprőlékek) se-
prűvel seprtetnek-ki.

Smeti wymetagi se pometra-
mi:

607. Indúsiúm & túnícám,
Das Hemde und den Rock,
Ingbe és dolmányba (tsuhába,)
Kossili a sutni,

608. Thorácem, femorália,
(braccas) & tibiália
Das Wammeß, Hosen, und
Strümpfe

Derék szorító köntösbe, nadrág-
ba és barisnyába (salavá-
riba)

Kabát, Kallioty (nohawice)
a pucóchy

609. Indúimus & exúimus,
Ziehen wir an und aus,
Oltözünk és azokból le - verkö-
zünk,

Obrácíme, a swrácíme,

610. Atque scópulâ evéri-
mus,

Und kehren sie aus mit der
Rehr-Bürsten,

Es seprárskével ki-risztizjuk,
A metlictau wymetáme,

611. Quóties opus est.
So oft es nonnöthen ist.
Valamennyiszer szükséges.
Kollitráte gest potrebi.

612. Pállium & togam ami-
cimus:

Den Mantel und langen Rock
legen wir an:

Palástunkat (menténket) és fel-
ső - ruhánkat reánk vesz-
szük:

Prássi a sutni drauhau odjwá-
me:

613. Pílei & collária,
Die Hüte und Krägen (Häl-
sichen,)

A süvegek és nyaki ékessegek,
Krobautomé a obogty,

614. Chirothécæ & sandá-
lia,

Die Handschuh und Pantof-
feln,

A kesztyűk és papucsok,
Kutawice a pantoifle,

615. Sunt honestatis ergo.
Sind zur Ehrbarkeit.

Tiszteségnek okáért vagynak.
Csau pro počestnost.

616. Cingulô nos cingimus;
Mit dem Gürtel gürten wir
uns;

Övel magunkat bé - övedzük;
Pásém se opafugeme:

617. Lígulis astringimus.
Mit Resteln ziehen wir zusam-
men:

Kötöző szíjakkal öszve - szorít-
juk.

Stuhami se zawajugeme.

618. Mappâ & tapéte stér-
nimus mensam.

Mit dem Tischtuch und dem
Leppich decken wir den
Tisch.

Abrószszal és szőnyeggel terít-
jük-meg az asztalt.

Obrus a toberec prostiráme na
stul.

619. Ad júsculum & pul-
mentum, ad intritum &
jus gelátum, est cóchte-
ar;

Zu der Suppe und dem Brey,
zur Merte und Gallerte
ist der Löffel.

A levestskéhez és péphez, (dará-
hoz, koh-kálához) mosár-
ban törött ételhez és hideg
lévhez való a kalán;

R Polivce a Rassi, t zasmaj-
tám a t Huspenjnam
gest říice;

620. Edúlia ália scindúntur
cultrô.

Andere Speisen schneidet man
mit dem Messer.

Egyéb eledetek késsel szeleztet-
nek.

Gidra giná fragi se nojem.

621. Muscas, vespas & cra-
brónes ábige muscáriô.

Die Fliegen, Wespen und
Hornissen treib weg mit
dem Fliegen-Wedel.

A legyeket, darásokat és nagy
dögő bogarakat a legye-
zővel hajtsd (hnd) - el.

Muchy, osy, a sešně odejeň
ohánkau.

622. Tolle pátnas, orbes,
salinum, frusta panis, cru-
stas & micas,

Nimm die Schüsseln, die Lel-
ler, das Salz-Faß, die
Stücke Brod, Rinden,
und Brosamen hinweg,

Szedd-fel a' tálakat, rányéro-
kat, só-tartót, darab ke-
nyereket, kenyér-héjakat
és morsalékokat,

Segmi misy, taljre, seántu,

tauffy chleba, túrty, a
drobty,

623. Tandémque bellária.

Und endlich das frische Obst.

Es végre az utól érkeket (gyü-
mölts tálakat.)

Potom take y owoce.

624. Infunde in poculum,

Schenke ein in dem Becher,

Tölts a' pohárba,

Malen do kofliku,

625. Et propina hospítibus.

Und trink den Gästen zu.

Es köszönd a' vendégekre.

A pñipigen hostem.

626. Accende céreum,

Zünde die Wachs-Kerze an,

Gyújtsd-meg a' viasz-gyertyát,

Dozswet wostkowau swjctu,

627. Vel candélam è sevo fa-
ctam:

Ober ein Unschlit-Licht:

Avagy a' fagyúból csinált gyer-
tyát: [gowau:]

Aneb swjcz; roge tajenau (ro-

628. Inde candelábros:

Stecke es auf dem Leuchter:

Tedd a' gyerrya - tartóba:

Wstaw śia swjcen:

629. Einünge ellychnium c-
munctóriô;

Puze, (scheinze) den Leuch-
ter mit der Lichtpuzen;

Hamv - vévövel (koppantóval)
vedd hamvát;

Wtři knot vtěradrem;

630. Sed ut nè extingvas.

Aber daß du es nicht ausle-
schest.

De hog y el-ne öltsad.

Alle abyß nejhafyl.

631. Latérna, fomes, cribrum, colum, cos, libra & decúpula, supellex necessária est.

Die Latern, der Zunder, das Sieb, der Durchschlag, der Weizen, die Waage, und die Mausfall, ist nothwendiger Haus-Rath.

A lámpás, tapló, rosta, szűrő edény, fénkö, font (mértek) és egér-fogó szűkséges házi szűköz.

Lucerna (Laterna) Traud, syto, cedjanet, brusz, wáha, a pajt, nábytet potřebný gest.

632. Vir & málíer, amóre juncti, sunt cónjuges.

Mann und Weib aus Liebe zusamen gesellet, sind Ehe-Leute.

A férjfi és aszszony, mikor szeretből öszve-foglaltatnak, házas ember ek.

Muž a žena rástau spogeni, gsau Manžele.

633. Viduus ducit intérdam virginein.

Ein Witwer nimmt bißweilen eine Jungfer.

Az özvegy férjfi néha néha szűz-leányt vészen.

Wdowec pogimá sobě časem Pannu.

634. Sponsó nubit sponfa:

Die Braut freyet dem Bräutigam:

A vő-legényhez mégyen férhez a meny-aszszony:

Ja ženicha wdává se Nemešta:

635. Post nuptias marítus & maríta vocántur.

Nach der Hochzeit werden sie Ehe-Mann, und Ehe-Weib genennet.

A menyegző után férjnek és feleségnek hívattatnak.

Po smadbě Manžel a Manžerka se gmenují.

636. Puérpera péperit puerum:

Die Kind-Betterin (Sechswöchnerin) hat ein Kind geboren:

A gyermek-ágyas gyermeket szült:

Modřica (šestinedělka) porodila dítě:

637. Quem baptizátum osculátur nutrix,

Welches, wann es getauft ist, küßet die Amme,

Kit, mikor meg-keresztelvezett, csókol a' dajka,

Gchoj potětěneho, libá Chůwa,

638. Fovétque in grémio;

Und hält es warm in dem Schooß;

Es kebelében melegéri;

A pěstuge w lůně;

639. Ne álgeat, aut singulíat.

Daß es nicht friere, oder schl-

Hog

Hogy ne fűzzék, és rsukolják.
 Nbo nezmrzjo neb nesztkaro.

640. Filius est hæres:
 Der Sohn ist ein Erbe:

A' fil' örökös:
 Syn gest dëdic:

641. Filia accipit dotem.
 Die Tochter nimt den Brant-
 Schaz (die Morgenga-
 be.)

A' leányzó jegy-rubát vészén.
 Decra bërë mënö.

642. Paréntes educant sóbo-
 lem:

Die Eltern ziehen die Kinder
 auf:

A' szülék magzarjokat fel-zarr-
 jak (nevelik:)

Modicowe mychomawagi Dst-
 ty:

643. Svadent ac perfvadent
 honésta;

Rathen und überreden was
 ehrbar ist;

A' tisztességes dolgokat adják
 tanácsul és el-bíreik vélek;

Nadj a namodj na to, coj po-
 cësineho gest;

644. Dissvadent túrpia:

Widerrathen was schändlich
 ist:

Nem adják tanácsul a' rút dol-
 gokat:

Odwojugi od toho, coj mrz-
 teho gest:

645. Hortántur ad virtútem;
 Bermahnen zur Tugend;

Intik a' jószágos rselekedetere;

Nabjjeji t etnopsi;

646. Dehortántur à vício.

Mahnen ab von Lastern.

El-intik a' vétkekről.

Odwoj od wady.

647. Víticus & novérca co-
 gunt prívignos.

Der Stief- Vatter und die
 die Stief-Mutter zwin-
 gen die Stief-Kinder.

A' mostoha azya és anya a' mosto-
 hákat kényszerítik.

Otcjm a Macocha nutj pastor-
 ty.

648. Liberi sunt liberi;

Die Kinder sind frey;

A' fiak leányok (gyermek)ek)
 szabadok;

Dëstj gsau swobodné;

649. Servi s'revunt:

Die Knechte dienen:

A' szolgák szolgálnak:

Szuejbnjcy s'rauj w s'uejbnos-
 ti:

650. Ministri ministrant (fa-
 muli famulántur;)

Die Diener dienen;

Az udvarlók udvarlanak:

S'rauhomé posztuhugi;

651. Ancillæ ancillántur.

Die Mägde leisten Mägde-
 Dienste.

A' szolgáló-leányok rabozálnak
 (szolgálóskodnak.)

Dëwty p'isuehugi:

652. Pátruus & ámita

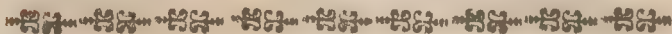
Der Vetter und die Base

Az azyának bátyja (ötle) és
 nénnye

Strepe a Tetta po Dtey

653. Sunt

653. Sunt patris frater & soror;	Anyád' bátyja és nényje anyádnak.
Sind des Vatters Bruder und Schwester;	Vgec a Tetka po Matce Matciny.
Anyáduak mind atyjával's anyával egy édes bátyja (ötse) és nényje;	655. Avi habent nepótes;
Esau Dtcowi Bratr a Sestra;	Die Groß-Väter haben Enkel:
654. Avúnculus & matértera matris.	Az öföknék unokáik vagynak;
Der Oheim und die Muhme der Mutter.	Dédowé magj potomky:
	656. Cognáti affines.
	Die verwandten Schwäger.
	A rokonyoknak főgori.
	Pjibuznj Schwagry.

CAPUT VI.

De Rebus in Urbe & Regione.

Von den Sachen in der Stadt und Land.

A' Kerített - Városban és Tartományban lévő
Dolgokról.

O Wěcech w Městě a Kragině.

657. URbs munitur mœnibus,	A' kapunak két-felé nyíló ajtai vagynak:
Die Stadt wird mit Stadt-Mauern verwahret,	Brána má wráta:
A' város kö - falakkal kerítettik-bé,	660. Abhinc eunt plateæ.
Město se hradi zdmj,	Von dannen gehen die Gasen.
658. Nec non vallō & fossa.	Etről fogva mennek az útszák.
Und auch mit einem Wall und Graben.	Odtud gdau vlice.
Ugy sántczzal és árokkal.	661. In foro solent esse ci- sternæ.
Těi y warem a přistopan.	Auf dem Markte (Dinge) pflegen zu seyn Eisternen, (Wasser-Fänge, Röhr- Kästen.)
659. Porta habet valvas:	
Das Thor hat Thor-Flügel.	

A' pia.

A piarzon víz - fogó tsatornák
(rsévés kútak) szoktanak
lemni.

Na Kynku bhwagi Kassin (Ez-
sterm.)

662. Edificia sunt pública
aut privata:

Die Gebäude sind gemein,
oder sonderbahre:

Az épületek közönségesek, avagy
magán-valók:

Stawenjsau obecná, a neb
objwraštijn:

663. Nam quod non uni pos-
sessóri proprium est, est
commune.

Dann was nicht einem Besi-
zer eigen ist, das ist ge-
mein.

Mert a mi nem egy gazdának
(úrnak) sajátja, közönsé-
ges az.

Nebo co není gednoho brátele
wraštijn, gest obecne.

664. Cives & incolae inco-
lunt civitatem.

Die Bürger und Einwohner
bewohnen die Stadt:

A városbeliek (polgárok) és la-
kosok lakják a várost:

Městiané a Obywatele oby-
waji w Městě:

665. Rustici habitant in pa-
go:

Die Bauern wohnen auf dem
Dorf:

A pörök (parasztok) a falur:

Sedlácy bydli we vsy:

666. Vicini in eodem vico.

Die Nachbarn in einer Gassen.

A' szomszédok ugyan azon útszá-
ban.

Sausedé w téi vlich.

667. In curia congregatur
senatus:

Aufm Rath-Hause versämlet
sich der Rath:

A tanács - házba gyűlekezik a'
tanács:

Na Rathause se shromájduge
Muřad:

668. Consul praecedit,

Der Bürgermeister gehet vor,

A' polgár-mester elől még yen,

Purgmistr napřed gde,

669. Senatores eum sequun-
tur. [nach.

Die Rath's-Herren folgen ihm

A' tanácsbeli urak őtet követik.

Radnji Páni za njm.

670. Judex (praetor) júdi-
cat lites:

Der Richter (Schulze) richtet
die Streitigkeiten (Streit-
Sündel.)

A' bíró (törvény tévő) a' pörö-
ket (pörlekedéseket) ítéli:

Saudce (Rychtár) sandi pře
rozepře:

671. Actor accusat;

Der Kläger klaget an:

A' fel-peres vádol;

Zalobnjí žaluge:

672. Reus se excusat:

Der Beschuldigte (Beslagte)
entschuldiget sich:

Az al-peres (törvényre beidé-
zett) magát mentegeti:

Obja.

Objałowany se wymkaumā :

673. Testis jurat, & testatur.

Der Zeuge schworet, und zeuget :

A' *zanú meg - esküszik és bizony-
ságot részen.*

Swēdet přisahá a sřěděl.

674. Licetor ligat fontem,

Der Hāscher (Scherge, Stadt-
Knecht) bindet den Schul-
digen,

A' *porozló (börtön, városzol-
gája) a' vétkest kötözi,*

Pochop (Herha) máje winne-
ho,

675. Et ducit in carcerem:

Und führet ins Gefängnis:

Es a' tómlőrzbe viszi:

A' *wede do žaláře (sattami,
Herhowné:)*

676. Carnifex occidit, decol-
lat, & suspendit.

Der Hencker tödtet, köpfet,
und hencket auf.

A' *höher (hengér) meg-öli, fe-
jét veszi és fel-akasztja.*

Rat zabiji, stina, a měšji:

677. Tabellarius fert litteras
(*epistolam,*)

Der Bothe trägt Briefe,

A' *levél-hordozó leveleket hordoz,*

Poser nese list (*psanj,*)

678. Cera & sigillō obfigná-
tas:

Mit Wachs und Siegel ver-
siegelt, (mit einem Pet-
schaft verpetſchieret:)

*Viaszszal és persécczel meg-persé-
reltettek:*

Wostem a pečeti zapčetěné :

679. Nuntius nuntiat oréte-
nus.

Der Mundes-Both verkündi-
get mündlich.

A' *követ (hir - mondó) szóval
adja hírré.*

Mustný Posel oznamuje ausně.

680. Templum est sacer lo-
cus;

Die Kirche ist ein heiliger
Ort:

A' *templom szent hely;*

Koster gest poswatně msto:

681. Caupōna profānus, ut
& popina, & diversorium.

Die Schenke unheilig, wie
auch die Gartüche, und
Herberge.

A' *korzoma szentsegrtlen, a' mint
a' város konyhája - is és a'
vendég - fogadó ház.*

Krēma (šent) swěťké gako y
obecnj kuchyně a hojimec
(*hosпода.*)

682. Edituus pullat cam-
pānas.

Der Glöckner (Küster) läutet
die Glocken:

Az egyház őrző harangoz, (zör-
geti a' harangokat:)

Kosternj zwonj na zwony:

683. Pōpulus coit in æde,

Das Volk kommt zusammen
in der Kirche,

A' *nép szentegyházba gyüleke-
zik - őszve,*

Lid se scházj w Ehrámě,

684. Exércet religiōnem:

Ubet

Ubet die Religion:

Gyakorolja az isteni tiszteletet:

Ewicz se w náboženstwj:

685. In cœtu canuntur psalmi & hymni:

In der Versammlung singet man Psalmen und Lob-Gesân .e:

A' gyûlekezerben énekelteznek 'Soltárok és Dicséretet:

W szhromájdénj zpswagi se Zalmome a Pjśnē:

686. DEI Verbum predicatur:

Gottes Wort wird geprediget:

Isten Igéje prédikáltatik (hirdetnek):

Słowo Bôj se káje:

687. Sacramenta administrantur:

Die Sacramente werden dargereicht:

A' Sakramentomok ki-szolgáltatnak:

Swátostni se pŕisluhage:

688. Preces peraguntur devotē:

Das Gebet wird andächtig verrichtet:

A' Kónyô, gés áhítatoson véghez vitetetik:

Modlitby konagi se náboinē:

689. Festa celebrantur festivē.

Die Fest-Tage werden feyerlich begangen.

Az Innepek gyôn'yörûségesen illelteznek.

Swátomē smēti se wessēle.

690. Ethnici sunt extra Ecclesiam.

Die Heyden sind außer der Christlichen Gemeine.

A' pogányok az Anyaszentegyház-ivól wáynak.

Pohanē gsau wen; Eyrkmē.

691. Magistŕatus est necessarius;

Die Obrigkeit ist nothwendig:

A' tisztségelēs szû seges;

Wrchnost geŕt potŕebná;

692. Ut Rex sceptrum teneat,

Damit der König das Scepter habe,

Hogy a' Király királyi pálczát tartson (viseljen,)

Abby Král Sceptrum (berku) mē,

693. Et in regno regnet;

Und im Königreich regiere;

Es királyi országában országoljon;

Abby w Králowstwj Králowae;

694. Dominus domi dominetur.

Der Herr im Hause (Daheim) herrsche.

Az Ur otthon (házánál) uralkodjék.

Pán w domē panowae.

695. Qui imperant, sint clementes:

Die da gebieten, sollen gnädig seyn:

A' kik parantsolnak, legyenek kegyelmesek;

**Stetj roztazugi, nechť gsau mi-
postiwj:**

696. Qui parent, obsequen-
tes,

Die Unterthanen gehorsam,

A' kik engednek, szó-fogadók,

**Stetj gsau poddanj, nechť
gsau poskussnj,**

697. Et ad vectigalia atque
censum promti:

Und zum Zoll und Zinse willig:

*Es a' vám (dézma) és adó fi-
zetésre készek:*

**A te cłu a cyny (pletu) ho-
towj:**

698. Utrique constantes.

**Beyde beständig (standhaf-
tig.)**

Mind a' kettők állhatatosak.

Obogi stáls.

699. Herus probus probatur:

Ein guter Herr wird gelobet:

*A' jámbor gazda javaltatik (di-
tsértetik:)*

Pán dobrý chválen býwá:

700. Fidus subditus non pre-
matur, nec puniatur.

**Ein treuer Unterthan soll nicht
gedruckt, noch gestraft
werden.**

*A' hűséges jobbágy ne szorongat-
tasfék, se ne büntetresfék.*

**Wernj poddanj nechť se ne-
suunge (neutistá,) ani
nerresce.**

701. Princeps est minor, at-
que Dux;

**Ein Fürst ist weniger (gerin-
ger,) denn ein Herzog;**

*A' Fejedelem kisebb (alacsony-
nyabb,) a' Herzegnél;*

**Knsie gest menssi nežli Wey-
moda;**

702. Ambo Cæsare inferiorés
sunt:

**Beyde sind niedriger, als der
Kayser:**

*Mind a' kettzen alább-valók a'
Tászárnál:*

Oba od Cysare niissi gsau:

703. Comes major, quàm
Baro:

**Ein Graf ist mehr, denn ein
Freherr:**

*A' Gróf nag yobb, a' Nagyságos
Úrnál:*

**Grabě wětši, než swobodný
Pán:**

704. Nobilis, Eques, insigni-
bus donatus.

**Ein Edelmann, ist ein Ritter
mit Wappen begabet.**

*A' Nemes, izímervel meg - aján-
dékottatott Lovagos.*

**Zeman, Rytjř, Erbem daro-
wanj.**

705. Heros vincit omnes.

Der Held überwindet alle.

*A' fő ember mindenekezt meg-
győz.*

Hrdina přemáhá wšedj.

706. Pax est prorsus optan-
da:

**Der Friede ist gänzlich zu
wünschen:**

*A' békefég tellyesféggel kívánan-
dó:*

Potog prosté winssowán býti má:

707. Bellum est perniciosum;

Der Krieg ist schädlich (verderblich;)

A had veszedelemes;

Wálta gest záhubná (írkodná;)

708. Nisi quum hostis arcendus est.

Ohne wenn der Feind abzuhalten ist.

Hanemba mikor az ellenség elűzendő.

Éc tdyi népítel zapuzen býti má.

709. Milites merent stipendia:

Die Kriegs-Leute dienen um Sold:

A vitézek meg-szolgálgák (érdemlik) a' földet:

Wogacy zasruhugi jorbu (szauj j. jorbu:)

710. Clypeis, hastis atque clavis pugnant ac praeliántur:

Sie streiten und kämpfen mit Schilden, Epiessen, und Keulen:

Paisokkal, kopjakkal (dárdákkal) és buzgányokkal (fegy-es-borokkal) harczolnak és rsatáznak:

Pamezan, kopjm a palcati bogugi a bigi se:

711. Tubæ & cornua in castris clangunt:

Die Trompeten und Hörner im Lager klingen:

A trombiták és kürtök táborban harognak:

Trauby a Róhomé w lezeni (táboře) zněgi:

712. Tympana sonant:

Die Pauken erschallen:

A dobok zengenek:

Babny zvuči:

713. Vexilla eriguntur:

Die Fahnen werden aufgestellt:

A zászlók fel-állznak:

Praporcowé se wyzdawugi:

714. Bombardas duplo unt:

Die Büchsen schiessen sie los.

A puskák az ki-pattanják:

3 ruenie (3 dër) stělegi:

715. Ex arcubus jaciunt sagittas:

Von den Bögen schiessen sie die Pfeile:

A kéz-izakból ki-lövők a' nyílakat:

3 kusse (3 kucistě) vyhazugi šipy:

716. Gladius vaginâ eductis dimicant:

Mit denen aus der Scheide gezogenen Schwertern streiten (fechten) sie:

Hivelyekből ki-rántott (vontt) kardokkal vínak (harczolnak:) [tugi:

Mecj j possmy dobytni fch-

717. Armis se defendunt:

Mit den Waffen wehren sie sich:

Fegyverekkel magokat óltalmaz-
zák:

Žbrogi (žbrani) se bráns:

718. Torméntis arces expú-
gnant:

Mit den Stücken erobern sie
Schlöſſer:

Fal-rontó álgjúkkal veszik-meg
a várakat:

Děly jámtý dohýwagi:

719. Revertántur cum pra-
da atque victória.

Sie kommen wieder mit Raub
(Beute) und Sieg.

Martalék prédával (ragadomán-
nyal) és győzedelemmel
jönnek-vissza.

Rawracugi se s raupejs wj-
tęstwjm.

CAPUT VII.

De Virtútibus. Von den Tugenden.

A' Jóságos-Tselekedetekről. O Etnostech.

720. Virtutes sectāre:

Jage den Tugenden nach (be-
fleissige dich der Tugen-
den:)

A' Jóságos-tselekedeteket követ-
degeljed:

Etnostj năsledŭg:

721. Vita vicia, quæ Lex ve-
tat.

Gleuch die Laster, die das Ge-
setz verheut.

El-távoztasd a' vétkeket, melye-
ket a' Törvény tilalmaz.

Wystrěhy se nad, kterěž Ză-
kon žbraniuje.

722. Patrans flagitia

Der übelthaten verübet (be-
gehet)

A' szarvas vétkeket tselekedő
Passich hanednost

723. Est scelēstus (nequam.)
Ist ein schändlicher Bube,
(Bösewicht)

Tzégéres lazor, (seminire-kellő.)
Gest neszlechetny lotr (pa-
dauch.)

724. Interea, ut prudens sis,
Unterdeß, damit du vorsichtig
(klug) sehest,

Azonközben, hogy eszes légy,
Mezy tym, abyš opatrny býš,

725. Prospice finem:
Siehe zuvor aufs Ende:
Előbb jól meg-gondoljad a' végét:

Problédey tu koncy:
726. Aspice média:

Siehe die Mittel an:
Nézz az eszközökre:
Patř na prostředky

727. Attēde occasiōi.
Sieh acht auf die Gelegenheit.

Figyel

Figyelmezz az alkalmazoságra.

Dej pozor na přiležitost.

728. Pratérea, óccipe níl
témérè:

*Überdies, fang nichts ohnge-
fehr an:*

*Annakfelette, vakmerőn semmi-
bez ne kezdj:*

*Mimo to, neboť před sebe nic
všfetečně:*

729. Delibera diù:

Bedenke dich lange:

*Sok ideig zanárskozzál (gondol-
kodjál:)*

Dozmensley se drauho:

730. Festina lentè.

Gie mit Weile.

Laszsz siesz.

Pospěš poznenáhu.

731. Rumnóri nè crede:

Dem Geschrey glaube nicht:

A' kőz-hérnek ne-biddj:

Potřitu newěť:

732. Arcanum nè vulga.

Heimlichheit bringe nicht aus.

A' zikoz ki-ne birefised.

Tagyň wěch newygemůg.

733. Quod ignóras, nè affir-
ma, aut nega;

*Was du nicht weißt, bejahe,
oder verneine es nicht;*

*A' mit nem-tudsz, ne bizonyí-
rsad, avagy tagadjád;*

*O čem newěť, nepotvrzůg, aniž
popřey;*

734. Interroga potiùs.

Frage lieber.

Kérdjed inkább.

Ptey se raděgi.

735. Esto témperans:

Sej mássig:

Légy mértékletes:

Bud střdmý:

736. Quin esúrís, ede;

Wann dich hungert, is:

Midőn ébezel, egyél:

Rdny račnjs, gez:

737. Quin sitis, bibe;

Wann dich dürstet, trink;

Mikor szomjúhozol, igyál;

Rdny isnjš, pi;

738. Praesertim in convívio.

Besonder in einer Gasterey.

*Főképen vendég ségben (lakada-
lomban.)*

*Obzvráště při hodech (ho-
stině.)*

739. Helluónes crapulántur,
vorant & potant:

*Die Schlemmer schlemmen,
fressen und sauffen:*

*A' tobzódók részegeskednek, nyel-
nek (fálnak) és isznak
(köppentenek:)*

*Žrautowě spjgegi se, žerau a
a šropan:*

740. Prándium & coena tibi
sufficiant;

*Das Mittag- und Abend-Es-
sen soll dir genug seyn;*

*Az ebéd és vacsora néked elég lé-
gyen;*

Na Dbědě a Wečeřj přestaň;

741. Jentaculum & merén-
dam nè cura:

*Das Früh-Stück und Vesper-
Brod achte nicht:*

Felstökömmel és osonnával ne
gondolj:

D snidání a swacínu nestúg:

742. J. iunire aliquándo ex-
pect.

Fasten ist bisweilen nutz.

B'jt'ini néba (valaha) használ.

Posturi se nēdy gest vūtecnē.

743. Sōbrius non est ēbrius.

Ein nüchtern ist nicht trun-
cken

A józan nem részeg.

Strýlwy neni spřih.

744. Esto castus: gere te pu-
dicē.

Señ keusch: halt dich züchtig.

Légý tisztá: szemérmeseñ vi-
s'ljed magadat.

Bud čistý. chovey se stydli-
vě.

745. Esto modéstus, non
procax:

Señ bescheiden (eingezogen,)
 nicht frech:

Légý módos (szemérmetes,)nem
fajzalan (vállott.)

Bud mřný, ne držy,

746. Taciturnus, non lo-
quax.

Stil, nicht schwätzig.

Hallgató, nem tsársogó.

Mceitny, ne žwawy.

747. Vos júvenes! cōlite se-
nes.

Ihr Jungen! ehret die Alten.

Ti issjak! tiszteľjérek a' véne-
ket.

Wy mřadý! ctěte starřich.

748. Manifesta narra;

Das öffentliche erzehle;

A nyilvánvalókat beszéľjed;

D igemnych mēcech oznamúg;

749. Secrēta fufúrra;

Das heimliche zische;

A' izkokat meg-súgjad;

D teynyh Wēcech possepty
mřuw;

750. Occulta cēla;

Das verborgene verheeľe;

Az alattomban-valókat el-rej-
tszed;

Strýte mēcy tag;

751. Ignōta mirāre.

Über unbekannte Dinge ver-
wundere dich.

Az esméretlen dolgokon tsudál-
kozzál.

Repowědomým mēcem se div.

752. Quām quis loquitur,
tace:

Wenn einer redet, so schweig:

Mikor valaki szól, hallgass:

Řdy řdo mřuwí, mlč:

753. Non interpēlla álte-
rum;

Falle einem andern nicht in
die Rede;

Másnak beszédében ne esél;

Řewřtáfúg w řec druhému;

754. Quum tibi quid dicit,
aufculta;

Wenn er dir etwas saget, hö-
re zu;

Midōn nōked valamir mond,
hallgass-rcá;

Řdy ti něco prawí, posľau-
šey;

755. Quum

755. Quum quid jubet, ob-
témpera.
Wenn er was befiehlt, gehor-
che.
Ha valamit parancsol, szót fo-
gadj.
Kbnyit eo poraucj, poszussnē se
mēy.
756. Noli te jactāre;
Wolst dich nicht rühmen;
Ne kirkedjél;
Rechtēy se wynāsseti;
757. Nec sis arrogans, aut
superbus.
Sey auch nicht vermessen, oder
stolz.
Se ne légy sokat magadnak zu-
lajdonitő, avagy kevély.
Aniis bud hrdy, neb pyssny.
758. Bona fama est ingens
glória,
Ein gut Gerücht ist eine grosse
Herlichkeit,
A jó hír-nev igen nagy discret,
Dobra powěst gest weliká slá-
wa, [tis:]
759. Et appendix felicitá-
tund ein Anhang der Glückse-
ligkeit:
Es a' boldogságnak uránna-való
függése:
A pýslepek (pýdrijsch se) bra-
hosfawenszwy:
760. Hanc amāre, est fas;
spérnere, nefas.
Diese lieben, ist billig; verach-
ten unbillig.
Ezt szeretni, méltó; meg-utálni,
nem méltó.
- Eu mirowati, gest sprawedli-
wé; zhrdati, neszuffi.
761. Omnibus esto comis;
Sey allen holdselig;
Mindenekhez légy kegyes (nyá-
jas;)
Ke wssedhnēm bud přimētivny;
762. Nēmini blandus;
Niemand schmeichelhaftig:
Senkihez sima beszédű ne légy:
Zadnému aulisy:
763. Adulātor est odiōsus.
Ein Schmeichler (Fuchs-
schwänker) ist verhasst.
A' bizelkedő gyűlölséges.
Pochebnit gest promrzary,
(mrzuty.)
764. Licet interdum jocāri;
Man mag unterweilen scher-
zen;
Néba-néba szabad tréfálni;
Bolno časem žertowati;
765. Sed urbānē:
Aber höflich;
De tisztességesen:
Alle idwořile:
766. Ridēre etiam licet;
Lachen ist auch frey (vergöns-
net;)
Nevetni, is szabad (meg-enged-
tetett;)
Y zasmāti se swobodno;
767. Sed non cachinnāri.
Aber nicht überlaut lachen.
De nem kaczagni (hahotálni.)
Alle ne chechtati se.
768. Vexāmus jocō:
Wir veriren im Scherz (scherz-
weise:

Tréfal (trübsággal) faggatunk (gyötörünk:)

Sindjine jertem:

69. Taxáinus léró:

Wir rade'n mit Ernst.

Valóban feddünk (dorgálunk:)

Tre'teme oprawdu:

770. Incrēpānus quomodo cūque.

Wir strafen wie es sich trifft.

Arármint bűnietünk (szidalma-zunk.)

Domlaunwame gakkolmēt.

771. Frugālis contēntus est paucis.

Ein sparsamer begnūget sich mit wenigen.

A' mérté letes kevésfel meg-elé-gedik.

Schranlwn přestává na má-le.

772. Avārus est paucus;

Ein geiziger ist karg;

A' fűsvény szoros - markú;

Katony gest staupn;

773. Liberālis largus.

Ein freigebiger ist mild.

Az adakozó bő kezű.

Dobrocinný štědrý.

774. Dives fātus fidit DEO in cōpia;

Ein reicher Mann trauet Gott in der Mānge;

A' bolond gazdag bízik Istenben a' bűségben;

Bohatý brázen doměřuje se Bohu mhoanošti;

775. Diffidit in inōpia:

Misträuet im Mangel:

Nem bízik a' szükségben (szegénységben:

Nedowěřuje w niedostatku:

776. DEI adjutōris auxilio abūitur.

Er mißbrauchet der Hülffe Gottes des Helfers.

A' meg-segítő Istennek segedel-mével gonoszúl él.

Boha pomoci sta pomocy le bjmá.

777. Justus appetit nihil ali-ēni:

Der Gerechte begehret nichts fremdes:

Az igaz nem kívánja semmiét a' másénak:

Sprawedliwy nežádá nic cizho:

778. Furāri turpe est.

Stehlen ist schädlich.

Lopni (orozi) rút dolog.

Krásti gest hanba.

779. Quod quis petit mūtū, da:

Was einer bittet, leihe ihm:

A' ki mit kér költsön, adj:

Co kdo prosí, půd:

780. Quod mūtū accepisti, redde:

Was du entlehnet hast, gib wieder:

A' mit költsön vettél, addvissza:

Ejeho sy wypugcie, nawrať:

781. Quod promissisti, præsta.

Was du zugesaget, das halte.

A' mit igértél, meg-rselekedjed.

Co

Co is jibir, ipin.

782. Quum eges, nē pigeat
pōscere:

Wann du bedarfest, sey unver-
drossen zu fodern:

Mikoron szűkölködöl, ne restel-
jed hínni:

Edyi čeho potrebuges, nele-
nig se žadati:

783. Quum datur, nē pūdeat
tūmere:

Wann (dir) gegeben wird, so
schāme dich nicht zu neh-
men:

Midōn adatik, ne szégyenljed
elvenni:

Edyjt se dáwá, nestyď se brá-
ti:

784. Quum impetrāsti, age
rātias.

Wann du es erlanget hast, sa-
ge Dank.

Mikoron meg-nyerted, kőszőnd-
meg.

Edyi sy vprosyt, (igednat,)
podětiť.

785. Fur pendat furtum;

Ein Dieb zahle den Diebstal;

A' lopó a' lopásért fizessen;

Si oděg necht platj trādei;

786. Aut pēdeat in pati-
bulo:

Ober hänge am Galgen:

Avagy az akasztó fán függjön:

Al neb necht zawysne na sibe-
nich:

787. Pœnā sanē dignus est.

Der Strafe ist er freylich
(traun) werth.

Büntetésre bizonyára méltó.

Notuty sčee hoden gest.

788. Donum gratis datur;

Die Gabe wird umsonst gege-
ben;

Az ajándék ingyen adatik;

Dar darmo dán býwá;

789. Præmium pro officio;

Die Verehrung für einen
Dienst;

A' jutalom a' tisztért (hivatal-
ért, szolgálatért;)

Obplata za postaujenj;

790. Merces pro mérito.

Der Lohn um Verdienst.

A' bér az érdemért.

Wzda za zásluhu.

791. Pusillānimis non est
fortis;

Ein kleinmüthiger ist nicht be-
herzt, (mannhaftig,
tapfer:)

A' kistsíny szívű (kistsíny hirtű)
nem erős:

Chaulostivn neni vdatný:

792. In prosperis effertur;

Im Wohlfahrt (bey guten
Glück) erhebet er sich;

A' szerentsés dolgokban fel-fü-
valkodik;

W pohodlných věcech se wy-
nášj;

793. In advērsis trēpidat ac
tremat.

In Widerwärtigkeit zaget er,
und zittert.

Az ellenkezőkben retteg és resz-
ket.

W protivných se letá, třese.

794. Tu esto ad óperas ála-
cris;

Señ du zur Arbeit hurtig:

*Te légy a munkákra gyors (se-
rény:)*

En bud t prácy ochotný;

795. Otia relinque ignávis.

**Den Müßigang laß den Faul-
lengern.**

*A' vesztég heverést hagyjad a'
rúnyáknak.*

Zaháltn nech lenivým.

796. Si quid vis conári,

Wilst du etwas versuchen,

Ha mire akarsz igyekezni,

Gessli oc vsyprugeš,

797. Debes prius percon-
tári,

**Solst du erstlich erforschen,
(nachfragen,)**

Tartozol előbb kérdezkedni,

Más se prvé doptámati,

798. Et tunc rem aggredi;

**Und dann die Sache angreif-
fen;**

*És akkor (ofztán) a' dologhoz
fogni;*

A za tñm t wěcy přistaupiti;

799. Nec amplius morári.

Und nicht ferner säumen

*Többé nem - is késni (mulatoz-
ni:)*

Uni delegi meffati.

800. Fortúna est incónstans:

Das Glück ist unbeständig:

A' szerentse állhatatlan:

Esťestí gest nestálé:

801. Adfert míferos casus,

Es bringet elende Zufälle,

Nyavalyás esetekek hoz,

**Přínáší bjdne příchody (přis-
běhy,)**

802. Quos pátiens pátitur;

Welche ein geduldiger leidet;

Mellyeket a' tűró el-szenved;

Kteréž trpělivý snáší;

803. Euiámsi (erfi) gemat,
flect, ploret,

**Ob er schon (ob er gleich) seuf-
zet, weinet, greinet.**

*Föllehet (noha) sobajzson, sir-
jon, zokogjon.*

**Byt pať wzdycháť, pláčeť,
tžílie.**

804. Cónhibe iram:

Mäßige den Zorn:

Tartóztassad-meg a' haragot:

Zdrůg hněv:

805. Delinquénti parce:

**Deß, der etwas versiehet, scho-
ne:**

A' vétkézőnek meg-bocsás:

**Toho, genj se něčeho dopu-
stíť, štanůg:**

806. Deprecánti ignóscce.

**Dem, der dir's abbittet, hal-
te es zu gut.**

*A' tégedet követőnek engedj-
meg.*

Obpřostupicímú odpustť.

807. Læsit te quis, condona
ci culpam:

**Hat dich jemand verlehet,
schenke, (erlasse) ihm die
Schuld:**

*Ha ki tégedet meg-sértet (bán-
tott,) engedd-el vétkét:*

Drazgeli té tdo, promiñ gemu
minu :

808. Offendisti tu aliquem,
paca & placa illum;

Hast du jemand beleidiget,
befriediae, (stille) und
versöhne ihn;

Hamag-bántorrál valakit, esen-
desítsed és engeszteljed
őret.

Drazg'lis ty toho, vpotog a
vstrof geg;

809. Exóra, ut désinat irá-
sci:

Erbitte ihn, daß er aufhöre
zu zürnen:

Könyörgéssél nyerd meg, hogy
szűnjék-meg haragudni:

Wyproś (obdri) na něm, aby
přestal se hněvati:

810. Injurias tolerare satius
est, quam ulcisci.

Unrecht dulden ist besser; als
rächen.

A' bofszúságokat el-tűrni jobb,
hogy nem bofszút-állani.

Kérjé du szépéti lepe gest, neili
mstitt se.

811. Malignus malédict:

Ein Boshaftiger fluchet:

A' gonosz indúlárú átkozódik:

Probuwy profeći:

812. Stolidus minatur.

Ein Lohr dräuet.

Az esztelen (értelen) fenyege-
ződik:

Hlaupý hrozí.

813. Superiöribus esto obé-
diens:

Den Höhern sen gehorsam:

A' feljebb - valókhoz légy enge-
delmes:

Wyššim buď poslušný.

814. Aequalibus officiösus:

Denen, die deines gleichen
sind, diensthaftig:

A' hozzád egyenlőkhez barátság-
os:

Rownym služebný:

815. Inferiöribus affábilis;

Den Niedern gesprächig;

Az alább-valókhoz nyájas;

Miššim přívětivý;

816. Et eris amábilis,

So wirst du lieb seyn,

Es léssesz szerelmezes,

V budes mirý,

817. Et placébis omnibus.

Und wirst allen gefallen.

Es mindenknek tetszész.

V budes se libiti vsschném.

818. Quicunque humanus
est,

Wer leutselig ist,

Valaki emberséges,

Edotoli mlydny gest,

819. Obvios salutát:

Der grüßet die, so ihm begeg-
nen:

Eleiben akadónak köszön:

Které potlává, pozdravuge:

820. Salutantes resalutát:

Den Grüßenden danket er:

A' köszönőknek viszonzag kö-
szön:

Pozdravugjch zase pozdra-
vuge:

821. Interrogántibus respon-
det :
Den Fragenden antwortet er :
A' kérdőknek meg-felel :
Ptagichm se odpowjda :
Er mifgönnei ntemand ; ist je-
bermann gúnstig.
Senki ellen nem irigykedik ; min-
deneknek jól kíván.
Mezámídj jádnému ; přege
wřechněm
822. Postulántibus pórrigit :
Den Begehrenden reichet er
dar :
A' kérőknek (kívánóknak)
nyújt :
Žádajichm podává :
823. Egénis atque paupéri-
bus opitulátur :
Den Nothleidenden und Ar-
men hilft er :
A' szűkölködőket és szegényeket
segéri :
Potřebnym a chudym pomá-
há :
824. Mæstos solátur (con-
solátur :)
Die Betrübten tröstet er :
A' szomorúakat vigasztalja :
Smutnych těšší :
825. Ignáros informat :
Die Unwissenden unterweist
er :
A' tudatlanokat tanítja :
Nesměřichm pověuge :
826. Consilii indigis cón-
sulit :
Den Raths-Bedürftigen ra-
thet er :
A' tanács - nélkül szűkölködőknek
tanácsot ad :
Rady potřebujichm rady :
827. Invidet nēmini ; favet
ōmnibus.
828. Verax studet veritati ;
Ein wahrhaftiger bestreift
sich der Wahrheit ;
Az igaz-mondó igazságra igye-
kezik ;
Prawdy pilen gest prawdy ;
829. Mendax mentitur.
Ein Lügner lüget.
A' hazug hazud.
Ehár (kramár) rie (krame.)
830. Amicus diligit ; inimi-
cus odit.
Ein Freund liebet ; ein Feind
hasset.
A' jó barát szeret ; az ellenség
gyűlöl.
Přitel miluje ; nepřitel nená-
vidí.
831. Dolosus suspicatur &
decipit ; sincērus non fal-
lit.
Ein Betrüglícher ist argwöh-
nisch, und betrüget ; ein
Aufrichtiger teufchet
nicht.
A' csalárd (álnok) gyanakodik
és meg - csal ; a' tiszta
(tökélletes) meg-nem csal.
Přímý pohľdá , a ořkamává ;
vpřímny neořkamává.
832. Sōcius adstat & juvat :
Ein Mitgenos steht bey, und
hilft :

A' pajtás mellettünk vagyon és
segít:

Pomocnik přitomen gest, a
pomáhá:

833. Sodális collúdit:

Ein Gefell spielet mit:

A' nyájas társ együtt járszodo-
zik:

Tomaryš pohráwá:

834. Comes comitatur.

Ein Geferte gehet mit (be-
gleitet.)

Az úti-társ követ (kísér.)

Sporu • pocestný spomázý.

Conclusio.

Bé-rekefsztő Beszéd.

835. **M**Ultane superant?
Panca ádmódum,
puto.

Ist noch viel übrig? Sehr we-
nig, meyne ich.

Vagyoné még sok hátra? Felet-
te igen kevés, álítom (vé-
lem.)

Mnolihoi pozustává? Máro
welmi, tussim.

836. Ecce, ultimus titulus!
Siehe da, der letzte Titel!

Imbol, az utolsó ritulus!

Hle poslednj Titul!

837. Nam hoc Vestibulum
est tantum exórdium,

Dann dieser Vorhof ist nur
ein Anfang,

Mert ez a' Tornász (Pitvar)
csak kezdő-beszéd,

Nebo toto předdomj gest toli-
ko začátek,

838. Cai non prolixo esse
cónvenit;

Der Beschluß.

Zawjрка.

Welchem nicht weitläufig zu
seyn gebühret;

Mellynek nem illik hoszszúnak
lenni;

Kterýj aby byl obširný, ne-
stusť;

839. Venimus ergo ad clau-
sulam.

Darum kommen wir zum Be-
schluß.

Fővünk azért a' végső rekefsz-
tésre.

Procei přicházíme k zawjrece.

840. Vita transit, velut um-
bra:

Das Leben vergehet, wie ein
Schatten:

Az élet el-múlik, mint az ár-
nyék:

Zivot pomigj, gako stjn:

841. Quicquid natum est,
móritur:

Was gebohren ist, das stirbet:

Minden a' mi született, meg-
hal:

Coſtoli ſe narodilo, vmjá:

842. Omnia ſunt vana.

Alle Ding ſind eitel.

Mindenek hijában-valók.

Wſſechy wěcy gſau marné.

843. O peccátor! mors te devorabit;

O du Sünder! der Tod wird dich freſſen;

Ob bñnós! a' balál réged' elnyél;

O hřijniče! smrt tě ſežere;

844. Tandem ibis in ſepulchrum,

Zulezt wirſt du gehen in das Grab,

Végezetre még y a' sírba,

Mapoſtedy pugdeſ do Hrobu,

845. E luce in tenebras:

Aus dem Licht in die Finſterniß:

A' világofságból a' ſetétſégbe:

3 ſwětla do temnoſti:

846. Tu proinde, quisquis es,

Du derhalben, wer du biſt,

Te annakokáért, valaki vag y,

Ty tedy, kdoſoli gſy,

847. Formída inférnum;

Erſchrick vor der Hóllen;

Retregjed a' poklot;

Hroi (ſtrachug ſe) petka:

848. Deſidera cœlum:

Sehne dich nach dem Himmel:

Kívánjad a' mennyet:

Žadoſtim buđ Debe:

849. Peccáre noli, nè péreas.

Sündige nicht, daß du nicht umtommeſt.

Bűnt ne régy, hog y el-ne vészsz.

Hřeſſiti nechťen, abyſ nezahynul.

850. Hic ſubſiſtimus, nec áddimus plus;

Ahier ſtehen wir ſtill, und thun nichts mehr darzu:

Itt meg-állapodunk, ebez nem-is adunk többet;

Tu ſe zaſtauwugeme, aniž přídáváme wíce:

851. Acquieſce, Lector:

Begnüge dich, Leſer:

Nyugodjál-meg rajta, Olvaſó:

Doſti měj na tom, Čtenáři:

852. Rélíqua repéries órđine,

Daß úbrige wirſt du finden nach der Ordnung,

A' bárra maradott réſzét fel-tálalod renddel,

Oſtatet nagdeſ porádkem,

853. Jánúam ingrěſſus.

Bann du zur Thür eingegan-

gen.
Mikoron az Ajtón lé-még y.

Do Dwěrj wiſſedſſi.

854. Antequam ábeas,

Ehe dann du weggeheſt,

Minekelőtte el-mennél,

Prwě neibys odeſſet,

855. Ora nunc ita:

Bete jezt alſo:

Imádkozzáł ekképen:

Modl ſe nynj takto:

856. Misericordie nostri,
 Erbarme dich unser,
 Kőnyg, űlj mi rajtunk,
 Smirűg se nad námi,

857. Benigne Salvator,
 Gűtiger Heyland,
 Keg yelmes Idvezűrűnk,
 Dobrotivű Spasűteli,

858. JESU CHRISTE!
 JESU CHRISTE!
 JESUS KRISTUS!
 GEJGES KRYSTE!

859. Da scientiam;
 Gib Wissenschaft:
 Adj tudományt;
 Dey vműnj:

860. Da pietatem;
 Gib Gottseligkeit:
 Adj istenes életet (kegyesű-
 get;)

Dey poboűnost:

861. Da beatitudinem,
 Gib die Seeligkeit,
 Adj bűldog sűgot,

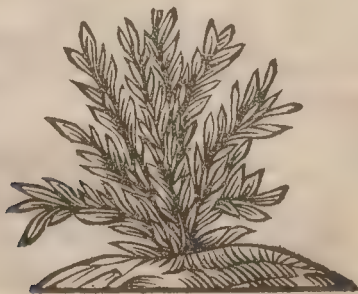
Dey brahűsraűensűwű,

862. Benedicite in secula se-
 culorum. Amen!

Du Gelobter in alle Ewigkeit.
 Amen!

Aldott mind őrűkkűn - őrűkkű.
 Amen!

Pozehnany na wűtű wűtű.
 Amen!

A.

A, Ab: Præp. c. Ablat. von, el, xöl, od.

abhinc, von bannen, erzöl-fogva, odtud.

ábigo, égi, áctum: act. 3. ich treibe weg, el - bajtom, üzöm,

ahánim.

abjicio, éci, éctum: act. 3. ich werfe weg, el-b'j tom, el-ve-tem, zahazugi.

abluo, ui, utum: a. 3. ich wasche ab, le-mosom, obmýwám.

ábrogó, ávi, átuim : act. I. ich bringe ab, hebe auf, *fel-bontom, erejét el-vefzem, wyzdwihiugi, fajnim.*

abscóndo, di, itum: a. 3. ich verberge, el-rejtem, vskrywám.

abſinthium: n. 2. der wermut, *herbim*, peljnet

abszólvo, vi, útum: a. 3. ich spreche los, el-szabazítom, szabadon mondom, rozhřesťuji.

absque: Præp. c. Ablat. *ohn, nélkâl, bez.*

abstérgo, fi, sum: a. 3. *ich wische ab, el rórlóm, vtjáram.*

abstíneo, ui, éntum: a. 2. id) enthalte, halte ab, magam meg-
tartóztatom, 3drúgi se.

abútor, abúfus, fum: depon. 3. ich mißbrauche, gonoszúl éle-
véle, zle užívám.

ac: **Conjunct. Copul.** und, és, is, a.

Academia: f. 1. die hohe Schule, *fõ oskola*, *Ukademye*.

acanthis, idis: f. 3. der Zeilung, tsiz, Eijet.

accédo, éffi, éffum : n. 3. ich trette hinzu, hozzá-járulok, přistupuji.

accéndo, di, nŕum : a. 3. ich *yŕinde an*, *fel-gyŕjzom*, *zanecugi*,
zajjém.

accéptus, a, um: *angenehm, kedves, příjemný.*

accidens: n. 3. der zufall, történet dolog, pŕihoda.

accípio, épi, éptum: a. 3. ich nehme, el-veszem, беру.

aecípiter, ítris: m. 3. der habicht, *ὄλυ*, *ὄλυν*, gestirb.

жсцѣ-

INDEX QUADRILINGVIS.

- accúso, ávi, árum: a. 1. ich klage an, vádolom, járugi.
acer, acris, acre scharf, sauer, erős, perny.
acérbus, a, um: herbe, keserű, trpťh.
acérvus: m. 2. der hauffe, rakás, stoh.
acétum: n. 2. der essig, ezet, ocet.
ácidus, a, um: sauer, savanyó, tyserh.
acquiéscó, évi, étum: n. 3. ich begnüge mich, megnyugszom
rajta, pěstávám. [nēni.
áctio, ónis: f. 1. die würckung, das thun, tselekedet, tētemény, cī.
actor, óris: m. 3. der kläger, fel-peres, jalobník.
acúleus: m. 2. der stachel, fulánkja, hegye, iħadeo.
acuo, ui, útum: a. 3. ich scharfe, élesítem, ostrím.
acus, ūs: f. 4. die nadel, ró, gehra.
acútus, a, um: scharf, éles, ostrý.
ad. Prap. c. acula. zu, hozzá, reá, mellé, hōz, hozť.
ad'lo, idi, itum: a. 3. ich thue hinzu, hozzá-adom, pēdávám.
adeps, ipis: c. 3. schmalz, kővérség, 'sír, sádeo.
ádiéro, áttuli, allátum: An. ich bringe, el-hozom, pēinássím.
adhuc: Adverb. noch, még, eddig, gestť.
adjungo, ūxi, nctum: a. 3. ich setze hinzu, hozzá-tésem, kaptso-
lom, pēipogugi.
adjutor, óris: m. 3. der helfer, meg-segítő, pomocník. [wám.
administro, ávi, árum: a. 3. ich reiche dar, ki-szolgálatom, dodás.
admitto, si, sum: a. 3. ich lasse zu, hozzá-borsátom, pēipaustím.
ádnodum: Adv. sehr, felette igen, welmi.
adoléscens, tis: c. 3. der jüdling, nevedékény, ifjarska, mládenec.
adoro, ávi, árum, a. 1. ich bete an, imádom, tlanjím se.
adspicio, éxi, étum: a. 3. ich sehe an, nézek, patťím.
adsto, iti, itum & árum: n. 1. ich stehe bey, mellette-állok mellé-
állok; pēistogím. [hugi.
adstringo, xi, étum: a. 3. ich ziehe zusammen, össze-szorítom, sta-
adventus, ūs: m. 4. die zukunft, jővetel, pēichod.
advérfor, átus sum: d. 1. ich bin zuwider, ellenkedem, ellené-
állok, protimím se.
advérfus, a, um: widerwertig, ellenkező, protimny.
adversus: Prap. c. Acc. wider, ellen, ellenbe, proti.
advérto, ti, sum: n. 3. ich mercke auf, reá-figyelmezek, pozorugi.
adulátor, óris: m. 3. der schmeichler, bizelkedő, pochlebník.
ades, is: f. 3. Sing. die kirche, egyház, tőster, chrám.
ades, ium: f. 3. Plur. das haus, ház, düm.

INDEX QUADRILINGVIS.

- ædificium**, ii: n. 2. Das gebäu, épület, stament.
ædifico, ávi, árum: a. 1. ich baue, épülök, építek, stawjm.
ædituus, ui: m. 2. der kúster, egyház-sí, kostelník.
ægróto, ávi, árum: n. 1. ich francke, betegeskedem, stúni.
ægrórus, a, um: franck, beteges, nemocny.
æqualis, e: gleich, egyenlő, rovný.
æquus, a, um: billig, igaz, náležitý.
æër, æris: m. 3. éltető - ég, powietrý.
æs, æris: n. 3. Das erz, érz, mész.
æstas, átis: f. 3. der sommer, nyár, léto.
æstus, ūs: m. 4. die hige, hőség, horko.
ætas, átis: f. 3. das alter, életnek ideje, idő, wét.
æternus, a, um: ewig, örökké-való, wéchný.
æthiops, opis: c. 5. der mohr, die mohrin, szerezsen, maufe.
affābilis, e: gesprächig, nyájas, pismetivý. [nin.
affinis, is: c. 3. der schwager, die schwägerin, sógor, swagr.
affirmo, ávi, árum: a. 1. ich besahe, bizonyítom, vallom, potwr.
āgedum, wolan, noszsa, immár, nuje. [lugi.
ager, gri: m. 2. der acker, szántó - föld, role.
aggrédior, éssus sum: d. 3. ich gebe an, greiffe an, hozzá-fogok, píttracugi.
agilitas, átis: f. 3. die hurtigkeit, serénység, čerstwość.
agnus, i: m. 2. das lamm, bárány, beran.
ago, egi, actum: a. 3. ich thue, zselekszem, dělám.
ago gratias: ich sage danck, köszönöm, děkugi.
agricola, æ: m. 1. der ackermann, szántó-ember, orác.
ahenum, i: n. 2. der kessel, üst, réz-fazék, kotek.
ajo: Anomal. ich sage, mondom, prawjm.
ala, æ: f. 1. der flügel, szárny, křídlo.
álacer, alacris, e: hurtig, serény, gyors rycheý.
alaúda, æ: f. 1. die lerche, patsirza, střiwánek.
albūnus, i: m. 2. der weißfisch, fehér-keszeg, bělice.
albus, a, um: weiß, fehér, bílý.
álea, æ: f. 1. das bretspiel, ostábla, mrheaby.
algeo, alfi, sum: n. 2. ich friere, fázom, mrznu.
aliénus, a, um: fremde, más, idegen, cizý.
aliméntum, ti: n. 2. die nahrung, eledel, žiwnost.
aliquándo, Adv. etwan, bisweilen, valaha, néha, někdy.
aliquis, a, id, vel od: einer, eine, eines, iemand, etwas, vala-
 melyik, valaki, valami, některý, někdo, něco.

INDEX QUADRILINGVIS.

- alius, a, ud: ein ander, egyéb, más, giný.
 állium, ii: n. 2. der knoblauch, fokhagyma, cesnek.
 alo, ui, tum & itum: a. 3. ich nehre, táplálom, éltetem, živim.
 altäre, is: n. 3. der altar, oltár, oltár.
 alter, a, um: der, die, das andere, más, másik, druhý.
 altus, a, um: hoch, magas, wysoký.
 alúta, x: f. 1. korduan, sámisch, leder, kordován, gyártott
 bőr, zamis, kordován.
 alvus, i: f. 2. der bauch, has, břicho.
 amābilis, e: lieb, lieblich, szerelmes, szerelmezes, miły.
 amārus, a, um: bitter, keserű, hořký.
 ambāges, um: f. 3. Pl. umschweif, tekerő út, okostoványi zá-
 ambo, x, o: beyde, mindketten, obadwa. [polj.
 āmbulo, āvi, ātum: n. 1. ich gehe, járok, chodím.
 amen: amen, ja, úgy-légyen, amen, gisť.
 amīcio, ui, īvi & xi, ētum & itum: a. 4. ich lege an, fedezem,
 magamra, vészem, přiodívám.
 amicitia, x: f. 1. die freundschaft, barátság, přátelství.
 amicus, ci: m. 2. der freund, aryaši, jó barátom, přítel.
 āmita, x: f. 1. die baase, anyám' nennye, tetka po otcy.
 amo, āvi, ātum: a. 1. ich liebe, szeretem, miluji.
 amēnus, a, um: lustig, kies, gyönyörűséges, rožkošný.
 amor, ōris: m. 3. die liebe, szerelem, szeretet, mirománj.
 āmphora, x: f. 1. der eymer, korsó, két-fülű edény, pinta.
 amplēctor, xus sum: d. 3. ich umfabe, meg-őlelem, objímám.
 āmpliūs: Adverb. mehr, többé, mjcegi.
 amplus, a, um: weit, bő, tágas, široký.
 amygdala, x: f. 1. & amygdalum, i: n. 2. der mandelkern,
 mondola, mandary.
 anas, ānatis: f. 3. die ente, rétze, kársa, káčce.
 ancilla, x: f. 1. die magd, szolgáló-leány, dēmta.
 ancillor, ātus sum: d. 1. ich leiste magde dienste, ich diene,
 rabotállok, szolgálóskodom, slaužim, dēwčjm.
 āngelus, i: m. 2. der engel, angyal, angel.
 angipórtus, ūs: m. 4. & angipórtum, i: n. 2. das enge gäßlein,
 keskeny útszártska, auzlá vlička.
 angvīlla, x: f. 1. der aal, ingolna, angolna, aukor.
 angvis, is: m. 3. die schlange, vizi kígyó, had.
 angústus, a, um: schmal, enge, keskeny, szoros, auzký, těsný.
 anhelitus, ūs: m. 4. das feuchen, lélegzet, lehellet, duffnosť.
 anima

INDEX. QUADRILINOVIS.

- ánima, æ: f. 1. die seele, lélek, duſſe.
 animal, ális: n. 3. das thier, élő-állat, životřich.
 animus, i: m. 2. das gemüth, értelem, ész, myſt.
 annulus, i: m. 2. der ring, gyűrű, prſten.
 annus, i: m. 2. das jahr, éſztendő, rok.
 anſer, eris: m. 3. die gans, lúd, huš.
 ante, Præp. c. Acc. vor, előtt, elötte, přeb.
 antequàm: Adv. ehe, minekelötte, přeb tym, přemé.
 anus, ūs: f. 4. das alte weib, vén aſzszony, bába, baba.
 aper, pri: m. 2. das wilde ſchwein, vad kan, divorň wepf.
 apêrio, ui, értum: a. 4. ich mache auf, meg-nyitom, otvřřam.
 apéxabo, ónis: f. 3. die ſchweißwurst, véres hurka, gelito.
 apis, is: f. 3. die biene, méh, wčera.
 apoplexia, æ: f. 1. der ſchlag, guta-ütés, ſſat, mrtwice.
 apóſtolus, i: m. 2. der apoſtel, apoftol, apoſtol.
 appéndix, icis: f. 3. der anhang, utánna függőszés, přilepek.
 appeto, ívi & étii, ítum: a. 3. ich gelüſte, begehre, igen kívánom, [iadám.
 aptus, a, um: tüchtig, illendő, ſpůsobný.
 apud: Præp. c. Acc. bey, nála, nál, nél, v.
 aqua, æ: f. 1. das wasser, viz, woda.
 áquila, æ: f. 1. der adler, sas, orlice.
 ara, æ: f. 1. der altar, óltár, oltár.
 arána, æ: f. 1. die spinne, pók, pawauk.
 arátrum, i: n. 2. die pflug, eke, pruh.
 arbor, oris, f. 3. der baum, termő-fa, ſtrom.
 area, æ: f. 1. die truhe, lade, szekrény, láda, truhca.
 arcánus, a, um: heimlich, titkos, tagny.
 árceo, ui: a. 2. ich halte ab, el-titkolom, odhánjm.
 arcus, a, um: enge, szoros, aužň.
 arcus, ūs: m. 4. der bogen, kézű, lucistě, kuſſe.
 árdeo, ſi, ſum: n. 2. ich brenne, égek, hořm.
 árca, æ: f. 1. der platz, egyenes-hely szérű, plac.
 argenteus, a, um: ſilbern, ezűstből-való, ezűstős, ſřjbroň.
 argéntum, i: n. 2. das ſilber, ezűst, ſřjbro.
 argilla, æ: f. 1. der thon, agyag, hlina.
 áries, etis: m. 3. der widder, kos, ſſopek.
 arieto, ávi, átum: a. 1. ich ſtoſſe, dőföm, taſzřtom, trřám.
 arĩata, æ: f. 1. die áhr, kaláſz, trřas.
 arma, órum: n. 2. Pl. die waffen, fegyver, ſbrog.
 aro, ávi, átum: n. 1. ich ádere, ſzántok, oru.

INDEX QUADRILINGVIS.

arómata, un: n. 3. Pl. die gewürze, fűszer-szám, drága gyökér,
 arrogans, tis: o. 3. vermessen, fel-fuvalkodott, hrdy. [törénj.
 ars, tis: f. 3. die kunst, mesterfég, vménj.
 artemilia, æ: f. 1. der beofuß, fekete áróm, černobyľ.
 articulus, i: m. 2. das gelencke, der articel, bit-ágazat, cénket.
 artifex, icis: m. 3. der künstler, mester, ember, kemestajt.
 artificiosus, a, um: kunstreich, mesterfeges, műtrowsky.
 arúndo, inis: f. 3. das rohr, nád, trtina.
 arx, cis: f. 3. das schloß, vár, zámet.
 ácia, æ: f. 1. zimmer-art, szűnő-bárd, pantof, ostëpacëta.
 átëio, ávi, átum: a. 1. ich zimmere, bárdolom, otesáwám.
 álinus, i: m. 2. der esel, szamár, oset.
 alper, a, um: rauh, darabos, drsnaty.
 alpis, idis: f. 3. die otter, áphis-kig-yó, padalec.
 allum, i: n. 2. gebratenš, sült, pecitë.
 allatúra, æ: f. 1. der braten, petšenyë, pecenë.
 aller, eris: m. 3. das bret, deszka, prfno, beska.
 allo, ávi, átum: ich brate, sütöm, petu.
 astronómus, i: m. 2. der ausleger des Gestirns, ég forgásának
 tudója, hvēzdát.
 astrum, i: n. 2. das gestirn, csillagokból álló égi jegy, hvēzdna-
 ater, a, um: schwarz, fekete, černy. [toft.
 atque: Conjunct. und, als, és, mint, a, y.
 atramentum, i: n. 2. die dinte, ténza, černidëo.
 atramentarium, ii: n. 2. das dinte-faß, kalamáris, ténza-edény,
 átrium, ii: n. 2. der vorhof, pirvar, syü. [kalamár.
 attendo, di, éntum: n. 3. ich mercke auf, ich gebe achtung, reá-
 hallgarok, figyelmek, pozorugi.
 avárus, a, um: geizig, fűsvény, ratomy.
 auceps, cupis: c. 3. der vorgestellte, madarász, cibár.
 audax, ácis: o. 3. kühne, mérész, smērý.
 audio, ívi, itum: a. 4. ich höre, hallom, hallok, slyšim.
 ave: sey gegrüßet, egésséggel, buď zdráv.
 avellána, æ: f. 1. die haselnuß, mog yoró, listowý ořech.
 avéna, æ: f. 1. der haber, zab, oves.
 avis, is: f. 3. der vogel, madár, ptáf.
 aúreus, a, um: gülden, aranyból-való, aranyas, platý.
 aurifaber, bri: m. 2. der goldschmied, ózves, arany-míves, platník.
 auriga, æ: m. 1. der fuhrmann, kocsis, szekeres, furman.
 auris, is: f. 3. das ohr, fül, vcho.

INDEX QUADRILINGVIS.

aurum, i: n. 2. das gold, *arany*, *zlato*.
 ausculto, ávi, átum: n. 1. ich höre zu, *reá-hallgatok*, *poslauchám*.
 austérus, a, um: rásch, sauersehend, *komor*, *péstrý*, *ostřý*.
 autem: Conj. Adversf. aber, *de*, *pedig*, *pať*.
 aut: Conj. Dis. oder, *vagy*, *avagy*, *a neb*.
 aurúmnus, i: m. 2. der herbřt, *ősz*, *podzimeť*.
 avúnculus, i: m. 2. der oheim, *anyám' bátyya*, *vgec*.
 avus, i: m. 2. der groř-vatter, *ős*, *děd*.
 auxílium, ii: n. 2. die hülfe, *segítsek*, *segedelem*, *pomoc*.
 axilia, æ: f. 1. die achsel, *hónallya*, *pađi*.

H.

Bacca, æ: f. 1. die beer, *šom*, *bobek*.
 báculo, i: m. 2. der stecken, knitel, *pálca*, *hűl*.
 bájulo, ávi, átum: a. 1. ich trage, *bordozom*, *nořym*.
 balo, ávi, atum: n. 1. ich blácke, *hégetek*, *becím*.
 bálneum, i: n. 2. das bad, *feredő*, *kazén*.
 baptizo, ávi, átum, ich tauſſe, *keresztelek*, *řtřm*.
 barba, æ: f. 1. der bart, *szakáll*, *fauxy*.
 barbus, i: m. 2. die darmē, *hartsa*, *parma*.
 baro, óri's: m. 3. der freyherr, *szabados úr*, *řvobodný pán*.
 b. atitúdo, in's, f. 3. die seeligkeit, *boldog řág*, *brahosi'amenřm*.
 bellária, órum: n. 2. Pl. das frische obřt, *utól*, *étek*, *gyümölcs-
 zál*, *konfetty*, *owoce*.
 bellum, i: n. 2. der krieg, *had*, *wálka*.
 benè; Adv. wohl, *jól*, *dobře*.
 benedictus, a, um: gelobet, *áldott*, *pořehnany*.
 benefic um, ii: n. 2. die wohlthat, *jó-rétemény*, *Dobrodini*.
 beneváleo, ui, itum: n. 2. ich bin wohl auf, *jól bírom magam,
 dobře se mám*.
 benignus; a, um: gütig, *kegyes*, *dobrotivý*.
 béstia, æ: f. 1. das unvernünftige thier, *fene állat*, *vad*, *ne-
 rozumné hovado*.
 beta, æ: f. 1. rubra: die rothe rübe, *veres rzékla*, *červená řepa*.
 biblia, órum: n. 2. Pl. die bibel, *szent írás*, *biblia*, *biblí*.
 bibliopóla, æ: m. 1. der buchführer, *könyv-áros*, *řnihař*.
 bibo, bi, itum: n. 3. ich trincke, *iszom*, *pigi*.
 blandus, a, um: schmeichelhaftig, *bizelkedő nyájas*, *aulisný*.
 blatta, æ: f. 1. die motte, *ruha-rágó féreg*, *mol*.
 bombardá, æ: f. 1. die rüchse, *puska*, *rucnice*.
 bonus, a, um: gut, *jó*, *dobřý*.

INDEX QUADRILINGVIS.

bos, bovis: c. 3. das rind, *ökör, zehén, wül.*
 bracca: f. 1. die hosen, *nadrág, nohawice, talioty.*
 brachium, ii: m. 2. der arm, *kar, rameno.*
 bráslica, æ: f. 1. der tohl, *káposzta, kapusta.*
 brevis, e: c. 3. kurz, *seuchte, rövid, kurta, frátty.*
 bucca, æ: f. 1. das maul, *száj, pofa, trama, huba.*
 butyrum, i: n. 2. die butter, *vaj, másto.*

C.

Cachinnor, átus sum: d. 1. ich lache überlaut, *kaczagok, babotá-
 lok, řechtám se, řechtám se.*
 cadáver, eris: n. 3. das aaf, *dög, mrsina, vmrre téro.*
 cado, cécidi, casum: n. 3. ich falle, *es. m, padám.*
 caecus, a, um: blind, *bak, slepy.*
 caedo, cécidi, casum: a. 3. ich haue, *streiche, szrom, vágom, mr-
 cászár, aris: m. 3. der kaiser, tsászár, csar. [stám.*
 caeterus, a, um: übrig, *a' többi, egyéb, giny.*
 calamarium, ii: n. 2. das pennal, oder die feder-schachtel,
penna-tartó, penál.
 calamus, i: m. 2. die schreib-feder, *iro penna, péro.*
 calceus, i: m. 2. der schuh, *tzipellós, strowice.*
 calco, ávi, átum: a. 1. ich trete, *nyomom, tapodom, flapám.*
 caleo, ui, itum: n. 2. ich bin warm, *meleg vag yok, geß mi hor-
 to, tepro. [wám.*
 calefacio, éci, áctum: a. 3. ich heiße ein, *melegítem, topim, ohéj.*
 calidus, a, um: warm, *heß, meleg, bév, tepny, horty.*
 calvus, a, um: kahl, *kopasz, lisy.*
 camélus, i: m. 2. das kameel, *teve, werbeaud.*
 cámara, æ: f. 1. die kammer, *kamara, tomora.*
 caminus, i: m. 2. die feuermauer, *kémény-kürtő, tomjn.*
 campána, æ: f. 1. die glocke, *barang, jwon.*
 cancer, cri: m. 2. der krebs, *rák, rat.*
 candéla, æ: f. 1. das licht, *gyertya, swice.*
 candelabrum, i: n. 2. der leuchter, *gyertya-tartó, swiceen.*
 cándeo, ui: n. 2. ich blühe, *rúzes vag yok, gjem ihauch.*
 candens, tis: o. 3. glänzend, glänzend, glühend, *rúzes, ohniwý.*
 canis, is: c. 3. der hund, *eb, kutya, peß.*
 cánnabis, is, f. 3. der hanf, *kender, tonopé.*
 canna, æ: f. 1. das rohr, *schilf, nád, trtina.*
 cano, cécini, cantum: n. 3. ich singe, *éneklek, szjwám.*
 cantillo, ávi, átum: n. 1. ich singe heimlich, *gyngén éneklek,
 prospewugi. canto,*

INDEX QUADRILINGVIS.

- canto, ávi, átum: n. 1. ich singe, éneklek, cáslo zpívám.
cántharus, i: m. 2. die kanne, kánna, konvice, konew.
caper, pri: m. 2. der ziegenbock, kerske-bak, kozel.
capillus, i: m. 2. das haupt-haar, fô-haj, vlas.
cápio, cepi, captum: a. 3. ich fange, fogok, chytám.
cápparis, is: f. 3. kappern, kaporna, kappary.
capra, æ: f. 1. die ziege, fiadzô-kerske, koza.
captivus, a, um: gefangen, fogoly, rab, wěsen. [qatý.
captus, ūs: m. 4. der verstand, der begriff, értelem, meg-fogás,
capus & o: m. 2. & 3. der kaphan, kappan, kapaun.
cápus, i: m. 2. & cápulum, i: n. 2. das gefäß, der griff, der
sarg, sz Mihály lova, markolat, rukowět, maryl.
caput, itis: n. 3. das haupt, der kopf, fô, hrava.
carbo, ónis: m. 3. die geleschte kohle, hóltszén, vďuffeny vher.
carcer, eris: m. 3. das gefängniß, rómloz, žarác, wěsenj.
carduelis, is: f. 3. die stieglitz, tengelicz, stehlitz.
cárduus, ui: m. 2. die distel, bogáts-körö, bodrák.
cáreo, ui, itum: n. 2. ich mangle, ich habe nicht, szákolkodóm
valami nélkül, nemám.
carmen, inis: n. 3. verse, vers, werffe.
cárnifex, icis: m. 3. der henter, hóhér, fat.
caro, carnis: f. 3. das fleisch, hús, massó.
carpo, si, ptum: a. 3. ich breche ab, le-szaggatom, trhám.
carus, a, um: theuer, drága, drahy.
caryophallum, i: n. 2. die nelke, szeg-fű, hřebíček.
casa, æ: f. 1. die hütte, kaliba, charupa.
cáseus, i: m. 2. der käse, sájt, seyr.
castanea, æ: f. 1. die kastanie, gesztenye, kastany.
castra, órum: n. 2. Pl. das feld-läger, tábor, tábor, leženj.
castus, a, um: keusch, tiszta, szűz, cistý.
cásus, ūs: m. 4. der zufall, eset, náhoda.
catus, i: m. 2. die kaze, maszka, kocaur.
cauda, æ: f. 1. der schwanz, fark, ocas.
cávea, æ: f. 1. der vogelbauer, kulizka, flece.
cáveo, vi, cautum: n. 2. ich sehe mich vor, el-kerülöm, távoz-
zatom, warugi se.
caupóna, æ: f. 1. das schenckhaus, korisoma-ház, kréma.
causa, æ: f. 1. die ursach, ok, oka valaminek, pějčina.
cavus, a, um: hohl, hézag, wydutý, daupý.
cedo, cessi, cessum: n. 3. ich weiche, engedek, helyr adok, vstúpugi.
cele-

INDEX QUADRILINGVIS.

- celebro, ávi, átum, a. 1. ich preise, ich begehe, dítsérem, hír-
detem, inneplek, osprawugi.
- celer, eris, e: schnell, geschwinde, gyors, hamarlagos, spészny.
- cella, æ: f. 1. der teller, pinze, stlep, pinnice.
- celo, ávi, átum: a. 1. ich verheeile, verberge, el-rejtem, tagim.
- cellus, a, um: hoch, magas, wysok, wyniosły.
- census, us: m. 4. die zins, adó, dan, plat.
- centum: adjest. indeclin. hundred, száz, sto.
- cepa, æ: f. 1. die zwiebel, vereshagyma, cybule.
- cera, æ: f. 1. das wach, viasz, wosk.
- cerasum, i: n. 2. die kirsche, tserefsznye, stręsné.
- cerebrum, i: n. 2. das gehirn, agyvölö, mozt.
- cerevisia, æ: f. 1. das bier, ser, piwo.
- cereus, i: m. 2. das wachlicht, die wachkerze, viaszból szí-
nált gyertya, woskowá swiece.
- cerno, crevi, cretum: a. 3. ich sehe, ich siebe, nézek, látok,
rostálók, patéjm.
- certus, a, um: gewiß, nyilvánvaló, bizonyos, gisht.
- cervical, ális: n. 3. das hauptküssen, vánkös, poduska.
- cervix, ícis: f. 3. der nacke, das genige, nyak-tsiga, mge.
- cervus, i: m. 2. der hirsch, szarvas, gelen.
- ceu: Adv. wie, mint, gato.
- chalybs, ybis: m. 3. der stahl, arzel, ocel.
- charta, æ: f. 1. das papier, papiros, papir.
- chirotheca, æ: f. 1. der handschuh, kesztyű, rukawice.
- chirurgus, i: m. 2. der wundarzt, borbély, seb-gyógyító, bals
- chordum, i: n. 2. die grummet, sarju, potrawa. [bjr.]
- Christus, i: m. 2. Christus, Kristus, Krystus.
- cibus, i: m. 2. die speise, das essen, éték, étel, potrm.
- cicónia, æ: f. 1. der storch, gólya, esztrag, cáp.
- cicur, uris: o. 3. zahm, szelid, pitom, frothj.
- cinnex, ícis, m. 3. die wanke, palaszka, búdos féreg, stenice,
prossice.
- cingo, xi, ctum: a. 3. ich gürt, övedzem, opasugi.
- cingulus, i: m. 2. & cingulum, i: n. 2. der gürtel, öv, pás.
- cinis, eris: m. 3. die asche, hamu, popel.
- cinnábaris, is: f. 3. der zinnober, zinnobrium, chnóbé.
- cinnamum & ómum, i: n. 2. die zimmetrinde, fa-béj, štořice.
- circa: Præp. c. acc. um, kórnyüle, mellete, okolo.
- circinus, i: m. 2. der zirkel, zirkalom, kružadlo, cyrtl.

INDEX QUADRILINGVIS.

- circulus, i: m. 2. der kreis, *kerengő karika, kerék, okorok.*
 circummūnio, iui, itum: a. 4. ich verwahre um und um, *körös-környűl erőszem, ohtazugi.* [gicnost]
 circumstāntia, æ: f. 1. der umstand, *környűl-állás, okorokto.*
 cis: Præp. c. Accus. disseits, innen, 3 teto strany.
 cista, æ: f. 1. der fasten, *láda, szűnő.*
 cisterna, æ: f. 1. die zistern, der röhrkasten, *csatorna, kassza.*
 citò: Adverb. geschwinde, *hamar, gyorsan, spěšně.*
 citra: Præp. c. Accus. disseits, innen, 3 teto strany.
 civis, is: c. 3. der burger, die burgerin, *polgár, polgárné, měšťan,*
 civitas, átis: f. 3. die stadt, *város, město.* [měšťka]
 clam: Præp. c. Abl. heimlich, *tiško, tajně.*
 clamo, ávi, átum: n. 1. ich schreie, *kiállok, křičím, vorám.*
 clango, xi: n. 3. ich klinge, *hangzik, na hlas zám.*
 clarè: Adv. laut, *fel-szóval, cise.*
 chrus, a, um: klar, *tisza, világos, osvěcený.*
 claudico, ávi, átum: n. 1. ich hince, *sávrikálok, kulhám.*
 claudò, si, sum: a. 3. ich schliesse, *bé-zárom, zavjram.*
 claudus, a, um: lahm, *sánta, zhibertes, kulharv.*
 clava, æ: f. 1. die keule, *buzogány, fejes-bot, poztán.*
 clavis, is: f. 3. der schlüssel, *kulcs, kľíč.*
 clausula, æ: f. 1. der beschluß, *végezet, rekesztés, zavjzka.*
 clausus, a, um: zugeschlossen, *bé-sárlott, zavřený.*
 clavus, i: m. 2. der nagel, *szeg, hřebít.*
 clemens, tis: o. 3. gnädig, *kegyelmes, milostivý.*
 cloaca, æ: f. 1. das heimliche gemach, *árnyék-szék, jáchod.*
 clypeus, i: m. 2. das schild, *pais, pavěza.*
 cochlear & áre, áris: n. 3. der löffel, *kanál, liice.*
 coctus, a, um: gekocht, *meg-főtt, főzött, vvařený.*
 codex, icis: m. 3. das buch, *könyv, kniha.*
 cæcus, a, um: blind, *vak, slepý.*
 cælestis, e: himmlisch, *mennyei, nebeský.*
 cælum, i: n. 2. in Pl. cæli, m. der himmel, *menny, ég, nebe.*
 cæna, æ: f. 1. das abendmahl, *vacsera, večere.*
 cænum, i: n. 2. der toth, *sír, bláto.* [se]
 cōeo, iui, itum: n. 4. ich gehe zusammen, *össze-gyűlök, scházim*
 cœrúleus, a, um: himmel-blau, *ég-színű, nebeské barvny, modrý.*
 cœtus, ūs: m. 4. die versammlung, *gyűlekezet, shromáždění.*
 cōgito, ávi, átum: n. 1. ich gedenke, *gondolom, myslím.*
 cognátus, a, um: verwandt, *rokonságos, příbuzný.*

INDEX QUADRILINGVIS.

- cogo, égi, áctum, a. 3. ich zwinge, kényszerítem, nutjím.
 cohíbeo, ui, itum: a. 2. ich halte zurück, tartóztatom, zdrúgi.
 colláre, is: n. 3. der tragen, das halschen, fodor gallér, nyak-
 ékesség, oboget.
 collis, is: m. 3. der hügel, halom, domb, páhrbet.
 collóquium, ii: n. 2. das gespräch, köz-beszéllgetés eg ymással,
 rojzmpauwánj.
 colludo, si, sum: n. 3. ich spiele mit, eg yütt járszodozom, pohrá.
 collum, i: n. 2. der hals, nyak, trt. [wám.
 colo, ui, ultum: a. 3. ich ehre, tisztелеm, ctjm.
 color, óris: m. 3. die farbe, szín, festék, barwa.
 colum, i: n. 2. der durchschlag, szűrő-edény, cedibdo.
 columba, æ: f. 1. die taube, galamb, horubice.
 columna, æ: f. 1. die seule, oszlop, stáup.
 colus, i & ús: c. 2. & 4. der rothen, rokka, gusal, přestice.
 coma, æ: f. 1. haarschopf, üstök, tštice.
 comes, itis: c. 3. der graf, die gráfin, der geferte, die ge-
 fertin, vármegye ispánnya, úri-rárs, hrabě, hra-
 bjnta, přimobět.
 comis, e: holdselig, freundlich, nyájas, begyes, přívětivý.
 cónitor, átus sum: d. 1. ich begleite, gehe mit, kísérem, kő-
 vetem, promáým.
 cónmodus, a, um: bequem, hafznos, alkalmas, způsobilý.
 comúnis, e: gemein, közönséges, sporečný.
 cónparo, ávi, átum: ich vergleiche, halte gegen einander,
 őszve-hasonlítom, přirovnávám. [dám.
 compóno, sui situm: a. 3. ich setze zusammen, őszve-szerzem, strá-
 comprehéndo, di, sum: a. 3. ich begreiffe, bé-foglalom, obsahugi.
 cóncio, ónis: f. 3. die predig, prédikázio, kázanj.
 cóncoquo, xi, ctum: a. 3. ich verdaue, meg-emésztém, zajwám.
 cóndio, ívi & ii, itum: a. 3. ich würze, fűszer-számozom, kótením.
 condo, idi, itum: a. 3. ich verwahre, hebe auf, el-rejtem,
 el-téstem, zchowávám.
 condóno, ávi, átum: a. 1. ich schenke, verleihe, meg-borsátom,
 engedem, darugi, odpaustím.
 conficio, éci, ctum: a. 3. ich mache, meg-tsinálok, dokonávám.
 cónugero, essi, itum: a. 3. ich trage zusammen, őszve-borodom, snáštím.
 conglútino, ávi, átum: a. 1. ich leime zusammen, őszve-enyve-
 zem, tlegugi. [dugi.
 cóngrego, ávi, átum: a. 1. ich versámle, őszve-gyűjtöm, shromái-
 con-

INDEX QUADRILINGVIS.

- conjunx, ugi: c. 3. der ehgatt házat-társ, manjer, manjerfa.
 conor, átus sum: d. 1. ich versuche, igyekszem, szándékozom,
 fnajugi se.
 consciéntia, æ: f. 1. das gewissen, lelki-eszméret, szödomf.
 consigno, ávi, átu: a. 1. ich zeichne an, oder auf, fel-jegyzem,
 meg-jegyzem, rajnamenávám.
 consilium, ii: n. 2. der rath, tanács, rada. [se.
 confisto, stiti, itum: n. 3. ich bleibe stehen, meg-állok, zastavugi
 consolor, átus sum: d. 1. ich tröste, vigasztalom, potészugi.
 constans, tis: o. 3. beständig, állhatatos, stáry.
 constringo, xi, ctum: a. 3. ich drücke zusammen, össze-szorí-
 zom, nyomom, szítám.
 consuetudo, inis: f. 3. die gewohnheit, szokás, obyceg.
 consul, is: m. 3. der burgermeister, polgár-mester, purkmistr.
 consulo, ui, ultum: a. 3. ich rathe, tanácsot adok, radim.
 contineo, ui, entum: a. 2. ich behalte, ich begreife, meg-tar-
 zom, foglalom, zdrugi.
 contentus, a, um: begnüget, meg-elégedett, zdrizliwy, objašený.
 contor, átus sum: d. 1. ich frage oder forsche nach, kérdezkedem,
 ptám se, doptávám se.
 contra: Præp. c. Accus. wider, ellenbe, proti.
 contundo, udi, sum: a. 3. ich zerstoße, meg-töröm, hmožim,
 rosteaufám.
 convaleo & lésco, ui: n. 2. & 3. ich werde wieder gesund, meg-
 gyógyulok, zdrawugi se.
 convenit: Verb. Impers. es gebühret sich, illik, přináleži.
 conviva, æ: m. 1. der gast, vendég, host.
 convivium, ii: n. 2. die gasteren, vendég-ség, lakodalom, hody.
 copia, æ: f. 1. die menge, bőség, hognost.
 coquus, i: m. 2. der koch, szakács, kuchař.
 cor, dis: n. 3. das herz, szív, srdce.
 coram: Præp. c. Abl. für, előtt, před.
 corbis, is: f. 3. derkorb, kosár, kofik.
 corium, ii: n. 2. das leder, bőr, kůže.
 cornix, icis: f. 3. die trähé, varjú, vrána.
 cornu, u: n. 4. das horn, szarv, roh.
 corona, æ: f. 1. die krone, koszorú, koruna.
 corpus, oris: n. 3. der leib, test, tělo.
 corrumpo, rúpi, rúptum: a. 3. ich verderbe, vesztegetem, tázim.
 corvus, i: m. 2. der rabe, boló, křavec.

INDEX QUADRILINGVIS.

- cos, ótis: f. 3. der weinstein, fénkő, brúš.
 costa, æ: f. 1. die rippe, zfont, žebro.
 contritrix, icis: f. 3. die wachtel, fűrj, křepeška.
 crabro, ónis: m. 3. die hornisse, ló-darás, šřesřen.
 crápulor, átus sum: d. 1. ich schlemme, schwelge, tobzódom,
 részegeskedem, ošjram.
 cras: Adv. morgen, hónap, zeytra.
 crassus, a, um: dicke, zemérdék, teušř.
 craticula, æ: f. 1. der roš, rošřelyozska, rošř.
 créator, óris: m. 3. der schöpfer, teremřo, šřivoritel.
 creatúra, æ: f. 1. das geschöpf, die creatur, teremřett állat, šřwo-
 credo, idi, itum: a. 3. ich glaube, hiszem, wěřim. [řenř.
 cresco, évi, étum: n. 3. ich wachse, nevelkedem, rořtu.
 creta, æ: f. 1. die kreide, feđer jegyző kréza, řřida.
 cribrum, i: n. 2. das sieb, rořta, řřita, řřto.
 ċrinis, is: m. 3. das haar, haj, wřař.
 crocus & um: m. & n. 2. der safran, řařrány, řařřráu.
 crudus, a, um: rohe, nyers, syrowy.
 cruména, æ: f. 1. die tasche, erřřeny, waćek, opaseř.
 crusta, æ: f. 1. die rinde, der ranřt, valamének kemény bęja, řř.
 crux, ucis: f. 3. das creuz, kereszt, řřj. [ra.
 cubiculum, i: n. 2. die schlafstammer, ág-yas-báz', libanice.
 cubo, ui, itum: n. 2. ich liege, fekszem, leřim.
 cucumis & er, eris: m. 3. die gurke, ugorka, okurřy.
 cucúrbita, æ: f. 1. der kűrbř, řők, tyřew.
 cudo, di, sum: a. 3. ich schmiede, kovársolom, řuqi.
 culcitra, æ: f. 1. das polřter, párna, derekalý, polřřár.
 culex, icis: m. 3. die mücke, řzunyog, tomař.
 culína, æ: f. 1. die tůche, konyha, řuchyně.
 culmen, inis: n. 3. der gipfel, báz-řetře, dořřek.
 culpa, æ: f. 1. die schuld, véřek, bűn, wina.
 culter, tri: m. 2. das meřřer, kės, nűř.
 cum: Pręp. c. Ablat. mit, velem, veled, val, vel, ř.
 cūm: Adv. wann, midőn, řdņi.
 cūñctor, átus sum: d. 1. ich řäume, kėsēm, málatozom, meřřám.
 cūpio, ívi, itum: a. 3. ich will, begehre, kívánom, řávám.
 cūpreus, a, um: kupfern, řězřből-való, mořazany.
 cuprum, i: n. 2. das kupfer, řěz, mořař.
 cur? warum? miěřř? proć.
 cura, æ: f. 1. die řorge, gond, pėce, řarost.

INDEX QUADRILINGVIS.

cúria, æ: f. 1. das rath-haus, *zanáts-báz*, rathaus.
 euro, ávi, átum: a. 1. ich besorge, ich achte, *gondolok, gondjác víselem, pecugi.*
 curro, cucúrri, cursum: n. 3. ich lauffe, *futok, bészim.*
 currus, ús: m. 4. der wagen, *szekér, wúz.*
 cursor, óris: m. 3. der lauffer, *futó, bēhaun.*
 curvus, a, um: trum, *görbe, borgas, křivý.*
 custódio, ívi, ítum: a. 4. ich bewahre, *őrizem, opatrugi.*
 custos, ódis: c. 3. der hütter, *őrző, strážce.*
 cutis, is: f. 3. die haut, *bőr, kůže.*
 cygnus, i: m. 2. der schwan, *hattyú, labut.*
 cyprinus, i: m. 2. der karpfe, *pontyka, ponty, kapr.*

D.

Damno, ávi, átum: a. 1. ich verdamme, *kárbozzatom, potupugi.*
 damnum, i: n. 2. der schade, *kár, škoda.*
 de: Præp. c. Abl. von, *róla, alá, od.*
 debeo, ui, itum: n. 2. ich soll, ich bin schuldig, *arrozom, adós vag yok, mám, gsem družen.*
 débilis, e: schwach, *erőtelen, mdrý, nestatečný.*
 débitum, i: n. 2. die schuld, *adósság, druh.*
 decem: Nom. indecl. zehen, *tiz, deset.* [seuggi.
 decet, uit: Verb. Imperf. es geziemet sich, es stehet an, *illik, při-*
 decinus, a, um: der zehente, *řizedik, desátý.*
 decipio, épi, éptum: a. 3. ich betriege, *meg-zsalom, ošlamávám.*
 decipula, æ: f. 1. die mausefall, *egér-fogó, past.*
 declino, ávi, átum: a. 1. ich wende ab, *el-bajlok, vphýbám.*
 decollo, ávi, árum: a. 1. ich enthaupte, *fejér vészem, hlavu stínám.*
 decoro, ávi, átum: a. 1. ich ziere, *ékesítem, ozdobugi.*
 decreſco, évi, érum: n. 3. ich nehme ab, *el-fog yok, zcházým.*
 decúto, ſſi, ſſum: a. 3. ich schlage ab, *le-verem, zrážým.*
 dedíſco, dedídici: n. 3. ich verlerne, *el-felejtém a' mit zánál-*
ram, přebčím se.
 defendo, di, ſum: a. 3. ich mehre, beschütze, vertheidige, *óltalmazom, meg-mentem, bráným.*
 deformis, e: ungestalt, *ékzelem, rút-termetű, nepětný.*
 dehórtor, tátus ſum: d. 1. ich mahne ab, *el-úttem róla, odwodým.*
 deinde: Adv. Darnach, *azután, potom.*
 delécto, ávi, átum: a. 1. ich beluſtige, *gyönyörködtelem, rožtoš prodým, obweſerugi.*

déleo,

INDEX QUADRILINGVIS.

- deleo, évi, étum: a. 2. ich vertilge, lesche aus, ki-rörlem, el-rörlem, maji.
- delibero, ávi, átum: a. 1. ich bedende mich, berathschlage, *zanárskozom, rozmeyssim se.*
- delicatus, a, um: zärtlich, kedvére tartozz, rozmazany. Substant: ein zärtling, *kényes, rozkossny.*
- déligo, égi, étum: a. 3. ich wehle aus, *választom, wymorugi.*
- delinquo, íqui, íetum: n. 3. ich versehe es, *vértkezem, zanedbávám.*
- demo, demsi, deintum: a. 3. ich nehme weg, aus, oder davon, *el-veszem, ki-veszem, le-veszem, odajmám.*
- dens, tis: m. 3. der zahn, fog, zub.
- densus, a, um: dicke, *sűrű, husty.*
- denuò: Adv. außs neue, von neuen, *újonnán, znomu.*
- deprecor, átus sum: d. 1. ich bitte ab, *kévetem, odprossuaj.*
- depso, ui, itum: n. 3. ich knäte, *dagasztom, gyúrok, hñetu.*
- describo, psi, ptum: a. 3. ich beschreibe, *meg-írom, wypisagi.*
- desertum, i: n. 2. die wüste, *puszta, pustina.*
- desidero, ávi, átum: a. 1. ich sehne mich nach etwas, ich begehre, habe verlangen, *kivánom, íadósim g'em.*
- désino, sivi & sii, situm: ich höre auf, *meg szénöm, pñeslávám.*
- destillo, ávi, átum: n. 1. ich traußele, *le-rsepegék, tapi.*
- desum, defui: Anomal. ich gebreche, mangle, *jelen nem vagyok, híjával vagyok, nedostávám se.*
- dévoro, ávi, átum: a. 1. ich presse, verschlinge, *bé-falom, elnyelem, íjírám, íeru.*
- devotè: Adv. andächtig, *ábiratossan, nábojnë.*
- Deus, i: m. 2. Gott, Isten, Buh.
- dextera & dextra, x: f. 1. die rechte hand, *jobb-kéz, prawice.*
- diabolus, i: m: 2. der teufel, *ördög, káromló, babel.*
- diaconus, i: m. 2. der kaplan, *egyházi-szolga, kaplán.*
- dialécticus, i: m. 2. der disputir-künstler, *igazánverétkedő, dyalektyk.*
- dico, xi, étum: a. 3. ich rede, sage, *beszéllem, mondóm, prawim.*
- dictio, ónis: f. 3. das wort, *ige, szersó.*
- didáctum, i: n. 2. das lehrgehd, *tanítónak-jutalma, prát ob učení.*
- dies, éi: c. 5. der tag, *nap, idő, den.*
- dies profestus. der werfeltag, *dolog-érvő nap, woffednj den.*
- difficilis, e: schwer, *nehéz, ne-nadny.*
- difido, tífus, sum: n. 3. ich misstraue, *nem bízem, pochybugi, nedoměstugi.*
- digi.

INDEX. QUADRILINGVIS.

- digitus, i: m. 2. der finger, *ujj*, prst.
 dignus, a, um: wehrt, würdig, *mélró*, hodný.
 diligens, tis, o. 3. fleißig, *szorgalmatos*, pilný.
 diligo, éxi, étum: a. 3. ich liebe, *szeretem*, miluji.
 dimico, ávi & éni, árum: n. 1. ich streite, *sechte*, *vívok*,
hartzolok, *sechtugi*.
 dimitto, si, sium: a. 3. ich schicke aus, ich lasse weg, *el-küldöm*,
el-hoz-átom, propaustim. [nawám.
 discerno, évi, étum: a. 3. ich unterscheide, *meg-választom*, *roze-*
discipulus, i: m. 2. der schüler, *tanítvány*, *vředlnjst*:
 disco, didici: n. 3. ich lerne, *tanúlok*, *vésm se*.
 discordia, æ: f. 1. der zwietracht, *viszszá-vonás*, *nesvornost*.
 displodo, si, sum: a. 3. ich schiesse los, *ki-pattanom*, *wystrélugi*.
 disputo, ávi, árum: n. 1. ich disputire, oder unterrede mich,
vetélkedem, *disputálok*, *hádám se*.
 dissimilis, e: ungleich, *nem hasonlatos*, *külömböző*, *nepodobný*.
 dissuadeo, si, sum: n. 2. ich wiederathe, *nem adom tanácsol*, *od-*
diu: Adverb. lange, *fokáig*, *d'auho*, *dáwno*. [rajugi.
 diversorium, ii: n. 2. die herberge, *vendég-fogadó-ház*, *hos-*
poda, *hostinec*.
 diversus, a, um: unterschieden, *külömb-külömb*, *rozdjnyj*.
 dives, itis: o. 3. reich, *gazdag*, *bohatty*.
 divinus, a, um: göttlich, *istenes*, *bojstj*.
 do, dedi, datum: a. 1. ich gebe, *adok*, *dávám*.
 doceo, ui, étum: a. 2. ich lehre, *tanítok*, *vésm*.
 doctor, óris: m. 3. der lehrer, *tanító*, *vćitel*.
 doctrina, æ: f. 1. die lehre, *tudomány*, *vćenj*.
 doctus, a, um: gelehrt, *tudós*, *vćenyj*.
 dolabra, æ: f. 1. der hobel, *gyalú*, *hoblit*.
 dóleo, ui, itum: n. 2. ich schmerze, *fájdalomban vagyok*, *boleszim*.
 dólium, ii: n. 2. das faß, *hordó*, *sud*, *bećta*.
 dolor, óris: m. 3. der schmerz, *fájdalom*, *bolest*.
 dolósus, a, um: betrüglisch, *tsalárd*, *álnok*, *estinyj*.
 dóninor, árus sum: d. 1. ich herrsche, *uralkodom*, *panugi*.
 dóninus, i: m. 2. der herr, *úr*, *gazda*, *pán*.
 domus: f. 2. & 4. das haus, *ház*, *dűm*.
 domi: im haus, oder daheim, *otthon*, *izhon*, *doma*.
 domum: nach haus, oder anheim, *háza*, *domu*.
 donátus, a, um: begabet, *ajándékoztatott*, *darovaný*.
 donec: Adverb. bis, *míglen*, *míg*, *ai*.

done,

INDEX QUADRILINGVIS.

dono, ávi, átum: a. 1. ich schenke, brnabe, ajándékoz m, darugi.
 donum, i: n. 2. die gabe, das geschenk, ajándék, dar.
 dormio, ívi, itum: n. 4. ich schlafe, aluszom, spim.
 dormitório, ívi: n. 4. mich schlafert, allbarnám, dce mi se spáti.
 dorsum, i: n. 2. der rücke, hát, hēbet. [wēno.
 dos, dotis: f. 3. der brantschaft, die morgengabe, jegy-ruba,
 dubito, ávi, átum: n. 1. ich zweifele, kézelkedem, pochybugi.
 dubius, a, um: zweifelhaftig, kézfűes, pochybný.
 ducatus, i: der dukat, arany pénz, dukát.
 duco, xi, ctum: a. 3. ich führe, viszem, vezérlem, webu.
 dudum: Adverb. vorlängst, régen, dawno.
 dulcis, e: süsse, édes, sladký.
 dum: Coniunct. indem, tsak hogy, tehdei, edni.
 duo, æ, o: zweien, zwo, zwey, kettő, két, dwa, dvě, dvě.
 duodecim: Adject. indec. zwölfte, tizenkettő, dwanaście.
 durus, a, um: hart, kemény, tvrdý. [wūdce.
 dux, eis: c. 3. der herzog, führer, hertzeg, vezér, weywoda
 E.

E: Prap. c. Ablat. auß, ból, ból, z.
 ebrius, a, um: trunken, részeg, opitý.
 ecce: Adv. siehe, imbol, hle, an. [ház, chřew.
 ecclesia, æ: f. 1. die kirche, die christliche gemein, anyaszentegy-
 edentulus, a, um: zahllos, fogatlan, bezubý.
 edo, edi, ctum: n. 3. ich esse, eszem, gim.
 educo, ávi, átum: a. 1. ich erziehe, ziehe auf, fel-tartom, nevelem,
 edulium, ii: n. 2. die speise, eledel, érmé. [mchowámám.
 effero, extuli, elatum: a. 3. Anom. ich erhebe, fel-fűvalkodom,
 wynássim, wypinám.
 effigies, ei: f. 5. das bildnüss, ábrázat, kép, obraz.
 egenus, a, um: dürftig, nothleidend, szűkölködő, potřebný,
 égeo, ui: n. 2. ich bedarf, szűkölködöm, potřebugi. [mznný.
 égero, fli, ctum: a. 3. ich führe auß, ich werfe auß, ki-verem, ki-
 ego: ich, én, gá. [tol yom, wnyrchugi.
 eggrédior, fli sum: d. 3. ich gehe heraus, ki-megyek, wchá-
 elo: Interj. ey lieber, ballád, ay, mihý. [ym.
 elegans, tis: o. 3. schön, hübsch, ékes, díszes, pētný, krásný.
 élémentum, i: n. 2. das element, életrő-állat, żywér.
 elephas, ántis: m. 3. der elefant, elefánt, slon. [hugi.
 elevo, ávi, átum: a. 1. ich erhebe, hebe auf, fel-emelem, wydwí-
 elevatus, a, um: erhaben, fel-emeltzett, wydwíený.
 G. elixo,

INDEX QUADRILINGVIS.

- elixo, ávi, átum: n. 1. ich siede, koché, meg-főzöm, wa-
tým, wywarugi. [teny.]
elixus, a, um: gesotten, főtt, meg-főzött, vvačený, wywa-
elychnium, ii, n. 2. der docht, méts-g yertya-bél, knot.
eloquentia, æ: f. 1. die beredsamkeit, ékesen szólás, wymownost.
embamma, atis: n. 3. die tütsche, tunte, fel-márrogatásra-valé
jó izú leverske, omácta.
emendo, ávi, átum: a. 1. ich verbessere, meg-jobbítom, jóvá-ré-
szem, napravugi.
emo, emi, emtum: a. 3. ich kauffe, vészek, vásárlók, kupugi.
emunctórium, ii: n. 2. die lichtpuze, lichtscheer, g yertya ham-
vavévó, koppanzó, vtéráci nűsty, puclícht.
emungo, xi-ntum: a. 3. ich puge, g yertya hamvár el-vésem, vtírám.
eneco, ávi, átum, ich tödte, meg-ölöm, zabjgm, vmtwugi.
enim: Conj. dann, mert, zagiste.
eo, ivi, itum: n. 4. ich gehe, meg yek, gdu.
eo uná: ich gehe mit, eg yütt meg yek, gdu społu.
epistola, æ: f. 1. der brief, levél, psánj, list.
eques, itis: m. 3. der reuter, ritter, lovagos, rytír, gezbec.
erga: Prap. gegen, zu, bozzám, bozzád, bozzá, t.
ergo: Conjunct. darum, annakokáért, azért, procež.
erigo, éxi, éctum: ich richte auf, fel-állatom, wyzdwiugi.
eripio, ui, éptum: a. 3. ich reiße aus, ziehe aus, ki-rántom,
ki-ragadom, wytrhugi.
erro, ávi, átum: n. 1. ich irre, zévelygek, bładym.
erubesco, erúbui: n. 3. ich werde roth, ich scháme mich, meg-
pirulok, meg-szég yenlem magamat, rdym, stydym se.
erudio, ivi, itum: a. 4. ich unterweise, okrazom, wywęcugi, ewięjm.
esca, æ: f. 1. die speise, étel, eledel, érmé, potrum.
essentia, æ: f. 1. das wesen, lévő-állat, bytnost, podstata.
esurio, ivi: n. 4. mich hungert, éhezem, łacnjm.
Et Conjunct. und, és, a.
etenim: Conjunct. dann, mert, nebo, anobři.
ethicus, i: m. 2. der sittenmeister, jó erkölcsököröl tanító-mes-
tér, vőitel mrawu.
ethnicus, a, um: ein hepde, heydniš, pogány, pohan.
etiam: Conjunct. auch, is, také.
etsi: Conj. ob wohl, ob zwar, jőllehet, noba, acólíwěť.
evangélium, ii: n. 2. das ewangelium, die gute und frólíche
botschaft, őrvenderes izener, ewangelium.

INDEX QUADRILINGVIS.

evéntus, ſis: m. 4. der ausgang, *ki-menetel*, *fonec*.
 evérro, rri, ſum: a. 3. ich lehre aus, *ki-sepreu metu*, *wymetám*.
 evígilo, ávi, átuu: n. 1. ich wache auf, ich erwache, *fel-ser-kenek*, *procytugi*.

ex: Præp. c. Abl. aus, *ból*, *ból*, *ki*, *belóle*, *í*.
 exámen, inis: n. 3. die erforschung, nachforschung, ein bien-
 schwarm, *meg-vigáás*, *kérdzés*, *examen*, *prúba*.

excéſſus, a, um: hoch, *magas*, *wymíſſen*.

excérno, crévi, étum: a. 3. ich werfe aus, *ki-íſztálom*, *wy-
 mjtám*, *wymolugi*.

excípio, épi, éptum: a. 3. ich nehme aus, *ki-veſzem*, *wymjníám*.

excito, ávi, átuu: a. 1. ich wecke auf, *fel-kóltóm*, *wzbuzugi*.

excógito, ávi, átuu: n. 1. ich denke aus, ich erdenke, *valamit
 gondolva*, *zálálók*, *ki-gondolom*, *wymeyſſim*.

excreméntum, i: n. 2. der unſtat, *ganéj*, *homno*, *leyno*.

excúſo, ávi, átuu: a. 1. ich entſchuldige, *meg-mentem*, *wy-
 mſauwám*.

exémplum, i: n. 2. das exempel, das beſpiel, *példa*, *píſkead*.

éxéo, ívi, itum: n. 4. ich gehe aus, *ki-megyek*, *wycházom*.

exérceo, ui, itum: a. 2. ich übe, *gyakorlom*, *cwicím* ſe.

exórdium, ii: n. 2. der anfang, *kezdés*, *poátet*, *předmewa*.

exóro, ávi, átuu: a. 1. ich erbitte, *könyörgéſſel* *meg-nyerem*,
wyproſſugi.

expedit: Imperf. es iſt nütze, *baſznál*, *geſt potrebi*, *biitecne*.

expóno, ſui, itum: a. 3. ich erkläre, *meg-magyarázom*, *wytrávám*.

expúgno, ávi, átuu: a. 1. ich erodere, *meg-veſzem*, *dobnyám*.

exſpécto, ávi, átuu: a. 1. ich warte, *várom*, *očekávám*.

extingvo, nxi, uctum: a. 3. ich leſche aus, *el-oltom*, *meg-oltom*,
zahafſugi.

extra: Præp. c. Acc. auſſerhalb, *kívül*, *kín*, *ki*, *wen*, *zewnitě*.

extréinus, a, um: auſſerſt, *leg-végſő*, *poſledni*.

éxuo, ui, útuu: a. 3. ich ziehe aus, *le-vezkezem*, *wyzaawám*.

exúlto, ávi, átuu: n. 1. ich frolocke, *örvendek*, *vígadok*, *poſtatugi*.

F.

Faba, æ: f. 1. die bohne, *bab*, *bob*.

faber, bri: m. 2. der ſchmied, *kovács*, *kowác*.

fábula, æ: f. 1. das mährlein, *szófia beſzéd*, *báſen*, *rozprávka*.

fácies, éi, f. 5. das angeſicht, *orſza*, *artzular*, *twác*.

facilis, e: leicht, *könnyű*, *ſuadny*.

facile: Adv. leichtlich, *könnyen*, *ſuadnű*.

INDEX QUADRILINGVIS.

- facinus*, oris: n. 3. die that, jó, vagy gonosz nagy gonosz *lekedez*, *aucinet*.
facio, feci, factum: a. 3. ich thue, *teslekszem*, *cinim*.
fallō, *fefelli*, *falsum*: a. 3. ich betriege, *meg-tesalom*, *okramáwám*.
falsus, a, um: falsch, *hamis*, *faressny*.
falx, cis: f. 3. die sichel, *sarló*, *szp*, *tosá*.
fama, æ: f. 1. das geschrey, *bír*, *powěst*.
fames, is: f. 3. der hunger, *éhség*, *hrab*.
famulor, átus, sum: d. 1. ich diene, *szolgállok*, *posztuhugi*.
famulus, i: m. 2. der diener, *szolga*, *szauba*.
farcimen, inis: n. 3. die wurst, *kelbász*, *tróbása*, *nadjwanina*.
farina, æ: f. 1. das mehl, *liszt*, *mauka*.
fas: nom. Indecl. billig, *méltó*, *szabad nálejité*.
fastidio, ívi, ítum: a. 4. mich eckelt, mich gräuet, *meg-utálok*,
osttiwjm sobé. [wyznáwám.
fatēor, *fassus sum*: d. 2. ich bekenne, *meg-vallom*, *priznáwám se*,
fatigo, ávi, átum: a. 1. ich mache müde, *fárasztom*, *wnawugi*.
fatuus, a, um: nárrisch, *bolondált*, *bráznivj*.
fatuus, i: m. 2. der narz, *bolond*, *brázen*.
faveo, ávi, autum: n. 2. ich bin günstig, *jót kívánok*, *pregin*.
fax, acis: f. 3. die fackel, *fáklya*, *fatule*, *pochoďné*.
febris, is, f. 3. das fieber, *hideg-lelés*, *zynnice*.
fel, *fellis*: n. 3. die galle, *epe*, *žluč*.
felicitas, áris: f. 3. die glückseligkeit, *boldogság*, *štěstj*.
felis vel *feles*, is: f. 3. die kaze, *marška*, *točka*.
felix, ícis: o. 3. glücklich, *boldog*, *szereťsés*, *šťastný*.
femorale, is: n. 3. die hosen, *nadrág*, *kaloty*.
fenestra, æ: f. 1. das fenster, *ablak*, *okno*.
fera, æ: f. 1. das wilde thier, *vad*, *zvěř*.
férculum, i: n. 2. das gericht, *érek*, *žrel*, *žrmě*.
ferè: Adv. fast, *majd*, *szak nem*, *témér*.
fériæ, árum: f. 1. pl. die feiertage, *innep*, *svátek*.
ferina, æ: f. 1. das wildpret, *vad-bús*, *zvěřina*.
fero, tuli, latum: a. Anomal. ich trage, *viselem*, *nesu*.
fērreus, a, um: eisern, *vasból-való*, *železnj*.
ferrum, i: n. 2. das eisen, *vas*, *železo*.
fērula, æ: f. 1. die ruthe, *szjzáló-veřszó*, *metra*.
terus, a, um: wilde, *iszonyú-vad*, *keg yerlen*, *diwořj*.
testus, a, um: müde, *fáradt*, *ostaty*.
telúno, ávi, átum, n. 1. ich eile, *szerek*, *pospichám*.

INDEX QUADRILINGVIS.

festivè: Adv. lustig, fröhlich, ékesen, gyönyörűségesen, wesszele.
 ficus, ci, & ūs: f. 2. & 4. die feige, fige, fjt.
 fidélia, æ: f. 1. die fachel, kályha, föld-edény, dcbán.
 fides, ei: f. 5. der glaube, die treue, hit, wira.
 fido, ūs sum: n. 3. ich traue, hiszek, bízom, dúwéugi se.
 fidus, a, um: treu, hívéses, hív, dúwérny.
 figo, xi, xum: a. 3. ich schlage ein, szegem, wrájam.
 figulus, i: m. 2. der töpfer, fazekas, hrncár.
 filia, æ: f. 1. die tochter, leányzó, dcera.
 filius, ii: m. 2. der sohn, fiú, syn.
 filum, i: n. 2. der faden, fonál, zérna, nit.
 fimus, i: m. 2. der mist, ganéj, hnuq.
 findo, di, ūm: a. 3. ich spalte, meg-hasítom, sztpám.
 fingo, nxi, etum: a. 3. ich mache, dichte, formálok, gondolok, wy-
 finis, is: m. 3. das ende, vég, konec. [menyŋim-
 fio, factus sum: p. Anom. ich werde, ich geschehe, léfzek, leendő
 vagyok, bývám.
 firmamentum, ti: n. 2. die feste des himmels, égi erősség,
 obroha.
 firmus, a, um: feste, erős, vastag, perony.
 flagitium, ii: n. 2. die übelthat, szarvas-vetek, hanebnost.
 flagro, ávi, atum: n. 1. ich lodere, lángolok, praporám.
 flamma, æ: f. 1. die flamme, die lohe, láng, pramen.
 flecto, xi, xum: a. 3. ich beuge, biege, meg-bajtom, ohybám.
 fleo, vi, etum: n. 2. ich weine, sírok, pláci.
 flo, avi, atum: n. 1. ich wehe, blase, fúvok, wégi.
 florénus, i: m. 2. der gülden, forint, slaty.
 floreo, ui, ére: n. 2. ich blühe, virágzom, rozkwitám.
 flos, oris: m. 3. die blume, die blüth, virág, twét.
 flumen, inis: n. 3. der strom, folyó-víz, řeka.
 fluo, xi, xum: n. 3. ich fließe, folyok, tetu.
 fluvius, ii: m. 2. der fluß, folyó-víz, potok.
 focus, i: m. 2. der herd, tűz-hely, ohniště.
 fodio, di, ūm: a. 3. ich grabe, ások, kopám.
 fecundus, a, um: fruchtbar, tenyésző, probný.
 femina, æ: f. 1. das weib, aszszony, žena.
 fenum, i: n. 2. das heu, széna, seno.
 foeteo, ui: n. 2. ich stincke, bűdös vagyok, smrdim.
 foetor, óris: m. 3. der gestand, bűdösség, bűz, smrad.
 folium, ii: n. 2. das blat, levél, list.

INDEX QUADRILINGVIS.

- fons**, tis: m. 3. der springbrunn, *forrás*, *kúrfő*, *studnice*.
forāmen, in's: n. 3. das loch, *lyuk*, *djra*.
foris, f. & **fores**: P. f. 3. die thür, *ajtó*, *dvéře*.
forma, æ: f. 1. die gestalt, *kép forma*, *szép termet*, *forma*.
formica, æ: f. 1. die ameise, *hangyal*, *mravenec*.
formido, ávi, átum: a. 1. ich fürchte mich, erschrecke für etwas,
félek, *rettegek valamtól*, *strachugi se*.
formo, ávi, átum: a. 1. ich mache, bilde, *formálok*, *formugi*,
tworzę [trásni].
formosus, a, um: wohlgestalt, *szép*, *ékes termetű*, *vfflechtig*.
fornax, ácis: f. 3. der ofen, *kementze*, *kachle*, *pec*.
fortasse: Adv. vielleicht, *talán*, *netalántám*, *snad*.
fortis, e: beherzt, tapfer, stark, mannhaftig, *erős*, *vasdag*,
sylny, *vdatny*, *statecny*.
fortuna, æ: f. 1. das glück, *szerencse*, *stěstj*.
fossa, æ: f. 1. der graben, *árok*, *pěstopa*.
fovea, æ: f. 1. die grube, *verem*, *gáma*.
foveo, ovi, otum, a. 2. ich halte warm, *melegitem*, *chowám*.
foxinus, i: m. 2. die elrich, *jász keszeg*, *mřen*.
frantum, i: n. 2. der zaun *zabola*, *fék*, *vžda*.
fragum, i: n. 2. die erdbeer, *eperj*, *gahoda*.
frango, egi, actum: a. 3. ich breche, *röröm*, *pámi*.
frater, tr:s: m. 3. der bruder, *örsém*, *bátyám*, *bratr*.
fraus, dis: f. 3. der betrug, *szalárdság*, *lest*.
frequento, ávi, átum: a. 1. ich besuche fleißig, gebrauche oft,
gyakorlom, *často přicházím*, *nawštěwugi*.
frequento scholam: ich gehe fleißig in die schule, *gyakorlom az*
oskolár, *piłnė do školy chodim*.
frigeo, xi: n. 2. ich bin kalt, mich frieret, *hideg vag yok*, *fázom*,
frigidus, a, um: kalt, *híves*, *studený*. [nyma mi].
frigo, xi, um, & **ictum**: a. 3. ich prägele, brate, oder backe in der
butter, *meg-rántom*, *sütöm*, *parásolom*, *prajím*, *smajím*.
fringilla, æ: f. 1. die finke, *pinnyőke*, *pěntawa*.
frigus, oris: n. 3. die kälte, *hideg*, *nyma*, *studenost*.
frons, dis: f. 3. das laub, der grüne zweig, *leveles ág*, *zöld*, *ág*, *ra*.
frons, tis: f. 3. die stirn, *homlok*, *čelo*. [tolest].
fructus, ūs: m. 4. die frucht, *gyümölcs*, *owoce*.
frugalis, e: sparsam, *mérteklées*, *schránlivý*.
frumentum, i: n. 2. das getreide, *gabona*, *obile*.
fruo, frūitus & **fructus** sum: d. 3. ich gebrauche, *élek-véle*, *vžíwám*,
pojwám, *frustrá*.

INDEX QUADRILINGVIS.

frustrà: Adv. umsonst, vergebens, *bijába, nadarmo.*
 frustum, i: n. 2. das stück, *darab, kus.*
 fugio, fugi, itum: n. 3. ich fliehe, *szaladok, utitám.*
 fulcio, si, tum: a. 4. ich stütze, *rámásztom, podpirám.*
 fulgur, uris: n. 3. der blitz, *villámás, bűzfánj.*
 fumo, ávi, átum: n. 1. ich rauche, *füstölgök, fűtjem se.*
 fumus, i: m. 2. der rauch, *fűst, dým.*
 funda, æ: f. 1. die schleuder, der schießsack, *parittyá, vraf.*
 fundamentum, i: n. 2. der grund, (*fundamentom*), *fenék, základ.*
 fundulus, i: m. 2. der gründling, die gründel, *kövi-bal, hraut.*
 funis, is: m. 3. das seil, *kötél, oprátka.*
 fur, uris: m. 3. der dieb, *lopó, zlodég.*
 furca, æ: f. 1. die gabel, *villa, widry.* [per:
 furnus, i: m. 2. der ofen, der backofen, *kementze, sütő-kementze,*
 furor, átus sum: d. 1. ich stehle, *lopok, orozok, tradu.*
 furtum, i: n. 2. der diebstal, *lopás, trádéi.*
 fustis, is: m. 3. der knüttel, *bor, kegy.*

G.

Gallina, æ: f. 1. die henne, das huhn, *tyúk, felpice.*
 gallus, i: m. 2. der hahn, *kakas, kohaut.* [flewetám:
 garrío, ívi, itum: n. 4. ich schwache, plaudere, *zsársogok, zsevegek,*
 gaudeo, gavísus sum: n. 2. ich freue mich, *örülök, radugi se.*
 gemo, ui, itum: n. 3. ich seufze, *sobajtok, itám.*
 genu: n. 4. das knie, *zér, toleno.*
 genus, eris: n. 3. das geschlecht, *nem, faj, pokolens.*
 gero, gessi, gestum: a. 3. ich trage, *viselem, nesu.*
 gesto, ávi, átum: a. 1. ich trage, *viselegelem, wnássim.*
 gesta, órum: n. 2. Pl. vel res gesta, die geschichte, *zselekedete*
dolog, éiny, stutty.

gingíva, æ: f. 1. das zahnfleisch, *íny, dasné.*
 glacies, éi: f. 5. das eis, *jég, led.*
 gladius, ii, m. 2. das schwert, *kard, meç.*
 glisco, scere, n. 3. ich glimme, *nevelkedem, tlim.*
 globus, i: m. 2. die kugel, *golyóbis, teke, kaulé.*
 glória, æ: f. 1. die herlichkeit, *dicsőség, sláwa.*
 gluten, inis: n. 3. der leim, *enyv, fleg.*
 glutino, ávi, átum: a. 1. ich leime, *enyvezek, flegugt.*
 grāvus, a, um: frisch, hurtig, *fris, gyors, cserstny.*
 góbius, ii: m. 2. der gründling, die gründel, *költz, gob-bal, hraus.*
 gracilis, e: hager, geschlang, *őszövé, keskeny, autty.*

INDEX QUADRILINGVIS.

- grádior, gressus suum: d. 3. ich gehe, *megyek, járok, trácím.*
 gra nen, inis: n. 3. das gras, *pász fű, perge, tráwa.*
 grando, inis: f. 3. der hagel, *jég, kö-eső, frupobitj.*
 granum, i: n. 2. das forn, *mag, jeno.*
 grátia, æ: f. 1. der dank, die gnade, *köszönet, keg yelem, děto-
 wánj, mirost.*
 gratis: Adv. umsonst, *ingyen, darmo.*
 gratitúdo, inis: f. 3. die dankbarkeit, *bálá-adóság az el-vett
 jókért, wděnost.*
 gratus, a, um: lieb, angenehm, *kedves, kellemeres, wděný.*
 gravédo, inis: f. 3. der schnupfen, *fűnek nátha miatt-való nebezű-*
 gravis, e: schwer, *nehéz, téstj.* [lése, ryma.
 gréinium, ii: n. 2. der schooß, *kebel, pűno.*
 grex, gregis: m. 3. die heerde, *csorda, stádo.*
 grúnio, iui, itum: n. 4. ich grunze, *rűbűgűk, chrochtám.*
 grus, uis: f. 3. der kränich, *daru, geřab.*
 gubérno, ávi, átum: a. 1. ich regiere, *sture, igazgarom, řjdim.*
 gusto, ávi, átum: a. 1. ich schmecke, *kűtolom, kűstowávám, to-*
 gatta, æ: f. 1. der tropf, *csopp, frupège.* [řtugi.
 guttar, uris: n. 3. die tábie, *torok, hrdeo.*
 guttúrnum, ii: n. 2. das handfaß, *mosdű-edény, oműwadeo.*
 H.
 Hábeo, ui, itum: a. 2. ich habe, *vagyon, mám.*
 hábito, ávi, átum: n. 1. ich wohne, *lakom, přebűwám.*
 hereo, fi, sum: n. 2. ich stecke, *akadok, wűşym.*
 heres, édis: c. 3. der erbe, *örűkűs, dědic.*
 halex, écis: f. 3. der hering, *berűng, herynű.*
 hasta, æ: f. 1. der spieß, *kűpűa, dárda, kűpű.*
 háurio, fi, stum: a. 4. ich schöpfe, *merűtek, wűşym.*
 hebes, etis: o. 3. stumpf, *zompű, életlen, tupű.*
 héluo, ónis, m. 3. der schlemmer, *robzűdű, řrác, řraut.*
 hem: Interj. siehe, *imű, bezzeg, hle.*
 hepar, atis: n. 3. die leber, *máj, gátűa.*
 herba, æ: f. 1. das kraut, *fű, zelina.*
 heri: Adv. gestern, *tegnap, műera.*
 heros, óis, n. 3. der held, *fű ember, hrdina, műtű.*
 herus, i: m. 2. ein hausherz, *gazdű, hospodář.*
 hic, nœc, hoc: dieser, dieje, dieseş, *ez, tento, tato, toto.*
 hyems, emis: f. 3. der winter, *řel, zyma.*
 hilaris, e: frűlich, *űg, műşerű.*

hinnio,

INDEX QUADRILINGVIS.

hinnio, ivi, itum: n. 4. ich wiehere, nyerttek, řechen, řechtám.
 hirundo, inis: f. 3. die schwalbe, fetske, vlaštovica.
 historia, æ: f. 1. die geschicht, lezt dolgoknak emlékezeti, hystorie.
 historicus, i: m. 2. der geschichtschreiber, históriai-író, hystorogt.
 hodie: Adv. heute, ma, dnes.
 homo, inis, m. 3. der mensch, ember, člověk.
 honestas, atis: f. 3. die ehrbarkeit, tisztesség, počestnost.
 honor vel honos, oris: m. 3. die ehre, bersálet, čest.
 hora, æ: f. 1. die stunde, óra, hodina.
 hordeum, i: n. 2. die gerste, árpa, ječmen.
 horreum, i: n. 2. die scheune, rár, pajta, stodola.
 hortor, atus sum: d. 1. ich vermähne, íntem, únszólom, napomji.
 hortus, i: m. 2. der garte, kert, zahrada. [nám.
 hortulánus, i: m. 2. der gärtner, kertész, zahrádni.
 hospes, itis: c. 3. der gast, vendég, host.
 hostis, is: c. 3. der feind, ellenség, nepřítel.
 hui: Interj. huy, hui, hui.
 humanus, a, um: leutselig, freundlich, emberféges, lidský.
 humerus, i: m. 2. die achsel, die schulter, váll, rameno.
 humidus, a, um: feucht, nedves, vlhký.
 humilis, e: niedrig, alacsony, alázatos, nízký.
 hymnus, i: m. 2. der lobgesang, dicséret, ének, píseň.
 hypocaustum, i: n. 2. die stube, szoba, světnice.

I.

Iaceo, ui, itum: n. 2. ich liege, fekszem, ležím.
 iacio, eci, actum: a. 3. ich werfe, shiesse, hajítom, lóvóm, házím.
 iacto, ávi, átum: a. 1. ich rühme, kérkedem, chlubím se, vypínám.
 ianua, æ: f. 1. die thür, ajtó, dvéře. [se.
 ibi: Adv. da, ott, amott, tam.
 idem, eadem, idem: eben der. die. dasselbige, azon, tentyi, ta-
 tyi, totyi. [pírobny.
 idoneus, a, um: geschikt, bequem, illendő, alkalmas, hodny,
 jejuno, ávi, átum: n. 1. ich faste, böjölök, postím se.
 ientaculum, i: n. 2. das frühstück, föléstököm, snídání.
 JESUS: Anom. m. 4. JESUS, der Heyland, JESUS, Iá-
 veziró, JEZUS, Spasitel.
 igitur: Conj. dann, derohalben, derowegen, annakokáért,
 azért, tedy, tedyž.
 ignarus, a, um: unwissend, tudatlan, nepovědom.
 ignavus, a, um: träge faul, lénya, rest, lenivý, neochotný.
 ignis,

INDEX QUADRILINGVIS.

- ignis, is: m. 3. das feuer, tűz, ohen.
 ignoro, ávi, átum, n. 1. ich weiß nicht, nem tudom, nemjím,
 negsem pomědom.
 ignosco, vi, tum: n. 3. ich verzeihe, halte zu gut, meg-borsá-
 rok, obpaustím.
 ignotus, a, um: unbekant, esmérerlen, neznámý.
 ille, a, ud: der, die das, jener, jene, jenes, az, ez, ő, amaz,
 onen, onano, onono.
 illic: Adv. dort, amott, tamto.
 imago, inis: f. 3. das bild, kép, obraz.
 imber, bris: m. 3. der plazregen, zápor-esső, přjmoaf.
 imbērbis, e: ohne bart, szakállatlan, bez faufu, bez brady.
 imitor, átus sum: d. 1. ich thue nach, ich ahme nach, követem, ná-
 immatúrus, a, um: unzeitig, éretlen, nedozrany. [stebugi.
 immortális, e: unsterblich, halhatatlan, nesmrteblný.
 imò: Adv. ja freylich, sőt inkább, anobí, ba.
 impar, is: o. 3. ungerade, feletlen, igyenetlen, nerowný.
 impedimentum, i: n. 2. das verhindernuß, akadály, akadék,
 překážka.
 impēdeo, di, sum: n. 2. ich hange, oder schwebe über dem
 haus, reáfggók, 3 hűny dolli wíshím.
 impero, ávi, átum: n. 1. ich gebiete, parantsolok, rozkazugi.
 impetro, ávi, átum: a. 1. ich erlange, meg-nyerem, wypro-
 ssiugt, dosahugi.
 impetus, ūs: m. 4. die ungestümigkeit, rohanás, autok,
 gwalt, násylé. [padný.
 importūnus, a, um: ungelegen, alkalmatlan, nepřshodný, nepřs-
 impius, a, um: gottlos, ístentelen, bezbojny.
 impossibis, e: unmöglich: leberetlen, nemojny. [bath.
 impudens, tis: o. 3. unverschamt, szemtelen, bezstaudný, nepř-
 in: Prap. c. Accus. & Abl. in, auf, zu, en, ban, ben, reá, ra, en,
 do, na, w.
 inānis, e: leer, ledig, hijában-való íres, prájdný.
 incēdo, ſsi, ſsum: n. 3. ich gehe herein, oder einher, járok,
 megyek, krácím.
 incípio, épi, éptum: a. 3. ich fange an, hebe an, el-kezdem,
 hozzá-fogok, začínám. [obnywatel.
 incolā, æ: m. 1. der einwohner, lakosa valamelly köz-bel ynek,
 incolō, ui, ūtum, a. 3. ich bewohne, lakom, obhýmám.
 incommodus, a, um: unbequem, alkalmatlan, neprűsodný.
 incōn-

INDEX QUADRILINGVIS.

- incōnstant, tis: o. 3. unbeständig, állbaratlan, nestárh.
 increpo, avi, atum, & ui, itum: a. 1. ich schelte, strafe, meg-
 feddem, domeauwám.
 ineus, udis: f. 3. der amboß, álló-vas, nátomadéo.
 indè: Adv. von dannen, innét, odind.
 indigus, a, um: bedürftig, szükségkódó, potřebný.
 induo, ui, utum: a. 3. ich ziehe an, öltözöm, obráćm.
 indus, i: m. 2. der indianer, indiabeli, indyán.
 indúsum, ii: n. 2. das hemde, imég, ing, kossile.
 ineptus, a, um: unrichtig, alkalmatlan, illerlen, niemný.
 infans, tis: c. 3. das kind, zsersemő-gyermek, nemuwnátó.
 inférnè: Adv. unten, alól, alatt, niísi, w dole.
 infér or, us: c. & n. 3. niedriger, alább-való, alsóbb, niísi.
 infernus, i: m. 1. die helle, pokol, peteo.
 infimus, a, um: unterste, leg-alsóbb, neyniísi.
 infórmo, ávi, átum: a. 1. ich unterweise, tanítom, oktatom,
 béjm, cwićm.
 infortúnium, ii: n. 2. das unglück, szerencsétlenség, nestépi.
 inf: a: Prap. c. Acc. unter, alattad, alatta, pod.
 infrà: Adverb. drunten, alatt, alá, dole.
 infúndo, di, sum: a. 3. ich giesse ein, ich schenke ein, belé-
 tölöm, meg-tölöm, naléwám.
 ingens, ntis: o. 3. groß, igen nagy, óreg, weliký.
 ingrátus, a, um: undankbar, unangenehm, báláddatlan, ked-
 verlen, newdēcny.
 ingrédior, essus sum: d. 3. ich gehe ein, bé-megyek, wcházým.
 inimicus, i: m. 2. der feind, ellenség, nepítel.
 initium, ii: n. 2. der anfang, kezdet, clei, počátek.
 injúria, æ: f. 1. das unrecht, bafzszáfág, krivda.
 innocens, tis: o. 3. unschuldig, ártatlan, newinný.
 inodórus, a, um: ohne geruch, szagatlan, newonny.
 inópia, æ: f. 1. der mangel, szükség, nedostatek.
 insidior, átus sum: d. 1. ich stelle nach, leselkedem, auklady,
 lećty činim.
 insigne, is: n. 3. in pl. das wappen, ztimer, erb.
 insipidus, a, um: ungeschmack, ízetlen, nessimány, nechutný.
 insómniū, ii: n. 2. der traum, álom látás, álmodozás, zdani
 we snách.
 instituo, ui, utum: a. 3. ich unterweise, oktatom, nařizugi.
 instruméntum, i: n. 2. der werckzeug, eszköz, nářtrog.
 insula;

INDEX QUADRILINGVIS.

insula, æ: f. 1. die Insel, *vízzel környúl-vőtt tartomány, ostróm.*
 intego, xi, etum: a. 3. ich bedecke, *bé-fedem, pŕitŕhám.*
 intelléctus, ūs: m. 4. der verstand, *értelem, rozum.*
 intélligo, éxi, etum: a. 3. ich verstehe, *érzem, rozumjm.*
 inter: Prap. c. Accus. zwischen, *között, mezh.*
 intercédo, ſi, ſum: n. 3. ich lege mich drein, ich thue eine Für-
 bitt, *közben-járok, wŕládám se, pŕimeawám se.*
 intérdum, Adv. bisweilen, *néha-néha, nédy, časem, druhdy.*
 intéreà: Adv. unterdessen, *azonközbe, mezh tm.*
 intérnus, a, um: innerlich, *belső, wnitŕni.*
 interpéllo, ávi, átum: a. 1. ich falle in die rede, *valakinek, be-
 szédében esem, w ŕec wŕkatugi.*
 intérogo, ávi, átum: a. 1. ich frage, *kérdem, ptám se.*
 intestínus, i: n. 2. das eingeweid, *bél, ſŕewo.*
 intra: Prap. c. Acc. innerhalb, drinnen, *belöl, belé, benn, wnitŕ.*
 intro, ávi, átum: n. 1. ich gehe hinein, *bé-megyek, wcházjm.*
 inrita, æ: f. 1. die mehrte, *mosárban-törőtt eledel, zasmáŕta,
 rozŕtŕenina.*
 invideo, di, sum: n. 2. ich misgönne, *iríg ykedem, záwidjm.*
 invisibilis, e: unsichtbar, *látbaratlan, newidítedlŕny.*
 invíſo, ſi, sum: a. 3. ich besuche, *meg-látogatom, nawŕŕŕwugi.*
 invíto, ávi, átum: a. 1. ich beruffe, lade ein, *el-bívom, zwi.*
 invólvo, vi, átum: a. 3. ich wickele ein, *bé-takarom, obwinugi.*
 iocor, átus sum: d. 1. ich scherze *tréfálok, ſŕprymugi, ŕertugi.*
 iocóſus, a, um: scherzhaftig, *zŕŕſos, tréfás, ŕertowŕny.*
 iocus, i: m. 2. 2. der scherz, *tréŕa, zŕŕfág, ŕert, ſŕprym.*
 ipse, a, um: selbst, *ő maga, on sám, ona sama, ono same.*
 ira, æ: f. 1. der zorn, *harag, hném.*
 iráſcor, eris: d. 3. ich zürne, *harag ſzom, hnémám se.*
 is, ea, id: der, die, das, derselbe, *az, ő, ten, ta, to.*
 ita: Adv. ja, also, *úgy, ekképen, ano, tat.*
 iter, itneris: n. 3. der weg, die reise, *út, cesta.*
 in itinere: unterwegs, *úton járásban, w cesté.*
 iterum: Adv. wieder, wiederum, *ismét, megint, opét znouw.*
 itidem: Adv. dergleichen, *azmképen, téj, podobně.*
 júbeo, ſi, ſum: a. 2. ich befehle, *parancsolom, poraučjm.*
 juro, ávi, átum: n. 1. ich schwere, *eskűszóm, pŕisáhám.*
 jucúndus, a, um: lieblich, lustig, *gyónyórú, roztoſŕny.*
 judas, æ: m. 1. der judas, *judás, gidás.*
 iudex, icis: c. 3. der richter, *íŕélő bíró, ſaudce.*

INDEX QUADRILINGVIS.

júdico, ávi, átum: a. 1. ich richte, *irélem*, *saudim*.
 juglans, dis: f. 3. die welsche nuß, *olasz-ilió*, *wlasty ořech*.
 jungo, xi, nctum: a. 3. ich spanne an, *őszve-foglalom*, *spogugi*.
 juruléntus, a, um: mit brühe, oder suppe, *leves*, *špoliwkau*.
 jásculum, i: n. 2. die suppe, oder das süplein, *lév*, *leverske*,
poléwka, *gicha*.
 jus gelátum: die gallert, *hideg lév*, *huspenina*.
 justus, a, um: gerecht, *igaz*, *sprawedliwý*.
 juvenis, is: c. 3. der junggesell, die jungfrau, *ifjú*, *meádenec*.
 juvo, uvi, utum: a. 1. ich helfe, *segítek*, *pomáham*.
 juxta: Præp. c. Acc. neben, *mellezt*, *melleztem*, *mellezted*, *meh-
 lette*, *wedle*, *pośle*.

L.

Lábium, ii: n. 2. die lefze, die lippe, *ajak*, *pysť*.
 labor, óris: m. 3. die arbeit, *munka*, *práce*.
 labor, lapsus sum: d. 3. ich falle, *esem*, *padám*.
 labóro, ávi, átum: n. 1. ich arbeite, *munkálkodom*, *pracugi*.
 laboriósus, a, um: arbeitsam, *munkás*, *pracowity*.
 lac, lactis: n. 3. die milch, *tej*, *mléko*.
 lacérta, æ: f. 1. die eider, *gyék*, *gestterka*.
 lachryma, æ: f. 1. die thrän, *könyhullatás*, *řza*.
 lactuca, æ: f. 1. der salat, *saláta*, *sařát*.
 lædo, si, sum: a. 1. ich verlege, beleidige, *meg-sértem*, *bráǰim*.
 lætus, a, um: frólich, *víg*, *örvenderes*, *wesserly*, *radostný*.
 lævis, e: glatt, *simá*, *sik*, *hradý*.
 lagéna, æ: f. 1. die flajche, *palatzk*, *lahwice*, *flasse*.
 lana, æ: f. 1. die wolle, *gyapjú*, *wlna*.
 lánio, ávi, átum: a. 1. ich zerreiße, zerfleische, *szaggatom*, *mé-
 szárlom*, *rombolom*, *rozšapáwám*, *roztrhávám*.
 lánius, i: & lánio, ónis: m. 2. & 3. der fleischer, *mészáros*, *řezník*,
lapis, *idis*: m. 3. der stein, *kő*, *kámen*. [massár.
 lapideus, a, um: steinern, *kőből-való*, *kamenný*.
 láquear, áris: n. 3. die decke eines gemachs, oder zimmers,
menyezet, *bóltozás*, *strop*.
 láqueus, i: m. 2. der strich, *istráng*, *tör*, *promaz*, *sýdeo*.
 lardum, i: n. 2. der speck, *szalonna*, *šlanina*.
 largus, a, um: milde, *bő-kezű*, *bő*, *štědrý*.
 laciúvus, a, um: geil, *buja*, *fajzalan*, *člipný*.
 lassus, a, um: müde, *fáradt*, *vstary*.
 latérna, æ: f. 1. die latern, *lámpas*, *lucerna*, *laterna*.
 latissimus,

INDEX QUADRILINGVIS.

- latinus, a, um: lateinisch, *deák, deáki, latinistj.*
 latro, ávi, átum: n. 1. ich belle, *ugarok, jűtűám.*
 latus, a, um: breit, *szűles, szűrotyj.*
 latus, eris: n. 3. die seite, *oldal, bof.*
 laudo, ávi, átum: a. 1. ich lobe, *dicsérem, jűwálím.*
 lavo, lavi, lavátum, lotum, & lautum: a. 1. ich wasche, *bade,*
     mosom, feredem, mosgi, waghám.
 lebes, étis: m. 3. der tiegel, *kalán, serpenyő, panew.*
 lēctio, ónis: f. 3. die lection, *lezzke, ctent.*
 lector, óris: m. 3. der leser, *olvasó, ctenáť.*
 lectus, i: m. 2. das bette, *ágy, foie.*
 lego, egi, ectum: a. 3. ich lese, *olvasom, ctu.*
 lens, lentis: f. 3. die linse, *lense, szocowice.*
 lentē, Adv. langsam, mit weile, *lassan, poznenáhu.*
 leo, ónis: m. 3. der löwe, *oroszlán, lew.*
 lepus, oris: m. 3. der hase, *nyűi, jagic.*
 lethālis, e: tödtlich, *balálos, smrtedlnj.*
 levis, e: leicht, *könnyű, lehtj.*
 levo, ávi, átum: a. 1. ich erleuchtere, *könnyebbítem, oblehčugi.*
 lex, egis: f. 3. das gesetz, *tűrvény, prámo, játon.*
 liber, bri: m. 2. das buch, *könyv, kniha.*
 liber, a, um: frey, *szabados, swobodnj.*
 liberi, órum: m. 2. pl. die kinder, *gyermekék, děti.*
 liberālis, e: freugebig, *adakozó, dobrocinny.*
 libet, uit: 2. Imperf. es beliebet, *rezsik, libj se.*
 libra, æ: f. 1. die wage, *font, mértek, wáha.*
 licet, uit: 2. Imperf. es siehet frey, *es ist vergónnet, szabad,*
     swobodno.
 licitor, óris: m. 3. der hāscher, der bittel, *város-szolgája, po-*
     rosló, bűrtűn, pochob, sterha.
 lignārius, ii: m. 2. der zimmemann, *árs, tesaf.*
 lignātor, oris: m. 3. holzhacker, *fa-vágó, dřewostűp.*
 ligneus, a, um: hölkern, *fűból-wa'ó, dřewěnnj.*
 lignum, i: n. das hoch, *fa, dřewo.*
 ligo, ávi, átum, a. 1. ich binde, *kűzőzűm, wáji.*
 ligula, æ: f. 1. der sendel, *kűzőzű-szűjarska, stauha.*
 lilium, ii: n. 2. die lile, *lilium, lilium.*
 limen, inis, n. 3. die schwele, *kűszűb, prah.*
 linea, æ: f. 1. die linie, der rich, *linia, wonás, linje.*
 lingva, æ: f. 1. die junge, die sprache, *nyelv, gasyf.*

linguo

INDEX QUADRILINGVIS.

linguo, iqui, icum: a. 3. ich lasse, el-bagynom, nechávám.
 lincum, i: n. 2. die leinwand, vászon, lepedő, prátno.
 linum, i: n. 2. der flachs, len, len.
 lis, itis: f. 3. der lauch, pör, pörlekedés, pře, rozepře, wadm.
 litera, x: f. 1. der buchstabe, berű, litera.
 literæ, árúm: f. 1. Pl. der brief, levél, psáni, list.
 lixivium, ii: n. 2. die lauge, lúg, lauh.
 locus, i: m. 2. der ort, hely, mjesto.
 lodix, icis: f. 3. das bettuch, lepedő, prostěradlo, prachta.
 longus, a, um: lang, hosszú, dlouhý.
 loquax, ácis: o. 3. schwätzig, zsárogó, žwawý.
 loquor, útus sum: d. 3. ich rede, szólok, mluvím.
 lubricus, a: um: schliepferig, sík, zruszamló, plísk.
 lucanica, f. 1. die bratwurst, kolbász, třebošá.
 luceo, xi: n. 2. ich leuchte, világoskodom, svítím.
 lucrum, i: n. 2. der gewinn, nyereség, zysk.
 ludo, si, sum: n. 3. ich spiele, játszom, hrám.
 lumbus, i. m. 2. die leude, ágyék, rzomb, ledwś.
 luna, x: f. 1. der mond, hold, mēsc.
 lunaria, x: f. 1. der hánfling, görling, konopášek.
 lupulus, i: m. 2. der hopse, komló, chmel.
 lupus, i: m. 2. der wolf, farkas, vlk.
 luscinia, x, f. 1. die nachtigall, flemile, slavík.
 luteus, a, um: gelb, sárga, žlutý.
 lutum, i: n. 2. der toth, sár, bláto.
 lux, cis: f. 3. das licht, világosság, světlo.
 lychnus, i: m. 2. das licht, gyertya, világ, světlo, swice.
 lychnuchus, i: m. 2. der leuchter, gyertya-tartó, swiceen.

M.

Maceries, ei: f. 5. die leimwand, ševný, parťan.
 macilentus, a, um: mager, ősztrővő, hubený. [gsm.
 macto, ávi, árum: a. 1. ich schlahte, le-vágom, fel-mészárlom, zabl.
 macula, x: f. 1. der flecken, morsok, poskvrna.
 magis: Adverb. mehr, inkább, více, vícegi.
 magister, stri: m. 2. der meister, mester, mistr.
 magistratus, ūs: m. 4. die obrigkeit, fejedelemség, tisztebeli-szemé.
 magnus, a, um: groß, nagy, veliký. [ly. auřad.
 major, us: größer, nagyobb, větší.
 mala, x: f. 1. der backen, ortza, lice.
 maledico, xi, ūm: a. 3. ich fluche, szidom, zlostím.
 mali-

INDEX QUADRILINGVIS.

- malignus, a, um: boshastig, gonosz-indúlárú, zlobivý.
 malitia, æ: f. 1. die bosheit, gonoszság, koss.
 malleus, i: m. 2. der hammer, pöröly, kalapács, feadivo.
 malus, a, um: bös, gonosz, zlý.
 mando, di, sum: a 3. ich führe, rágoz, ívevtem, přeživám.
 manè: Adv. morgens, reggel, ráno.
 máneo, fi, sum: n. 2. ich bleibe, maradok, zůstávám.
 mánica, f. 1. der ermel, ruhának az úja, rukáv.
 manifestus, a, um: offenbahr, nyilvánvaló, patrny, zgemný.
 mano, ávi, atum: n. 1. ich rinne, szivárkodom, tsurgok, tanu, kapám.
 mansuetus, a, um: zahm, szelíd, pitomý, strocený.
 mantile, lis: n. 3. die handquele, kezekendő, ruční.
 manus, ūs: f. 4. die hand, kéz, ruka.
 mappa, f. 1. das tischtuch, abrosz, vbrus.
 mare, is: n. 3. das meer, tenger, moře.
 margo, inis, f. 3. der rand, széle-ákmének, de kíváltképen a' papirosnak, kraj.
 marita, æ: f. 1. das eheweib, feleség, manželka.
 maritus, i: m. 2. der ehemann, férj, manžel.
 marsupium, ii: n. 2. der beutel, erszény, mššec.
 massa, æ: f. 1. der teig, tészta, těsto.
 mater, tris: f. 3. die mutter, anya, matka.
 matértera, æ: f. 1. die muhme, anyám' nényye, vagy őtse, tetka po matce.
 mātula, æ: f. 1. der kammer-scherbel, das cammer-becken, bugyó-edény, noční hneš.
 matūrus, a, um: reif, meg-érzt, zralý.
 medicus, i: m. 2. der arzt, orvos, lékař.
 mediocriter: Adv. mittelmässig, közepserint, prostředně.
 médium, ii: n. 2. die mitte, közepi, prostředek.
 médius, a, um: mitteist, középű, prostřední.
 medulla, æ: f. 1. das mark, die krume, velő, stěda, most w kosti.
 membrana, a: n. 1. das pergament, pergáména, perg'amén.
 membrum, i: n. 2. das glied, rag, úd.
 meminimi: Verb. I. etcct. 1. gedencé, bin eingedencé, emlékezem-reá, pamarugi.
 memoria, æ: f. 1. das gedächtniß, emlékező-elme, pamět.
 menda, æ: f. 1. der fehler, vétek, hiba, chyba, pochybení.
 mendax, ácis: o. 3. lügenhaftig, bazug, lhár.

INDEX QUADRILINGVIS

- mendicus, i: m. 2. der bettler, *koldús*, *jebrát*
mens, tis: f. 3. das gemüth, *elme*, *ész*, *értelem*, *nyss*.
mensa, æ, f. 1. der tisch, *asztal*, *stól*.
mensis, is: m. 3. der monat, *bólnap*, *mészec*.
mensuro, ávi, átum: a. 1. ich messe, *mérem*, *měřim*.
méntior, itus sum, d. 4. ich lüge, *bazudok*, *phu*, *tramám*.
mentum, i: n. 2. das tinn, *áll*, *brada*.
mercator, óris: m. 3. der kaufmann, *kalmár*, *fupec*.
merces, édis: f. 3. der lohn, *bér*, *mzda*.
merenda, æ: f. 1. das vesperbrot, *o'zonna*, *svacina*.
méreor, itus sum: d. 2. & méreo, ui, itum: n. 2. ich verdiene,
diene, *meg-érdemlem*, *reá-szolgálok*, *zastuhugi*, *seaujm*.
meridies, éi: m. 5. der mittag, *dél*, *poledne*.
méritum, i: n. 2. der verdienst, *érdem*, *zástuha*.
merx, cis: f. 3. die waare, *árú*, *kalmár-marba*, *kaupé*.
méspilum, i: n. 2. die missel, *náspolya*, *nysspule*.
meto, messui, messum: n. 3. ich erndte, *aratok*, *inu*.
metuo, ui: n. 3. ich fürchte, *félek*, *bogím se*, *strachugi se*.
mico ui: n. 1. ich schimmere, *tsillámlok*, *tépytim se*, *svytim se*.
miles, itis: m. 3. der kriegsmann, *vitéz*, *wogaf*.
milium, ii: n. 2. der hirsch, *kóles*, *proso*.
mille: Adj. & Subst. tausend, *ezer*, *tishe*.
mínimè: Adv. gar nicht, *semmiképen nem*, *nikoli*.
minúter, stri: m. 2. der diener, *udvarló szolga*, *seuzebnst*.
minútro, ávi, átum: n. 1. ich diene, *udvarlok*, *seaujm*.
minor, us: kleiner, weniger, *kissebb*, *menjfi*.
minor, átus sum: d. 1. ich drohe, *dráue*, *fenygegetem*, *hrožím*.
miror, átus sum: d. 1. ich verwundere mich, *tsudálom*, *divím se*.
miser, a, um: elend, *nyavalyás*, *nyomorúlt*, *bjdnj*.
misereor, értus sum: d. 2. ich erbarme mich, *keferülöm*, *sunteugi se*.
mitis, e: sanftmüthig, *engedelmes*, *szelíd*, *tichj*.
mitto, si, flum: a. 3. ich sende, *küldöm*, *posztlám*.
modéstus, a, um: bescheiden, *nüchtig*, *emberféges*, *alázatos*, *módos*, *mjernj*.
modó: Adv. erst, neulich, *most*, *nynt*.
moenia, ium, ibus: n. 3. pl. die stadtmauren, *város-kőfalai*, *mészité*
moestus, a, um: betrübt, traurig, *szomorú*, *keserves*, *zarmauceny*.
mola, æ: f. 1. die mühle, *malom*, *menn*.
móltor, óris: m. 3. der müller, *molnár*, *mepnár*.
mollis, e: weich, *puha*, *lágý*, *měty*.

INDEX QUADRILINGVIS.

- molo, ui, itum: a. 3. ich mahle, őrlők, melu.
 móneo, ui, itum: a. 2. ich erinnere, vermahne, intem, napomf.
 monéta, æ: f. 1. die münze, pénz, mince. [nám.
 mons, tis: m. 3. der berg, heg y, hora.
 morbus, i: m. 2. die krankheit, beteg ség, nemoc.
 mórdeo, momórdi, morsum: a. 2. ich beiße, marom, barapom,
 kausfi, hrozu.
 mos, oris: m. 3. in Pl. die sitten, erkölcsök, mrawowé.
 mórrior, mórtuus sum: d. 3. ich sterbe, meg-halok, vmjram.
 mors, tis: f. 3. der tod, balál, smrt.
 mortális, e: sterblich, balandó, smrteblný.
 mortárium, ii: n. 2. der mörsel, mosár, moždít.
 morum, i: n. 2. die maulbeer, szederj, gahody, morusse.
 motacilla, æ: f. 1. die bachstelze, barázda billegető, trásorítet.
 moto, ávi, átum: a. 1. ich bewege oft, billegerezem, často hybám.
 motus, ūs: m. 4. die bewegung, mozgás, indulás, hnutí.
 móveo, vi, tum: a. 2. ich bewege, mozgatom, pohybugi.
 mox: Adv. bald, majdan, hned.
 muccínium: n. 2. das schnupftuch, keszkenő, mellyben a' taknyor
 fujjuk, facalit. [du.
 inuero, ónis: m. 3. die spiße, fegyvernek heg yes éle, konec v tor-
 múgio, ívi, itum: n. 4. ich brülle, blöcfe, bögők, bučjm.
 múlier, eris: f. 3. das weib, aszszony, žena.
 mulsum, i: n. 2. der meth, méb-ser, mézes-bor, mēd picy.
 múltiplex, icis: o. 3. vielerley, sok-féle, mnohonásobný.
 multus, a, um: viel, sok, mnohý,
 mundus, i: m. 2. die welt, világ, swēt.
 múnio, ívi, itum: a. 4. ich verwahre, befestige, békerítem,
 erőszítem, ohrazugi.
 murárus, i: m. 2. der mauerer, kő-műves, zednst.
 múrmuro, ávi, átum: n. 1. murmele, rausche, morgok, mrkotám,
 murus, i: m. 2. die mauer, kő-fal, zed. [awucjm.
 mus, muris: m. 3. die maus, egér, myš.
 musca, æ: f. 1. die fliege, légy, maucha.
 muscárium, ii: n. 2. der fliegenwedel, legyező, ohánka.
 músicus, i: m. 2. der sänger, énekes-mester, zpěvát.
 mustum, i: n. 2. der most, must, mész.
 mútilus, a, um: verstümmelt, zsonka, benna, kush.
 muto, ávi, átum: a. 1. ich verändere, változtatom, mēnsm, pro-
 menugi.

INDEX QUADRILINGVIS.

inūtūd accipio: ich borge, entlehne, kölrsön vészek, wypügugi.
 mūtūd do: ich leihe, kölrsön adok, pügugi.
 mutus, a, um: stumm, néma, němý.
 myínda, æ: i. f. die blinde-kuh, hunyosdž, mįř.

N.

Nam: Conjunctio. dann, mert, nebo.
 naris, is: f. 3. das nasenloch: orr-lyuk, čřipě.
 narro, ávi, átum: a. 1. ich erzehle, beszéllek, oznamugi.
 nascor, atus sum: d. 3. ich werde gebohren, szúlerem, rođim se.
 nasus, i: n. 2. die nase, orr, nos. [ce.
 nates, is: & pl. es, ium: f. 3. der arschbacken, segg-pofája, zadni-
 nato, ávi, átum: n. 1. ich schwimme, úřzkálok, plynu, plowám.
 natúra, æ: f. 1. die natur, természet, přirození, powaha.
 nauclerus, i: m. 2. der steuermann, hajós-mester, řiřár, marynár.
 návido, ávi, átum: n. 1. ich schiffe, hajózok, plawjm se.
 navis, is: f. 3. das schiff, hajó, lodj.
 nauta, æ: m. 1. der schiffer, schiffmann, hajós, révész, plawec.
 nè, Adverb. ob nicht, e, ne, idali.
 ne: Conjunct. daß nicht, bog y ne, aby ne.
 nébula, æ: f. 1. der nebel, kôd, meha.
 nec: Conjunct. noch, auch nicht, sem, nem, ani.
 nec non: und, és, y.
 necessarius, a, um: nöthig, nothwendig, szükséges, potřebný.
 necto, xui, & xi, xum: a. 3. ich knüpfe, kötöm, wáři, pletu.
 nefas: Nom. Indecl. unbillig, nem méltó, nenáležité.
 négligens, tis: o. 3. unfleißig, benyélő, nepilný.
 nego, ávi, átum: a. 1. ich verneine, tagadom, odpirám.
 nemo, inis: c. 3. niemand, senki, žádný.
 nemus, oris: n. 3. der lust-wald, liger, hág.
 neo, evi, ctum: n. 2. ich spinne, fonok, předu.
 nepos, otis: m. 3. das enckel, unoka, wnuk.
 nequam: Nom. Adject. o. büßlich, semmire kellő, potrowský.
 substantivě usurpatum, der schalck, bube, roř g yermek,
 potr, zurwalec.
 nequáquam: Adv. mit nichten, semmiképen nem, nigali.
 néqueo, ávi, itum: n. 4. ich kan nicht, nem lehet rólem, nemohu.
 netrix, ícis: f. 3. die spinnerin, fonó-aszszony, předlice.
 neútiqum: Adv. gar nicht, semmiképen nem, nitoli.
 nidus, i: m. 2. das nest, fészek, hnízdo.
 niger, gra, grum: schwarz, fekete, černý.

INDEX QUADRILINGVIS.

- nihil: Nom. Indeclinabile. nichts, semmi, nic.
 núnus, a, um: überflüssig, zu viel, feleszték-való, prilišný.
 ningo, xi: n. 3. ich schnehe, havazok, pršim sněhem.
 nisi: Conj. wo nicht, es sey dann, hanem csak, hanemba, gesli ne,
 nifus, i: m. 2. der sperber, karoly, trahulec.
 nix, nivis: f. 3. der schnee, hó, snih.
 nóbilis, e: adelich, nemes, broseny. Subst. der edelmann,
 die edelfrau, nemes ember, zeman, zemanka.
 nóceo, ui, itum: n. 2. ich schade, ártok, škodím.
 nodus, i: m. 2. der knote, csomó, vjzl.
 nolo, ui: Anomal. ich will nicht, nem akarom, nechcý.
 non: Adverb. nicht, nein, nem, ne, ne.
 nonus, a, um: neunte, kilenczedik, devátý.
 noster, a, um: unser, miénk, náš.
 noto, ávi, átum: a. 1. ich mercke, észembe veszem, znamenám.
 novem: Adj. Indecl. neune, kilencz, devět.
 novérca, æ: f. 1. die stiefmutter, mostoha-anya, macecha.
 novus, a, um: neu, új, nový.
 nox, ctis: f. 3. die nacht, éjj, noc.
 nóxius, a, um: schädlich, ártalmas, káros, škodný.
 nubes, is: f. 3. die wolcke, felhő, oblač.
 nubo, psi, ptum: n. 3. ich freye, férjhez-megyek, ženjm se, wdá-
 wám se. [nek, gádro.
 núcleus, i: m. 2. der kern, magva, széki, akarmi kemény gyümölcs.
 nudus, a, um: bloß, nackt, mezítelen, nahý.
 nullus, a, um: keiner, senki, egy-sem, žádný.
 num: Adverb. ob, vallyon, nem é, idalí.
 número, ávi, átum: a. 1. ich zehle, meg-számlálom, počítám.
 número, i: m. 2. die zahl, szám, počet.
 nummus, i: m. 2. der pfennig, pénz, peníz.
 nunc: Adverb. igt, nun, most, mostan, nyní. [mugi.
 nuntio, ávi, átum: a. 1. ich verkündige, hírré adom, mondom, vjna-
 nuntium, ii: n. 2. die bothschaft, hír, izenet, poselství.
 nuntius, ii: m. 2. der mundbothe, követ, hír-mondó, austin posel.
 núndinaz, árum: f. 1. Pl. der jahrmarch, sokadalom, garmark.
 nuper: Adverb. neulich, unlängst, minap, onchda.
 núptia, árum: f. 1. Pl. die hochzeit, menyegző, svadba.
 nusquam: Adv. nirgends, sohol, sohová, nikde.
 nutrix, ícis: f. 3. die amme, dajka, chůva.
 nux, cis: f. 3. die nuss, dió, orech.

INDEX QUADRILINGVIS.

O.

- Ob: Præp. c. Acc. wegen, miatt, azért, pro.
obdormio, ívi, itum: n. 4. ich schlafe ein, el-aluszom, vsnu.
obélias, æ: f. 1. der spießtuche, nyárfon sütött béles, wagec-
nist, natrble, forác.
obédio, ívi, itum: n. 4. ich gehorche, engedek, poscaudám.
obédiens, ntis: o. 3. gehorsam, engedelmes, posfussny.
óbeo, ívi & ii, itum: n. 4. ich umgehe, környül-járok, obházyim.
obérro, ávi, átum: n. 1. ich irre, ich schweiffe herum, bolygok,
bujdosom, braudim.
obliviscor, itus sum: d. 3. ich vergesse, el-felejttem, zapomnám.
obscurus, a, um: dunkel, homályos, zatmety.
obsequens, tis: o. 3. gehorsam, engedelmes, szó-fogadó, pomolny.
obliguo, ávi, átum: a. 1. ich siegele, versiegele, meg-persétlem,
zapečetugi. [sem.
obtempero, ávi, átum: n. 1. ich gehorche, szóf fogadok, posfussen
óbvius, a, um: beegnend, entgegen kommend, elviben-akadó,
ottan-ottan elő-forduló, wstije přicházející.
occasio, ónis: f. 3. die gelegenheit, alkalmarosság, příležitost.
occido, di, sum: a. 3. ich tödte, meg-ölöm, zabigim.
occipio, épi, éptum: n. 3. ich fange an, el-kezdem, pocnám.
occultus, a, um: verborgen, alattomban-való, tagny.
occupo, ávi, átum: a. 1. ich nehme ein, erobere, el-foglalom, dosz-
ócrea, æ, f. 1. der stiefel, szekernye, boty, szörnő. [hugi.
octo, Adject. Indecl. achte, nyolcz, osm.
octāvus, a, um: der, die, das achte, nyolczadik, osmy.
oculus, i: m. 2. das auge, szem, oto.
odi: Verb. Defect. ich hasse, gyűlölöm, nenáwibim.
odiósus, a, um: verhasst, gyűlölséges, promzary.
odor, óris: m. 3. der geruch, szag: illat, wuné.
odóror, átus sum: d. 1. ich rieche, szagolom, wonim.
offa, æ: f. 1. die suppe, suppe mit fleisch, oder fleisch in der
suppen, leverske, leves étek, poléwka, maszo z poléwtau.
offendo, di, sum: a. 3. ich beleidige, meg-bántom, brájim.
officina, æ: f. 1. die werckstadt, műhely, dílna, werstatt.
officium, ii: n. 2. die pflicht, das amt, der dienst, rísz, hívaral,
powinnoſt, služba.
officiósus, a, um: diensthastig, emberséges, barátságos, služebny.
óleo, ui, itum: n. 2. ich rieche. ich gebe einen geruch von mir,
szagos vagyok, wúni wybávám.

INDEX QUADRILINGVI.

- oleum, i: n. 2. das öhl, olaj, oleg.
olfacio, éci, áctum n. 3. ich rieche, szagát érzem, vonjam.
olitor, óris: m. 3. der kohlgärtner, kertész, jahradnšt.
olla, æ: f. 1. der topf, fazék, hrnec.
olus, eris: n. 3. das kohlrut, speisetrut, paré, zeli.
omitto, si, ssum: a. 3. ich lasse aussen, el hagyom, obnechámám.
omnino: Adv. freulich, in allewege, igen-is, owsem.
omnis, e: alle, mind n, wsselity.
onus, eris: n. 3. die lastmaare, tereb, břemeno, nákrab.
opacus, a, um: undurchsichtig, szétes, homályos, tmavý.
opera, æ: f. 1. die arbeit, der fleiß, munka, práce, pilnost.
operarius, ii: m. 3. der arbeitler, tagelöhner, munkás, nap-számos, robotnšt, dělnt.
opifex, icis: m. 3. der handwercksmann, mester-ember, řemeslnšt.
opificium, ii: n. 2. das handwerck, mű, řemeslo.
opimo, ón s: f. 3. die meynung, der wahn, véleked-s, domněnj.
opitator, átus sum: d. 1. ich helfe, segítok, pomáhám.
oportet, uit: Imperf. 2. man muß, szűkség, muß.
oppidum, i: n. 2. das städtlein, városka, městečko.
opportunus, a, um: gelegen, alkalmas, přihodný.
opto, ávi, átum: a. 1. ich wünsche, kívánom, winssugi.
opus, eris: n. 3. das werck, munka, dolog, d-ro.
opus: Nom. Defect. vonnöthen, szűkség, potrebi.
oratio, ónis: f. 3. das gebet, imádság, modlitba, řec.
orbis, is: m. 3. die welt, der teller, világ kereksege, kerék, tányér, swét, talit.
ordo, inis: m. 3. die ordnung, rend, řád.
orétenus: mündlich, szóval, aulinē. [mosazný.
orichalceus, a, um: messingen, von messing, velenzei rézből-való,
ornate: Adv. sterlich, ékesen, ozdobně.
orno, ávi, átum: a. 1. ich ziere, ékesítem, ozdobi.
oro, ávi, átum: a. 1. ich bete, imádkozom, modlím se.
oryza, æ: f. 1. der reiß, rizikása, renye.
os, oris: n. 3. der mund, das maul, száj, usta.
os, ossis: n. 3. das bein, tsont, retém, kost.
oscutor, átus sum: d. 1. ich küsse, tsókolom, libám.
ostium, ii: n. 2. die thür, ajtó, dwěre.
otium, ii, n. 2. der missiggang, vesztég-heverés, benyélés, ja
ovis, is: f. 3. das schaaf, juh, ih, owce. [hálta.
ovum, i: n. 2. das ey, tyúkmony, wegee.

INDEX QUADRILINGVIS.

P.

- Pábulum, i: n. 2. das vich-futter, abrak, pice, frmē.
 paco, ávi, átum: a. 1. ich befriedige, zsendesítem, vpořogugi.
 pædagógus, i: m. 2. der kinder-führer, zuchtmeister, gyermek-tanító, hordozó, pedag'og', pētaun.
 pagina, æ: f. 1. die seite des blats, a papirosnak mind két felől-
 való része, strana na listu.
 pagus, i: m. 2. das dorf, falú, weß.
 palam: Adv. öffentlich, nyilván, igemnē.
 palimpsestus, i: m. 2. die eselskhaut, ki törölhető jeg yzō könyv,
 smazach taburka.
 pallium, ii: n. 2. der mantel, palást, mente, plášť.
 palma, æ: f. 1. die flache hand, tenyér, dlaň.
 pâl-pito, ávi, átum: n. 1. ich klopfe, levegek, třepeťám se.
 palpo, ávi, átum: a. 1. ich streichele, fühle mit greiffen, töröl-
 getem, zapogatom, matám.
 palus, udis: f. 3. der sumpff, mocsár, kalauze.
 palus, i: m. 2. der pfahl, karó, tül.
 panis, is: m. 3. das brot, kenyér, chléb.
 pánnifex, icis: m. 3. der tuchmacher, poszró tsináló, sauteník.
 pannus, i: m. 2. das tuch, poszró, sutno.
 par, is: o. 3. gerade, feles, egyenlő, hasonló, rovný.
 paralyticus, a, cum: vom schlag gerühret, guta-útott, inaz
 szakadozott, flakem porajenný.
 parco, pepérci, & parsi, párcitum & parsum: n. 3. ich schone,
 meg-botsárok, odpaustjm.
 parcus, a, um: targ, szoros marku, fősvény, skaupý.
 parens, ntis, c. 3. vatter und mutter, szülő atya és anya, otec
 a matka.
 parentes: in pl. die eltern, szüléink, rodičové.
 páreo, ui, itum: n. 2. ich gehorche, bin unterthan, engedek, po-
 páries, etis: m. 3. die wand, fal, stěna. [srauchám.
 pário, péperi, partum: n. 3. ich gebähre, szülök, rodím.
 paro, ávi, átum: a. 1. ich bereite, készítek, připravuji.
 pars, tis: f. 3. der theil, rész, částka.
 per partes: stückweis, részenként, počástíách.
 parum: Adv. wenig, kevés, málo.
 parus, i: m. 2. die meise, rzinege, sýhora.
 parvus, a, um: klein, kitsiny, malý.
 pasco, pavi, pastum: n. 3. ich weide, legeldegelem, érzem, pasu.

INDEX QUADRILINGVIS.

- páscuum, ui: n. 2. die weide, legelő mező, pászwa.
 passer, eris: m. 3. der sperling, veréb, wrabec.
 pássio, ónis: f. 3. das leiden, szenvedés, vtrpens.
 pastor, óris: m. 3. der hirt, pásztor, pasthē.
 pater, tris: m. 3. der vatter, atya, otec.
 patibulum, i: n. 2. der galgen, akasztó-fa, szibenice.
 párina, æ: f. 1. die schüssel, tál, mjsa.
 pátor, passus sum: d. 3. ich leide, szenvedek, trpim.
 pátiens, ntis: o. 3. gedultig, tűrő, szenvedő, trpélimh.
 pátria, æ: f. 1. das vatterland, hazánk, baza, wrašt.
 patro, ávi, átum, a. 1. ich verübe, zsekedem, pássi.
 pátruus, i: m. 2. der vetter, anyám bátyja, avagy ötse, stryc.
 paucus, a, um: wenig, kevés, nemnohy.
 pavimentum, i: n. 2. das estrich, pádimentom, podraha.
 paulò, Adv. ein wenig, valami kevéssel, máro.
 pavo, ónis: m. 3. der pfau, páva, páw.
 pauper, éris: o. 3. arm, szegény, chudh.
 pax, acis: f. 3. der fried, béke-ség, potog.
 peccátor, óris: m. 3. der sünd, bűnös, hűssnjl.
 peccátum, i: n. 2. die sünde, bűn, hűch.
 pecco, ávi, átum: n. 1. ich sündige, bűn-teszek, hűssim.
 pecten, inis: m. 3. der lamm, fűsű, hűeben.
 pecto, xui & xi, xum & citum: a. 3. ich lämme, fűsűlök, cessi.
 pectus, oris: n. 3. die brust, mely, prse.
 pecunia, æ: f. 1. das geld, pénz, penje.
 pecus, udis: f. 3. pecus, oris: n. 3. das vieh, barom, dobytek.
 pediculus, li: m. 2. die laus, tetű, wes.
 pelliceus, a, um: pelkern, aus pelkwerck gemacht, bellésekből-
 való, kojennh.
 péllio, ónis: m. 3. der kürschner, szőrs, kőssnjl.
 pellis, is: f. 3. das fell, gyapjas-bőr, túie.
 pello, pépuli, pulsum, a. 3. ich treibe, kergetem, üzöm, zahánim.
 pellucidus, a, um: durchsichtig, által-látszo, prohledáčh, pro-
 štetedlnh.
 pelvis, is: f. 3. das becken, medenrce, medenice.
 péndeo, pepéndi, sum, ére: n. 2. ich hange, függök, wíshim.
 pendo, pepéndi, sum, ere, a. 3. ich zahle, meg-fizetem, platim.
 penes: Præp. c. Acc. bey, mellert, mellerem, mellettet, mellerete, po-
 penna, æ: f. 1. die feder, zoll, iró-penna, pēř.
 per: Præp. c. Acc. durch, által, rajta, strje.

pérago,

INDEX QUADRILINGVIS.

- pérago, égi, áctum: a. 3. *ich verrichte, véghez-víszem, wykoná-*
perca, æ: f. 1. der bersch, szék-bal, okann. [wám.
 percütio, si, sum: a. 3. *ich schlage, verem, bigi.*
 perdix, ícis: f. 3. *das rebhuhn, fogoly-madár, koroptwa.*
 perendi: Adv. *übermorgen, holnap-után, pojegitri.*
 péreo, ívi, ii, itum: n. 4. *ich komme um, el-veszek, hynu.*
 perfectus, a, um: *vollkommen, tökéletes, dokonah.*
 pergo, perréxi, perréctam, n. 3. *ich fahre fort, menzén me-*
gyek, priedce gdu.
 periculósus, a, um: *gefährlich, veszedelemes, nebezpečný.*
 periculum, i: n. 2. *die gefahr, veszedelem, nebezpečeníw.*
 periscelis, idis: f. 3. *das hosenband, das knieband, szárna te-*
kerítő ékes salavári, podwazky.
 perniciosus, a, um, *schädlich, veszedelemes, szkodliw.*
 pérperam: Adv. *übel, visszafordultul, nicemně, ale.*
 persóna, æ: f. 1. *die person, személy, osoba.*
 persvadeo, si, sum, a. 3. *ich berebe, überrede, el-bizetem vele,*
namrauwám. [rost.
 pertinácia, æ: f. 1. *die halbstarrigkeit, vakmerőség, járputi-*
pervérus, a, um: vertekert, visszafordult, gonosz, prewraceny.
 pes, pedis: m. 3. *der fuß, láb, noha.*
 pétalo, ónis: m. 3. *die schincke, oldal-persenye, plece.*
 petítio, ónis: f. 3. *die bitte, kérés, prosba.*
 peto, ívi, & ii, itum: a. 3. *ich bitte, kérek, prosím.*
 petroselinum, i: n. 2. *die peterzilge, petreselyem, petruzel.*
 pétulans, nis: o. 3. *vornizig, muthwillig, vásott, tsinralan,*
bügný, swéwolný.
 phycus, i: m. 2. *der naturkundiger, természetről tanító-me-*
ster, pirozeni pytatel.
 píca, æ: f. 1. *die álster, agláster, szarka, strata.*
 píetas, átis: f. 3. *die gottesfurcht, istenes élet, poboynost.*
 piger, gra, grum: *faul, rest, lusta, leniwý.*
 piget, uit: 2. Imperf. *es verdreust, restellem, lenugi.*
 pila, æ: f. 1. *der ball, lapza, mjé.*
 píleus, i: m. 2. *der hut, süveg, trobauk.*
 pilus, i: m. 2. *das haar, szőr, haj-szál, wraß.*
 pingo, nxi, netum: a. 3. *ich mahle, képet írok, maugí.*
 pinna, æ, f. 1. *die flossfeder, bal-szárnya, peruti.*
 pinto, ui, itum, pintum, & pistum: n. 3. *ich backe, sütök,*
opichám, pecu.

INDEX QUADRILINGVIS.

- piper, eris: n. 3. der pfeffer, *bors*, *pepr*.
 piscator, oris: m. 3. der fischer, *halász*, *rybář*.
 piscis, is: m. 3. der fisch, *hal*, *ryba*.
 piscina, æ: f. 1. der teich, *halas tó*, *rybník*.
 piscor, atus, sum: d. 1. ich fische, *halászok*, *rybým*, *rybím se*.
 pistor, oris: m. 3. der becker, *kenyér-sütő*, *pekař*.
 pix, icis: f. 3. das pech, *szurok*, *smola*.
 placenta, æ: f. 1. der luche, *béles*, *rétes*, *pogácsa*, *kolác*.
 placeo, ui, itum, ére: n. 2. ich gefalle, *teszem*, *lssím se*.
 placo, avi, atum: a. 1. ich versöhne, *engesztelem*, *vtrocugí*.
 plerique, æque, aque: die meisten, *többire minden*, *mnogý nék teji*.
 plerumque: Adv. meistens, *inkább*, *mindenkor*, *naivétssim*.
 planca, arum: f. 1. Pl. die plancke, *palánk*, *plánty*. [dile.
 planta, æ: f. 1. das erdgewächse, *őltovány*, *ültetés*, *rostlina*.
 planto, avi, atum: a. 1. ich pflanze, *ültetek*, *plántálok*, *stépu-
gi*, *sajm*.
 planus, a, um: eben, *sík*, *egyes*, *ronny*.
 platea, æ: f. 1. die gasse, *útza*, *vlice*.
 plecto, xui, xum: a. 3. ich binde, *kötöm*, *fűzöm*, *vaiss*.
 plenus, a, um, voll, *telí*, *teljes*, *plný*.
 ploro, avi, atum: n. 1. ich weine, *greine*, *sirok*, *pláci*.
 pluo, ui & úvi, utum: n. 3. ich regne, *eső esem*, *prssim*.
 pluvia, æ: f. 1. der regen, *eső*, *dešť*.
 poculum, i: n. 2. der becher, *pohár*, *koštit*.
 pœna, æ: f. 1. die strafe, *büntetés*, *pofta*.
 pœniter, uit: 2. Imperf. es gereuet, *bánom*, *litugi*.
 poëta, æ: m. 1. der poet, *versszerző*, *poeta*, *versű*, *strábatel*.
 pollex, icis: m. 3. der daum, *hüvelyk*, *palec*.
 pomarium, ii: n. 2. der baumgarten, obftgarten, *gyümölcsös-
kert*, *stépnice*.
 pomum, i: n. 1. der apfel, *alma*, *gabtko*.
 pondus: eris: n. 3. das gewicht, *mérték*, *tereh*, *závaiss*.
 ponē: Præp. c. Acc. hinter, *hátról*, *megett*, *za*, *po*.
 pono, pofui, itum: a. 3. ich setze, *lege*, *le teszem*, *kladu*.
 pons, nis: m. 3. die brücke, *hid*, *most*.
 ponticulus, i: m. 2. das brücklein, der fieg, *hidarska*, *palló*,
mostek, *pávta*.
 popina, æ: æ: f. 1. die gartüche, *város-konyhája*, *obecnj kuchyně*.
 populus, i: m. 2. das volck, *nép*, *lid*.
 porcus, i: m. 2. das schwein, *disznó*, *vepř*.

INDEX QUADRILINGVIS.

- porófus, a, um: locher, veriték-járo apró lyukatska, dírkowaty.
 porrigo, éxi, éstum: a. 3. ich lange dar, ich reiche dar, nyúl-
 zom, podávám.
 porrò: Adv. fort, továbbá, přede.
 porta, æ: f. 1. das thor, kapu, brána.
 pórticus, ús: f. 4. der schoppen, die laube, tornázt, podraubs.
 porto, ávi, átum: a. 1. ich trage, hordom, nesu.
 posco, popósci: a. 3. ich fordere, kérem, jádám, chcy miti.
 possum, pótui: Anom. ich kan, lehet tolem, mohu.
 possessor, óris: m. 3. der besizer, bíró, őrkös, dráitel.
 post: Præp. c. Accus. nach, után, utánna, po.
 póstea: Adv. darnach, annakutánna, potom. [dám.
 póstulo, ávi, átum: a. 1. ich begehre, fordere, meg-kérem, já-
 pótuus: Adv. vielmehr, viel lieber, inkább, radégi.
 poto, ávi, átum, vel potum: n. 1. ich sauffe, iszom, stópi, pigi.
 potus, ús: m. 4. der tranck, das getränké, ital, piti, náfog.
 præ: Præp. c. Abl. für, fellyúl, elöl, miatta, pro.
 præcèdo, si, ssum: n. 3. ich gehe vor, elöl-meg yek, přecházým.
 præcepter, óris: m. 3. der lehrmeister, tanító-mester, preceptor.
 præceptum, i: n. 2. das gebot, parantzolat, přikázáni.
 præcio, épi, éptum: a. 3. ich gebiete, parantsolok, přikazugi.
 præda, æ: f. 1. der raub, marzalék, préda, vagadomány, laupej.
 prædico, ávi, átum: a. 1. ich preise, predige, predikállom,
 bírderem, táji, ohraugugi.
 præmium, ii: n. 2. die verehrung, jutalom, obplata.
 præsertim: Adv. bevoraus, főképen, obyrástiné.
 præsto, stiti, titum & átum: a. 1. ich halte, leiste, meg-tselekeszem,
 fogadásomat meg-állom, splnugi.
 præstat: 1. Imperf. es ist besser, sokkal-jobb, lépegif gest.
 præstò: Adv. fúrhanden, jelen, szemtúl-szembe, před rukama gest.
 præter: Præpos. c. Acc. ohn, außer, nélkül, kívül, mimo, kromé.
 prætereà: Adv. über dieses, annakfelette, mimo to.
 prætor, óris: m. 3. der richter, schultheiß, schulze, ítélő-bíró,
 törvény-tévő, nyhtár.
 prándium, ii: n. 2. das mittagsmahl, ebéd, obéd.
 pratum, i: n. 2. die wiese, rét, pataka.
 preces, um: f. 3. Pl. das gebet, könyörgés, modlitby.
 prétium, ii: n. 2. der preis, der wehrt, valaminek az árra, já-
 plata, cena.
 prehendo, di, sum: a. 3. ich fasse, meg-fogom, chytám.
 premo,

INDEX QUADRILINGVIS.

- premo, si, sum: a. 3. ich drücke, szorongatom, tlačím.
 primus, a, um: der, die, das erste, első, první.
 princeps, ipis: c. 3. der fürst, die fürstin, fejedelem, fejedelem-
 né, kníže, kněžna.
 principium, ii, n. 2. der anfang, kezdet, počátek.
 privatus, a, um: sonderbar, besonder, magán-való, sám svůj.
 privignus, i: m. 2. der stief-sohn, mostoha-fiú, pastorek.
 prius: Adv. erstlich, zuvor, előbb, előszer, přive, napřed.
 pro: Præp. c. Abl. für, item nach, ért, értem, értted, érte, o, za.
 probo, ávi, átum: a. 1. ich lobe, bíuige, próbálok, díszérem, schwa-
 probus, a, um: gut, from, jámbor, jó, dobrý. [ugi.
 procax, ácis: o. 3. frech, fajtalan, buja, žvavý.
 procerus, a, um: hoch aufgeschossen, egyenes hofszszú, wy-
 mrštěný, štepíř.
 procul: Præp. c. Abl. ferne, von, ohn, meszsze, daleko, od.
 profanus, a, um: unheilig, szentségtelen, světský.
 profectò: Adv. gewißlich, fürwahr, nyilván, bizony, gisté, jisté.
 profectus (a, um,) dies: der werckeltag, dolog-tévé nap, wssed-
 ni den.
 proficio, éci, éctum: n. 3. ich nehme zu, valamiben haszonnal
 előmég yek, prosperwám. [nám.
 proficiscor, fectus sum: d. 3. ich reise, el-meg yek, gedu, cestu ko-
 profugus, a, um: flüchtig, buzájábol ki-bújdosott, který vstíá,
 neb vtekl.
 profundus, a, um: tief, mély, hluboký.
 progrédior, gréssus sum: d. 3. ich fahre fort, előbb-meg yek, gdu
 dále, vstol.
 proinde: Conjunct. derhalben, annakokáért, protož.
 prolixus, a, um: weitläufig, hofszszú, obšírný.
 promitto, si, sum: a. 3. ich sage zu, igérem, připowíbám.
 pronus, a, um: vorwärts, auf den bauch gelegt, artzal le-fekü-
 vò, na břichu, neb dolu žnat ležij.
 prope: Præp. c. Acc. nahe, közel, blíže.
 própero, ávi, átum: n. 1. ich eile, szetek, pospíchám.
 propino, ávi, átum: n. 1. ich trincke zu, reá-köszönöm, připijím.
 propinquus, a, um: nahe gelegen, közel-való, blízky.
 propóno, pósti, situm: a. 3. ich trage vor, gebe auf, elő-bo-
 zom, předkládám.
 proprius, a, um: eigen, tulajdon, saját, weastný.
 propter: Præp. c. Acc. wegen, érte, pro.

INDEX QUADRILINGVIS.

prorsum & prorsus: Adv. gánghlich, zelgyességgel, do ceta.
 pro. per, a, um: glúckselig, szerezés, boldog, ástásny, pohodínny.
 prospicio, spēxi, etum: ich sehe vor, sehe zuvor, zovára gondolok, patřím, mám pozor.

proverbium, ii, n. 2. das sprichwort, példa-beszéd, příslovj.

proximus, a, um: nächste, leg-közelebb-való, nybúissj.

prudens, ntis: o. 3. vorsichtig, klug, eszes, opatrny.

pruina, æ: f. 1. der reif, zuzmaráz, padeh mraz.

pruna, æ, f. 1. die glimmende kohle, eleven szén, vher jbauch.

prunum, i: n. 2. die pflaume, szilva, sljwa

pruritus, ūs: m. 4. das jucken, viszkerés, swrab.

psalmus, i: m. 2. der psalm, szótár-ének, jalm.

psittacus, i m. 2. der papagey, pellikán, papaussek.

publicus, a, um: gemein, közönséges, obecný.

pudet, puduit: Imperf. er schämtet sich, szgyenli, stydj se.

pudicē: Adv. zúchtiglich, szemérmetesén, stydlivé.

puella, æ: f. 1. das mágdlein, leány, leányka, dēvečka.

puérpera, æ: f. 1. die kindbetterin, gyermek-ágyas, szestonedělka.

pugil, is: m. 3. der fechter, bajnok, szermjé, fechtjr.

pugno, ávi, átum: n. 1. ich kämpfe, streite, harczolok, vívok, wál.

pugnis, i: m. 2. der faust, ököl, pěst. [cjm.]

pulcher, ra, rum: schön, szép, krásný.

pulex, icis: m. 3. der floh, balha, břecha.

pulmētum, i: n. 2. der bren, das muš, pēp, dara, kobkása, kasse.

pulmo, ónis: m. 3. die lunge, rüdő, plice.

pūlpitum, i: n. 2. das pult, könyv-támasztó pölcz, pulpst.

pulso, ávi, átum: a. 1. ich klopfe an, ich läute, zörgerek, barangozok, tuntu.

pulvīnar, áris: n. 3. der polster, párna, fō-ally, polštár.

pulvis, eris, vel pulvis: m. 3. der staub, por, prach.

pungo, pūpugi, punctum: a. 3. ich steche, gyakom, szúrom, pichám.

pūnio, ívi, ítum: a. 4. ich strasse, meg-büntetem, tresch.

purgo, ávi, átum: a. 1. ich reinige, tisztítom, očisťuji.

purus, a, um: rein, tiszta, čistý.

pus, puris: n. 3. der eiter, genyetseg, hnjš. [stiwj.]

pusillānimis, e: kleinmüthig, kirsíny-szívú, kirsíny bitú, chaulo.

pūteus, i: m. 2. der ziehebrunn, kár, prohlubně, shafta.

puto, ávi, átum: a. 1. ich meyne, alítom, itélem, mám zato.

pūtreo, ui: n. 2. ich faule, rozhadok, hnigi.

pyrum, i: n. 2. die birn, kőrtvély, hrusťta.

INDEX QUADRILINGVIS.

Q.

Quà: Adv. wodurch, merre, lady.

quadrátus, a, um: viereckicht, négy-szeges, čtverhraný.

quádrupes, edis: o. 3. vierfüßig, négy-lábú, čtvernohý. Item: vierfüßig thier, oder vieh, négy-lábu barom, čtvernohé
howado: & tunc usurpatur, vel in f. vel n. subintellecto
Substantivò, bestia, vel animal. Item: das pferd, ló, fun: & effertur in Masculino, subintellecto Substantivo, equus.

quæro, quæsi, quæsitum: a. 3. ich suche, keresem, ptám, tázi se.

quálitás, átis: f. 3. die beschaffenheit, minéműség, gátowost.

quàm: Conj. als, hog y nem, mint, melly igen, gáto.

quámdiù: Adv. wie lang, míg, meddig, gát drauho, gát dáwno.

quandò? Adv. wann? mikor? kdy?

quandóque: Adv. bisweilen, néha néha, někdy. [lity.]

quantus, a, um: welch ein, wie groß, mennyi, melly nagy, gát we-

quartus, a, um: der, die, das vierte, negyedik, čtvrtý.

quatuor: Adject. Indecli. vier, négy, čtyri.

que: Conjunct. und, és, is, a.

quemádmódum: Adv. gleichwie, a' mint színte, rovně gáto.

queror, questus sum: d. 3. ich klage, beklage mich, panaszkolko-
dom, naríktám.

qui, quæ, quod: Pronom. welcher, welche, welches, ki, kisorsa,
melly, ktery, která, které.

quia: Conjunct. weil, mert, je.

quicúnque, quæcúnque, quodcúnque: jeder der, jede die, jedes
das, valaki, kterykoli, kterákoli, kterekoli.

quidam, quædam, quoddam vel quiddam: einer, eine, eines,
némelly, valaki, některý, některá, některé.

quinque: Adject. Indecli. fünfe, öt, pět.

quintus, a, um: der, die, das, fünfte, ötödik, pátý.

quiesco, évi, étum: n. 3. ich ruhe, nyugszom, odpocívám.

quis, quæ, quod, cujus: Pron. wer, welche, was, mely, ki, mi,
kdo, která, co.

quisque: ein jeder, ki-ki, minden, gedenksdý.

quisquis: Pron. ein jeder, wer es auch, valaki, minden, kterykoll.

quisquiliæ, árum: f. 1. Pl. das aussteckricht, búlladék, seprőlék,

quò: Adv. wohin, hová, tam. [smeti.]

quómodò: Adv. wie, miképen, hog y - hog y, kterať.

quomodocúnque: Adv. wie es sich trift, akár mint, gáttoli.

quóniam: Adv. weil, dieweil, mivelhog y, ponéwadi.

quor-

INDEX QUADRILINGVIS.

quorsum: Adv. *wohin*, *hová*, *melly-felé*, *tam*.

quot: Nom. Indecl. *wie viel*, *bány*, *kolik*.

quotidiè: Adv. *täglich*, *minden nap*, *každodenně*.

quoties: Adv. *wie oft*, *bányszor*, *kolikráte*.

quum: Adv. *wann*, *mikor*, *midén*, *ba*, *kdj*.

R

Rámus, i: m. 2. *der ast*, *ág*, *ratolest*.

rana, æ. f. 1. *der frosch*, *béka*, *žába*.

rapa, æ. f. 1. *die rübe*, *répa*, *řepa*.

rapax, ácis: o. 3. *räuberisch*, *ragadozó*, *hltamý*.

rapto, ávi, atum: a. 1. *ich schleppe*, *hurzolom*, *wlácím*, *wleku*.

rarus, a, um, *dünn*, *ritka*, *řidký*.

raró: Adv. *selten*, *ritkán*, *řídka*.

ratio, ónis: f. 3. *die vernunft*, *okosság*, *ok*, *rozum*.

ratiócinor, átus sum: d. 1. *ich schliesse bey mir*, *okoskodom*, *zamýslám*, *rozvažugi*.

recens, ntis: o. 3. *frisch*, *új*, *možná*, *čerstvý*, *nový*.

recípio, épi, éptum: a. 3. *ich nehme an*, *meg-fogadom*, *viszszafogadom*, *zase přijímám*.

écito, ávi, átum: a. 1. *ich sage auf*, *erzähle*, *el-mondom*, *elöl-szám-lálom*, *řikám*, *wyprawugi*. [rám.

reclúdo, clúfi, clúsum: a. 3. *ich schliesse auf*, *meg-nyitom*, *otwji*.

recórdor, átus sum: d. 1. *ich erinnere mich*, *eszembe jut*, *meg-emlékezem*, *připomínám*.

récreo, ávi, átum: a. 1. *ich erfrische*, *meg-újítom*, *občerstwugi*.

rectè: Adv. *recht*, *igazán*, *jól*, *dobře*, *pravě*.

rector, óris, m. 3. *der rector*, *iskola-mester*, *rektor*, *zprávce*.

reclus, a, um: *recht*, *gerade*, *egyenes*, *pravý*, *přímý*.

reddo, didi, itum: a. 3. *ich gebe wieder*, *viszszadom*, *meg-adom*, *nawracugi*.

redémto, óris: m. 3. *erlöser*, *meg-váltó*, *wykupitel*.

rédeo, ívi, ii, itum: n. 4. *ich komme wieder*, *viszszaterek*, *meg-jövök*, *nawracugi se*.

régio, ónis: f. 3. *das land*, *tartomány*, *fragina*.

rego, xi, etum: a. 3. *ich regiere*, *igazgatom*, *zprawugi*.

regno, ávi, átum: a. 1. *ich regiere*, *országlok*, *řalugi*.

regnum, i: n. 2. *das königreich*, *ország*, *řálostwj*.

régula, æ: f. 1. *das linial*, *egyenes linia*, *prawidło*.

religio, ónis: f. 3. *die religion*, *der gottesdienst*, *isteni ríszteles*, *szolgálat*, *náboženstw*.

reli-

INDEX QUADRILINGVIS.

- reliquus*, a, um: *übrig*, *maradék*, *báttra maradt*, *ostatni*.
remex, igit: m. 3. *der ruderknecht*, *evező legény*, *mesztár*.
remigo, ávi, átum: n. 1. *ich rudere*, *evezek*, *mesztugi*.
remotus, a, um: *abgelegen*, *meszszé-távol-való*, *wydálenny*.
repério, ri, étum: a. 4. *ich finde*, *meg-találom*, *nacházym*.
répeto, tivi, & ii, átum: a. 3. *ich wiederhole*, *elő-bozom*, *vbjs-
 ráam se*, *opétugi sobe*.
répleo, évi, étum: a. 2. *ich erfülle*, *bé-tölzöm*, *naplengi*.
repo, pfi, ptum: n. 3. *ich krieche*, *tsúszok*, *lezu*.
repto, ávi, átum: n. 1. *ich krieche*, *tsúszdogálok*, *casto lezu*.
res, ei: f. 5. *die sache*, *das ding*, *dolog*, *marha*, *jószág*, *wéc*.
resalúto, ávi, átum: a. 1. *ich grüsse wieder*, *ich dancke*, *vi-
 szonzag köszönök*, *zase pozdramugi*.
respiro, ávi, átum: n. 1. *ich hole athem*, *lehelletet vészek*, *lebel-
 lek*, *oddyhám*.
respóndeo, di, sum: n. 2. *ich antworte*, *felelek*, *odpowiám*.
réstio, ónis: m. 3. *der seiler*, *kötél-varó*, *köteles*, *prowayust*.
restis, is: f. 3. *der strick*, *strang*, *kötél*, *istráng*, *oprátka*.
rete, is: n. 3. *das neze*, *báló*, *syti*, *teneto*,
revértor, reversus sum: d. 3. *ich kehre um*, *oder zurück*, *ich
 komme wieder*, *viszszá-jövek*, *meg-térek*, *wracugi se*.
reus, a, um: *beschuldigt*, *törvényre bé-idézett*, *prominirh*, *winnh*.
rex, egis: m. 3. *der könig*, *király*, *král*. [njf.
rhetor, oris: m. 3. *der redner*, *ékesen szolásra tanító-mester*, *tec*.
rideo, fi, sum: n. 2. *ich lache*, *nevetek*, *smégi se*.
robústus, a, um: *stark*, *erős*, *vastag*, *mocny*, *sylny*.
rodo, fi, sum: a. 3. *ich nage*, *rágom*, *hrozu*, *hryzu*.
rogo, ávi, átum: a. 3. *ich bitte*, *kérem*, *iadám*, *prosym*.
ros, oris: m. 3. *der thau*, *harmat*, *rosa*.
rosa, æ: f. 1. *die rose*, *rósa*, *rúze*.
rosmarínus, i: m. 2. *die rosmarie*, *rosmarin*, *rosmarín*.
rota, æ: f. 1. *das rad*, *kerék*, *tofo*.
rotúndus, a, um: *rund*, *gömböl-yék*, *kerekded*, *okrauhry*.
rubécula, æ: f. 1. *das rothfählchen*, *veres-begy*, *cerwenyta*.
ruber, bra, brum: *roth*, *veres*, *cerweny*.
ruga, æ: f. 1. *die rungel*, *rántz*, *wrástka*.
rumor, óris: m. 3. *das geschrey*, *köz-bír*, *potkif*. [dám.
ruo, ui, tum: n. 3. *ich falle ein*, *oder um*, *le-rohanok*, *szakadok*, *pa*.
rústicus, a, um: *Subit*. *der bauer*, *paraszt*, *pör*, *sedrát*.
ruta, æ: f. 1. *die raute*, *ruta-fü*, *rauta*.

INDEX QUADRILINGVIS.

S.

- Sácccharum, i: n. 2. der zucker, nád-méz, cukr.
 sacer, era, crum: heilig, szent, swatn, poswátný.
 sacerdos, ótis: c. 3. der priesler, die priesterin, áldozó pap, áldozó papné, kněz, geptiffa.
 sacraméntum, i: n. 2. das sacrament, sákramentom, swátost.
 scéculum, i: n. 2. die ewigkeit, hoszszú-idő, wét.
 scapè: Adv. oft, gyakorza, často.
 scævus, a, um: grimmig, kegyetlen, pñisný.
 sagino, ávi, átum: a. 1. ich mösie, bizlalom, trmism.
 sagitta, æ: f. 1. der pfeil, nyíl, šíp.
 salinum, i: n. 2. die salzmehle, só-zartó, seánta, sornicka.
 sal, lis: m. 3. saltz, só, sůl.
 salio, ívi, ii & ui, ltum: n. 4. ich springe, szököllem, štáci.
 salmo, ónis: m. 3. der lachs, lazatsz, semling, losos.
 falsus, a, um: gefalzen, só izű, sós, seány.
 saltus, ūs: m. 4. der sprung, szökés, ugrás, štok.
 salvátor, óris: m. 3. der heyland, meg-zartó, spasutel.
 salve: Verb. Defect. sey gegrűſet, egűssűggel, idraw bud, witey.
 salvia, æ: f. 1. die salbey, sálya, šalwég.
 salúto, ávi, átum, a. 1. ich grűsse, kűszűnűk, pozdrawugi.
 sanctificátor, óris: m. 3. der heiligmacher, meg-szentelű, po.
 sanctus, a, um: heilig, szent, swatn. [swėritel.
 sandálum, ii: n. 2. der pantoffel, tzipellűs, paputs, pantofel.
 sanè: Adv. traun, freylich, bizonyyára, bátor, ttebas.
 sangvis, inis: m. 3. das blut, vér, krew.
 sano, ávi, átum: a. 1. ich heile, meg-gyűgyűtom, vjdrawugi.
 sanus, a, um: gesund, egűssűges, idrawý.
 sápidus, a, um: wohlgeschmactt, jó-izű, chutný.
 sapiéntia, æ: f. 1. die weisheit, hűltseűg, maudrost.
 sápio, ui: n. 3. ich schmecke, jó-izű vagyok, smatugi.
 sápo, ónis: m. 3. die seisse, szappan, mydřo.
 sapor, óris: m. 3. der gesmact, iz, chut, smat.
 sartor, óris: m. 3. der schneider, szabű, kreněř.
 sátanas, æ: m. 1. der teufel, šatan, satan, protiwisř.
 satis: Adv. genug, elűg, dosti.
 sátiűs: Adv. besser, jobb, lepe.
 satur, a, um: satt, meg-elűgedett, nasycený.
 scábies, éi: f. 5. die trűke, rűb, sennyedűk, prassiwina, swrab.
 scabo, i: a. 3. ich traue, vakarűdom, štrabi,

INDEX QUADRILINGVIS.

- scalpo, pſi, ptum: a. 3. ich graze, *vájogatom*, *drápám*.
 scamnum, i: n. 2. die bandt, *pad*, *lórza*, *lawice*.
 scando, di, sum: n. 3. ich steige, *hágok*, *wſtupugi*.
 scapha, æ: f. 1. der kahn, *zsónak*, *hajóska*, *csun*.
 scápula, æ: f. 1. das schulterblat, *váll-lapozka*, *popatka*.
 scáteo, ui: n. 2. ich quelle, flieſſe heraus, *ki-folyok*, *pryſſim se*.
 ſceléſtus, a, um: ſchändlich, *lázor*, *neſſegetny*.
 ſceptrum, i: n. 2. der zepter, *királyi-pálza*, *ſceptrum*, *berra*.
 ſcheda, æ: f. 1. der zedel, *tzédula*, *cedule*.
 ſchola, æ: f. 1. die ſchule, *oskola*, *ſkola*.
 ſcholáſticus, a, um: Subſt: der ſchüler, *deák*, *ját*.
 ſciéntia, æ: f. 1. die wiſſenſchaft, *rudomány*, *powédomoſt*.
 ſcindo, ſcidi, ſſum: a. 3. ich ſchneide, *metſzem*, *ſzelem*, *rezi*.
 ſcintilla, æ: f. 1. der funte, *szikra*, *giffra*.
 ſcio, iui, itum: n. 4. ich weiß, *rudom*, *wſm*.
 ſcio memóriter: ich kan außwendig, *könyv-nélkül rudom*, *vmſm
 zſaméti*.
 ſcopæ, árum: f. 1. Pl. der beſem, *ſeprű*, *pometto*, *metta*.
 ſcópula, æ: f. 1. die lehrbüchle, *ſeprűske*, *metlicka*.
 ſcreo, ávi, árum: n. 1. ich reuſpere mich, *bakogok*, *hrtám*.
 ſcribo, pſi, ptum: a. 3. ich ſchreibe, *írok*, *piſi*.
 ſcriniárius, ii: m. 2. der tiſchler, ſchreiner, *aſztalos*, *ſzekré-
 nyes*, *truhár*, *ſtorár*.
 ſcrutor, átus ſum: d. 1. ich ergründe, erforſche, *értekezem*,
rudakozom, *zſpytugi*.
 ſcutélla, æ: f. 1. das ſchüſſelchen, *zálarska*, *miſecka*.
 ſebum vel ſevum: i: n. 2. das unſchlitz, inſelt, *fagygyú*, *rog*.
 ſecále, lis: n. 3. das korn, der roggén, *zatárka*, *bajdéná*, *žito*.
 ſecéſſus, ſis: m. 4. das heimliche gemach, *kamora ſzék*, *zadni
 potog*.
 ſeco, ui, etum: a. 1. ich haue, *vágom*, *metſzem*, *ſetám*.
 ſecrétus, a, um: heimlich, geheim, *zirkos*, *tagny*.
 ſector, átus ſum: d. 1. ich beſleißige mich, *thue nach*, *hange
 an*, *követdegelem*, *uzánna járdogalok*, *náſtedugi*,
gdu po něm.
 ſécula, æ: f. 1. die ſenſe, *kaſza*, *koſa*.
 ſecúndum: Præp. c. Acc. nach, *ſzerint*, *poſlé*.
 ſecúndus, a, um: der, die, das andere, *második*, *bruhý*.
 ſecúris, is: f. 3. die art, das beil, *fejſze*, *ſzekerrze*, *ſetera*.
 ſecúrus, a, um: ſicher, *gond-nélkül-való*, *beſperny*.

INDEX QUADRILINGVIS.

- sed: Conjunct. sondern, aber, de, ale.
 sédeo, di, sum: n. 2. ich sitze, ülök, sedjm.
 sella: æ: f. 1. der stuhl, széK, stolice.
 semel: Adv. einmal, egyszer, genau.
 semen, inis: n. 3. der saamen, mag, semeno.
 sémino, ávi, átum: a. 1. ich säe, vetek, segi.
 sémita, æ: 1. der fußsteig, gyalog-út, sietta.
 semper: Adv. immer, allezeit, mindenkör, mindig.
 senátor, óris: m. 3. rathsherr, tanácsbeli úr, radny pán.
 senátus, ús: m. 4. der rath, tanács, aulad.
 senex, is: o. 3. alt, vén, starý.
 sensus, ús: m. 4. der sinn, érzékenység, smysl.
 sepélio, ívi, útum: a. 4. ich begrabe, el-temetem, pohřbui.
 sepes, pis: f. 3. der zaun, sövény, plot.
 septem: Adj. Indecl. sieben, hét, sedm.
 septimána, æ: f. 1. die woche, egy hét, týden.
 septimus, a, um: der, die, das siebende, hetedik, sedmý.
 sepúlchrum, i: n. 2. das grab, sír, hrob.
 sequor, cútus sum: d. 3. ich folge, követem, následugi.
 sera, æ: f. 1. das schloß, lakat, zámek.
 serénus, a, um: helle, tiszta, világos, gasný.
 sérid: Adv. ernstlich, valóba, oprawdomě.
 sérius, a, um: ernsthaftig, valóságos, oprawdomý.
 sermo, ónis: m. 3. die rede, beszéd, řeč.
 sero, evi, atum: a. 3. ich säe, vetek, segi.
 serpens, tis: c. 3. die schlange, kígyó, had.
 serpo, psi, ptum: n. 3. ich schleiche, trieche, mászok, zsúszok;
 lezu.
 serra, æ: f. 1. die säge, fűrész, pila.
 ferrum, i: n. 2. der frantz, koszorú, bakréra, wēner.
 servio, ívi, ítum: n. 4. ich diene, szolgálók, slaužim.
 servo, ávi, átum: a. 1. ich behalte, meg-tartom, schowávám.
 servus, i: m. 2. der knecht, szolga, služebník.
 sessio, ónis: f. 3. das sitzen, ülés, seděnj.
 sex: Adj. Indecl. sechs, hat, šest.
 sextus, a, tum: der, die, das sechste, hatodik, šestý.
 si: Conjunct. so, wo, ha, gestlije.
 sic: Adj. so, also, úgy, akképen, tak.
 siccus, a, um: trocken, száraz, aszszú, suchý.
 sicut: Adv. wie, gleichwie, mint szinte, gako.

INDEX QUADRILINOVIS.

- figillum**, i: n. 2. das siegel, *persét, pecet.*
figno, ávi, átum: a. 1. ich zeichne, *jegyzem, znamenám.*
fiéntium, ii: n. 2. das stillschmetern, *ballgató, mléens.*
finia, æ: f. 1. der affe, *majom, opice.*
similis, e: gleich, *baszoló, podobný.*
simul: Adv. zugleich, *egyzer'smind, egyvált, spolu.*
sinápi, Indecl. n. der senf, *mustár, horčice.*
sincerus, a, um: aufrichtig, rein, unverfälscht, *tiszta, jámbor, ép, upřímný.*
sinē, Præp. c. Abl. ohn, *nélkül, bez.*
singuli, æ, a: jede, *mindenik, gedenkádn.*
singultio, ívi, tum: n. 4. ich schlucke, *szuklom, sítám.*
sinistra, æ: f. 1. die linke hand, *bal-kéz, levá ruka.*
sitio, ívi, ítum: n. 4. mich dürstet, *szomjúhozom, ijszom.*
sitis, is: f. 3. der durst, *szomjúság, ijszén.*
sive: Conj. es sey gleich, *entweder, oder, akár, avagy, buď, buďto.*
soboles, is, f. 3. das kind, *magzat, děti, dítě.*
sobrius, a, um: nüchtern, *józan, střizlivý.*
socius, ii: m. 2. der gesell, *gesellschafter, paj-társ, tovaryš.*
sodalis, lis: m. 3. der gesell, *nyájás társ, pomocník.*
sol, solis: m. 3. die sonne, *az égen fűlő-nap, slunce.*
sóleo, itus sum: n. 2. ich pflege, *szoktam, obycæg mám.*
solidus, a, um, dichte, *erős, merő, vastag, celistvý, celý.*
solor, átus sum: d. 1. ich tröste, *végasztalom, bíztatom, těším.*
solvo, vi, útum: a. 3. ich bezahle, *meg-fizetek, platím, roz-mazugi.*
solus, a, um: allein, *ő maga, egyedül, sám.*
somnio, ávi, átum: n. 1. mich träumet, *álmodozok, mám sen, jďá mi se.*
somnium, ii: n. 2. der traum, *álmodozás, jďání, sen.*
somnus, i: m. 2. der schlaf, *álm, sen, vsnutí, spání.*
sono, ui, itum: n. 1. ich erschalle, *zengek, jzím.*
sons, tis: o. 3. schuldig, *vértes, árztalmas, winný.*
sopor, óris: m. 3. der schlaf, *szunyadás, álm, sen.*
sordeo, ui: n. 2. ich pincke, *rusnya, bűdős vagyok, smrdím.*
soror, óris: f. 3. die schwester, *néne, hűg, seštra.*
spátior, átus sum: d. 1. ich spaziere, *szétálok, procházím se.*
speculum, i: n. 2. der spiegel, *tűkőr, zrcadlo.*
sperno, spreui, etum: a. 3. ich verachte, *meg-űztálm, jhrdám.*
spira,

INDEX QUADRILINGVIS.

- spira, æ: f. 1. die pregel, frengel, peretz, preclj.
 spiritus, ūs: m. 4. der geist, lélek, duš.
 splendo, ui: n. 2. ich scheine, fénylen, tündöklek, bryſtejm se.
 spingia, æ: f. 1. der schwamm, spongya, kauba.
 sponsa, æ: f. 1. die braut, meny-aszszony, newęsta.
 sponsus, i: m. 2. der bräutigam, vő-legény, ženich.
 spontè: Adv. freywillig, szabad akarathúl, dobrowolně.
 spamo, ávi, árum: n. 1. ich schäume, rajtékozom, pěnjm.
 squama, æ: f. 1. die schuppe, bal-béja, šupina.
 stabulum, i: n. 2. der stall, istálló, maſſtar, chlew.
 stagnum, i: n. 2. das see, tó, viz-állás, gezero.
 stannus, a, um: zinnern, fejer-onból-való, cynowy.
 stella, æ: f. 1. der stern, tsillag, hwęda.
 sterilis, e: unfruchtbar, gyümölstelen, neprodný.
 sterno, stravi, atum: a. 3. ich bestreue, bedecke, meg-verem, meg-terítém, proſtirám, poráztm.
 sterno mensam: ich decke den tisch, meg-terítém az asztalt, proſtirám na stůl.
 sternuto, ávi, árum: n. 1. ich niese, prűszentek, tynčám.
 sterro, ui & ti: n. 3. ich schnarche, hort yogok, chrápám.
 stipendium, ii: n. 2. der sold, föld, jold.
 stirps, pis: c. 3. der stamm, fa-tőrsök, proſtina.
 sto, steti, statum: n. 1. ich stehe, állok, ſtojm.
 stolidus, a, um: nährisch, eszelős, értetlen, beáznivý.
 stomachus, i: m. 2. der magen, gyomor, ielaudet.
 stramen, inis: n. 3. das stroh, szalma, sčama.
 struo, xi, atum: a. 3. ich baue, mache, építek, alkotok, ſta-
 njm, dělám.
 studeo, ui: n. 2. ich beſteiffige mich, igyekezem rajta, tanú-
 lok, vęjm se.
 studiósus, a, um: Subst: der student, ſzorgalmatosan tanuló,
 ſtudent, iák.
 stúpidus, a, um: stumpf, tölvisch, rompa, el-ámúlt, beaupý.
 svádeo, fi, su n: a. 2. ich rathe, tanátsúl adom, radjm.
 svavis, e: lieblich, kedves, édes, libejný.
 sváriter: Adv. lieblich, kedvesen, libejně. [pod.
 sub · Prap. c. Acc. & Abl. unter, alatt, alattom, alattad, alatta.
 subditus, i: m. 2. der unterthan, jobbhagy, poddany.
 subdo, didi, itum: a. 3. ich thue unter, alája-verem, poddávám.
 súbito: Adverb. geschwinde, hamarſágal, náhle.

INDEX QUADRILINGVIS.

subſido, édi, ſum: n. 3. ich ſetze mich, le-ereſzkedem, ſadim ſe, vtaſugi ſe.

ſubſiſto, ſiti, itum: n. 3. ich ſtehe ſtiu, meg-állók, jaſtarugi ſe.

ſubtilis, e: ſubtiel, vékony, ſubtylný.

ſuccinum, i: n. 2. der agtſtein, gyánta, aſſteyn.

ſuccus, i: m. 2. der ſaft, nedveſég, mſa, ſaft.

ſudo, ávi, árum: a. 1. ich ſchwige, veritékezem, potim ſe.

ſudarium, ii: n. 2. das ſchweiftuch, bad-tuch, veriték - törló keſzkenő, raucha.

ſuffero, ſuſtuli, ſublátum: Anom. ich ertrage, el-viſelem, ſzenvedem, ſnáſſim.

ſufficit: 3. Imperf. es iſt genug, elég, doſti geſt.

ſuſſio, ſvi, ſrum: a. 4. ich räuchere, fiſtölöm, ſadim.

ſulphur, uris: n. 3. der ſchwefel, kénkő, ſhra.

ſum, fui: Anom. ich bin, vag yok, gſem.

ſumo, ſumſi, tum: a. 3. ich nehme, el-véſzem, pŕigimám, беру.

ſuo, ſu, ſutum: a. 3. ich nehe, varrok, ſſigi.

ſupéllex, ſupelléctilis: f. 3. der hauſrath, házi-eſzköz, nábytek.

ſuper: præp. c. Acc. & Ablat. über, felette, rajta, nad.

ſupérbus, a, um: ſtolz, kevély, pyſſny.

ſuperficies, éi: f. 5. ich fläche, valaminek ſzíne, ſwrchet.

ſupérieur, us: höher, fellyebb való, wyſſſi.

ſupérnè. Adv. oberhalb, onnan fellyül, i hűny.

ſuperſtitioſus, a, um: abergläubich, babonás, powěřciwy.

ſupérſum, ſupérſui: Anom. ich bin übrig, bővelkődöm, pozuſtávám.

ſupervacaneus, a, um: unnöthig, bijában-való, baſzontalan, nepotrěbný.

ſupinus, a, um: rücklich, banyarrá-fekvő, na hřbete leiſch.

ſupra: Præp. c. Acc. über, auf, fel, rajta, nad.

ſupérnus, a, um: höchſt, leg-felſőbb, neywyſſſi.

ſurdus, a, um, taub, ſiket, hűchý.

ſurgo, réxi, réctum: n. 3. ich ſtehe auf, fel-kelek, wſtávám.

ſus, ſuis, c. 3. die ſaue, diſznó, ſwiné.

ſuſpéndo, di, ſum: a. 3. ich hende auf, fel-akafztom, wſſſim.

ſuſpicor, árus ſum: d. 1. ich bin argwühniſch, gyanakodom, w podeszeńſ mám, podhlidám.

ſuſurro, ávi, árum, n. 1. ich ziſche, ſúgok, ſſepcy.

ſutor, óris: m. 3. der ſchuſter, varga, ſwec.

ſus, a, um: ſein, óvé, ſwüg.

INDEX QUADRILINGVIS.

syllaba, æ: f. 1. die sylbe, *betűk* őszve-foglalása, syllaba.
 sylva, æ: f. 1. der wald, *erdő*, *leš*.

T.

Tabellarius, ii: m. 2. der bothe, *levél-bordozó*, *poszer*.
 tabula, æ: die tafel, *tábla*, *tabule*.
 tabi, o: defect. eiter, *genyertűg*, *hnis*, *hnüg*.
 táceo, ui, itum: n. 2. ich schweige, *hallgarok*, *mléjm*.
 tácitè: Adv. stillschweigend, *hallgarva*, *mléty*.
 taciturnus, a, um: still, verschiegen, *hallgaró*, *mlélimy*.
 tactus, ūs: m. 4. das fühlen, *illetés*, *ttutj*.
 tædet, uit: 2. Imperf. ich bin überdrüssig, *meg-úntam*, *steystá se*.
 thalerus, i: m. 2. der thaler, *tallér*, *tolár*.
 talis, e: solcher, solche, *solches*, *olkyan*, *ilkyen*, *taťomý*.
 tam: Conj. sowohl, *annyira*, *olly*, *tať*.
 tamen: Conunct. doch, jedoch, *de azért*, *mindazáltal*, *wsťat*.
 tandem: Conj. endlich, *végezetre*, *potom*.
 tantum: Adv. nur, *csak*, *tolito*, *gen*, *genom*.
 tapes, étis: m. 3. der teppich, *szőnyeg*, *toberet*.
 tardus, a, um: langsam, *késedelmes*, *lassó*, *poszdný*.
 taurus, i: m. 2. der stier, *bika*, *býł*.
 taxo, ávi, átum: a. 1. ich tadele, *meg-feddem*, *strassugi*, *sau-*
     bjm, *cenjm*, *trefcy*.
 tectum, i: n. 2. das dach, *fedél*, *báz-béja*, *střecha*.
 teganites, æ: m. 1. der psannuche, *rántott*, *pánkó*, *bořimicosti*.
 teges, etis: f. 3. die decke, *lepel*, *duchna*.
 tego, xi, átum: a. 3. ich bedecke, *bé-fedem*, *přitřívám*.
 tela, æ: f. 1. die leinwand, das gewebe, *vászon*, *plátov*.
 témerè: Adv. ohngefähr, *vakmerőn*, *wsťetecně*.
 temerarius, a, um: vorwitzig, leichtsinnig, *vakmerő*, *wsťeteiny*.
 témperans, antis: o. 3. mäßig, *mértékletes*, *středný*.
 templum, i: n. 2. die kirche, *templom*, *egyház*, *kościel*.
 temporarius, a, um: zeitlich, *idő szerint-való*, *časny*.
 tempus, oris, n. 3. die zeit, *idő*, *čas*.
 tenebræ, árum: f. 1. Pl. die finsternuß, *szétség*, *temnořti*, *tma*.
 téneo, ui, tentum: a. 2. ich halte, *rartom*, *držjm*.
 tener, a, um: zart, *gyenge*, *autěy*.
 tento, ávi, átum: a. 1. ich versuche, *próbálo*, *ohledávám*,
     posťařsim.
 ténuis, e: dünne, *věkoný*, *tený*.
 ter: Adv. drey mal, *háromszor*, *trřikráté*.

INDEX QUADRILINGVIS.

- terebra, æ: f. 1. der bohrer, *fűrő*, *nebozň*. [hrh.]
 teres, etis: o. 3. länglicht rund, *bozsfű gombolyű*, *obř*, *okrau-*
 tergo, si, sum: a. 3. ich wische ab, trockne ab, *meg-zörölöm*, *ken-*
dem, *vtírá*m.
 tergum, i: n. 2. der rücken, *hát*, *záda*, *hřbet*.
 termes, itis: m. 3. die made, *szalonna-bogár*, *masťný čerm*, *veo-*
mená mětem & *ovocem*.
 terminus, i: m. 2. das ende, *házár*, *chl*.
 terra, æ: f. 1. die erde, *föld*, *země*.
 tertius, a, um: der, die, das dritte, *harmadik*, *třetj*.
 testamentum, i: n. 2. das testament, *testámenzom*, *testášt*, *po-*
ručensťm, *záton*.
 testimonium, i: n. 2. das zeugnűß, *bizonyság tétel*, *svědeckj*.
 testis, is: c. 3. der zeuge, *bizonyság*, *svědek*.
 testor, átus sum: d. 1. ich zeuge, bezeuge, *bizonyságot tételek*,
svědčím.
 teter, tra, trum, greulich, *fene szörnyű*, *šťaredň*, *mrzutě*.
 texo, ui, xtum: n. 3. ich webe, *szővök*, *tkám*.
 textor, óris: m. 3. der weber, *zakárs*, *tkadlec*.
 thorax, ácis: m. 3. das wammes, *akar mellý derékra szorító*
könzős, *kabát*.
 thus, uris: n. 3. der weyhrauch, *remjén*, *tabidő*.
 tibiále, is: n. 3. der strumpf, *salavári*, *barisnya*, *puncócha*.
 timeo, ui: n. 2. ich fürchte, *félek*, *bogím se*.
 tingo, nxi: nctum: a. 3. ich tüncke, *mártok*, *namáčí*m.
 tinea, æ: f. 1. die schabe, *moly*, *mol*.
 titulus, i: m. 2. der titel, *méltóságos nevezet*, *titul*.
 toga, æ: f. 1. der lange rock, *felső ruha*, *deaubá sukně*.
 tolero, ávi, átum: a. 1. ich dulde, *el tűröm*, *el-szenvedem*, *snáčí*m.
 tollo, sustuli, sublatum: a. 3. Anom. ich nehme weg, *fel-vevelem*,
fel-emelem, *obnáčí*m, *prei беру*.
 tomáculum, i: n. 2. die leberwurst, *májos burka*, *giténice*.
 tóndeo, toróndi, tonsum: a. 2. ich schere, *nyírem*, *borozvá-*
lom, *holím*.
 tono, ui, itum: n. 1. ich donnere, *dörgök*, *hřmím*.
 tónitru, u: n. 4. der donner, *mennydörgés*, *hřmánj*.
 tonsor, óris: m. 3. der balbierer, *borbély*, *nyíró*, *balbjé*,
bradjř. [tus.]
 torméntum, i: n. 2. das grobe geschűß, *fal-rontó ág yű*, *dělo*,
 tornátor, óris: m. 3. der drehşler, *esztergályos*, *tořár*.
 torqueo,

INDEX QUADRILINGVIS.

tórqueo, torſi, tortum & torſum: a. 2. ich drehe, *tekerem*, *to-
čím*, *trautím*.

tórreo, ui, toſtum: a. 2. i h röſte, *ſütök*, *ſuſſim*, *wypelám*.

torus, a, um: gang, *egész*, *ceh*.

tracto, ávi, átum: a. 1. ich handele, *forgatom*, *odirám ſe*, *ge-
dnám*.

trado, didi, ditum: ich lehre, *íbergebe*, *hizon yos regula adá-
ſokkal valakit tanítok*, *o la a tom*, *wyprawiam*.

traha, æ: f. 1. der ſchlitten, die ſchleiffe, *ſzán*, *jáné*.

traho, xi, ctum: a. 3. ich ziehe, *vonzsom*, *táhnú*.

trans: Prep. c. Acc. über, *által*, *tal*, *pérs*.

tránſeo, ſivi, itum: n. 4. ich gehe durch, ich vergehe, *által-
még yek*, *el-múlok*, *přecházni*.

tremo, ui: n. 3. ich zittere, *rezkezek*, *třeſu ſe*.

trépido, ávi, átum: n. 1. ich zage, *rettegek*, *třeſu ſe ſtra-
chem*, *děním ſe*.

tres: e. tria: n. Pl. drey, *három*, *tři*.

triginta: Adject. Indecl. dreßſig, *harmincz*, *třiceti*.

trinitas, átis: f. 3. die dreyſaltigkeit, *háromſág*, *trogice*.

trinus, a, um: dreyſaltig, *három*, *trogj*.

triftis, e: traurig, *ſzomorú*, *ſmutný*.

triftor, átuſum: d. 1. ich betrübe mich, ich bin traurig, *ſzo-
morkodom*, *ſmuten ſem*, *rimautím ſe*.

triticum, i: n. 2. der weißen, *búza*, *pſenice*.

tr-túro, ávi, átum: n. 1. ich drefche, *tsipelek*, *mrátím*.

tróchilus, i: m. 2. der zaun?dnig, *ökör-ſzem*, *trálicék*.

trudo, ſi, ſum: a. 3. ich ſtoſſe, *zaſzítom*, *tiſtnu*.

tu: Pron. du, *te*, *ty*.

tuba, æ: f. 1. die trommete, *trombita*, *trauba*.

tunc: Adv. alſdann, *akkor*, *ofztán*, *tehđái*, *tehdy*.

túnica, æ: f. 1. der rock, *dolmány*, *ſukně*.

túrbidus, a, um: trüb, *zavaros*, *kalný*.

turdus, i, m. 2. der ſiemer, *búros-madár*, *twičara*, *brozd*.

turpis, e: ſchändlich, *rút*, *ſſeredný*.

turris, is: f. 3. der thurm, *torony*, *wěže*, *baſta*.

tutus, a, um: wohlverwahrt, ſicher, *bátorſágos*, *bezpečný*.

tuus, a, um: dein, *tűd*, *twůg*.

tympanam, i: n. 2. die paucke, *dob*, *buben*.

tyrúnculus, i: m. 2. das junge ſchülerlein, *tanuló-inaska*, *po-
cátecník*, *jáčet*.

INDEX QUADRILINGVIS.

V.

Vacat mihi: Imperf. ich habe weil, oder zeit, vagyon ürességem
reá, mám chvilí.

vacca, æ: f. 1. die kuhé, rebén, tráwa.

vacuus, a, um: leer, ledig, üres, prázdny.

vado, ávi, átum: a. 1. ich wate, durchwate, gázafok, bro-
djm, bředu.

væ: Interject: wehe, jaj, bēda.

vagor, átus sum: d. 1. ich umstreiche, ich schweiffe herum, buj-
dosom, ide's tova tsavargok, taurám se.

vagina, æ: f. 1. die scheide, bűvelý, posíwa, paúdro.

valdè: Adv. sehr, igen, welmi, welice.

valedico, xi, ctum: n. 3. ich gesegne, bursút vészek, rozjehná-
wám se, jehnám se.

valeo, ui, itum: n. 2. ich bin wohl auf, ich bin gesund, jól
bírom magam, egésségben vagyok, idraw gsem, do-
bře se mám.

vallis, is: f. 3. das thal, völgy, audolsi.

vallum, i: n. 2. der wall, árok, sáutz, wał.

valor, óris: m. 3. der werth, kelletti, mivólta, cena.

valvæ, árum: f. 1. Pl. die tohrflügel, két-felé nyíló ajtó, vagy
ablak-rábla, wráta.

vanus, a, um: eitel, vergeblich, hijában-való, marný.

vapor, óris: m. 3. der dunst, gőz, pára, pára.

vaporárium, ii: n. 2. das dampf-loch, die stube, gőz-feredő
ház, szoba, světnice.

vápulo, ávi, átum: n. 1. ich werde geschlagen, verettetem, bit
býwám.

várius, a, um: mancherley, allerley, külömbb-külömbb, rozličný.

vas, vasis: n. 3. das faß, gefäß, bordó, nádoba, sud.

ubi: Adv. wo, hol, holott, kde.

vectigal, ális: n. 3. der zoll, vám, cło, myto.

végetus, a, um: frisch, egésséges, čerstvý.

vēhemens, ntis: o. 3. heftig, nagy-indúlattú, erős, prudký,
tuhý.

veho, xi, ctum: a. 3. ich führe, viszem, bordozom, wezu.

vel: Conj. entweder, oder, avagy, vagy, aneb.

velut, veluti: Adv. wie, gleichwie, a mint, rovně jako.

vena, æ: f. 1. die ader, ér, žíla.

venátor, óris: m. 3. ger jäger, vadász, myslivec.

vendo,

INDEX QUADRILINGVIS.

- vendo, didi, itum, a. 3. *ich verkaufte, el-adom, prodávám.*
 venenum, i: n. 2. *der gift, mérég, éterő, ged.*
 vénia, æ: f. 1. *das erlaubniß, meg-engedés, odpustění, domolenj.*
 vénio, ni, entum: n. 4. *ich komme, jövök, přicházím.*
 venor, atus, sum: d. 1. *ich jage, vadászok, myslivost provozím, lovim.*
 venter, tris, m. 3. *der bauch, has, břicho.*
 ventus, i: m. 2. *der wind, szél, vítr.*
 ver, veris: n. 3. *der frühling, lenz, ki-kelett, garo, podletj.*
 verax, acis: o. 3. *wahrhaftig, igaz, igaz-mondó, oprawdowy.*
 vérbero, avi, atum: a. 1. *ich schlage, meg-verem, bigt.*
 verbum, i: n. 2. *das wort, íge, szó, beszéd, slovo.*
 véritas, atis: f. 3. *die wahrheit, igazság, prawda.*
 vermis, is: m. 3. *der wurm, féreg, čerm.*
 veró: Conj. *aber, pedig, úgy, pat.*
 verro, ri, sum: a. 3. *ich tehere, meg-seprem, metu.*
 versicolor, oris: o. 3. *bunt, külömbb-külobbb színt-műtató, peče-
stij, proměnných barev.*
 veru, u: n. 4. *der bratspieß, nyárs, rojen.*
 verum: Conj. *aber, de, azért, ale.*
 verus, a, um: *wahr, igaz, pravý.*
 vescor, d. 3. cum Ablat. *ich esse, étellel-élek, eszem, gjm.*
 vespa, æ: f. 1. *die wespe, darás, osa.*
 vélperi, Adv. *abends, esteve, mecer.*
 vester, stra, strum: *euer, zítetek, váš.*
 vestibulum, i: n. 2. *der vorhof, tornárz, pitevar, předsomj.*
 véstio, ívi, itum: a. 4. *ich bekleide, öltözők, odjvám.*
 vestis, is: f. 3. *das kleid, ruha, oděv, šaty.*
 vestitus, a, um: *bekleidet, meg-ruházott, oděný, ošacený.*
 veto, ui, itum: n. 1. *ich verbiete, meg - zítom, bráním, zbráním.*
 vetus, eris: o. 3. *alt, agg, régi, ó, starý.*
 vexo, avi, atum: a. 1. *ich vexire, gyötöröm, faggatom, trá-
pím, nevetogím.*
 vexillum, i: n. 2. *die fahne, zászló, torauhem, praporec.*
 via, æ: f. 1. *der weeg, út, cesta.*
 viaticum, i: n. 2. *der zehr-pfennig, úti-költség, peniz na ce-
stu potřebný.*
 viator, oris: m. 3. *der wandersmann, úton-járó, pöcészny.*
vicijs

INDEX QUADRILINGVIS.

- viciis, ci, cem, e: Nom: Defect: in Sing. sed integrum in Plur.
die abwechselung, veränderung, változás, přegimání, proměňování.
- vicinus, a, um: Substant: der nachbar, szomszéd, faused.
- vicus, i: m. 2. die gasse, das dorf, útca, falu, vlice, ves.
- vicinia, æ: f. 1. die nachbarschaft, szomszédsg, fausedsg.
- victoria, æ: f. 1. der sieg, győzelem, vítězství.
- video, di, sum: a. 2. ich sehe, látok, vidim.
- viduus, a, um, Subst: der wittwer, özvegy-ember, wdovec.
- viotor, óris, m. 3. der bötticher, bűtnér, pintér, kádár, bednář.
- vigeo, ui: n. 2. ich habe kraft, erőmbe, jobb-koromba vagyok, čerstvým gsem, sylen, neb při sole gsem.
- vigilia, æ: f. 1. das wachen, die wache, vigyázás, virrasztás, bdénj.
- vigilo, ávi, átuin: n. 1. ich wache, vigyázok, bdím.
- vilis, e: wolfeil, gering, híván, alá-vaio, rossz, špatný, níčemný.
- villa, æ: f. 1. der meyerhof, das vorwerk, major, dvůr.
- vinco, ici, ictum: a. 3. ich überwinde, meg-győzöm, přemáhám.
- vindemia, æ: f. 1. die weinlese, weinerndte, szűret, vjna jbrání, vjnobránt.
- vindémio, ávi, átuin: n. 1. ich lese wein, szőlőt szedek, szűrök, jbrám vjno.
- vinum, i: n. 2. der wein, bor, vjno.
- vípera, æ: f. 1. die natter, vípera, mérges-kígyó, zmijge, gešterka.
- vireo, ui: n. 2. ich grüne, zöld-lellem, zelenám se.
- virga, æ: f. 1. die ruthe, vessző, prut, metea.
- virgo, inis: f. 3. die jungfrau, szűz-leányzó, panna.
- viridarium, ii: n. 2. der lustgarten, zöld ágas hely, trávník.
- víridis, e: grün, zöld, zelený.
- virtus, útis: f. 3. die tugend, jószágos tselekedet, etnost.
- vis, vim, vi, f. 3. Defect. erő, moc, násylé.
- visibilis, e: sichtbar, látható, viditedlný.
- viso, fi, sum: a. 3. ich besuche, látogatom, navštívuji.
- vita, æ: f. 1. das leben, élet, život.
- vítium, ii: n. 1. das lauter, vérek, wada.
- vito, ávi, átuin, a. 1. ich meide, fliehe, el-távozzatom, vystěhám, varugi se.

INDEX QUADRILINOVIS.

vitarius & vitriarius, ii: m. 2. der glaser, üveg-gyártó, szlenár.

vitreus, a, um: gläsern, üvegből-való, szlennő.

vitricus, i: m. 2. der stief-vatter, mostoha, atya, otčim.

vitrum, i: n. 2. das glas, üveg, szto.

vivo, xi, etum, n. 3. ich lebe, élek, živ gsem.

vix: Adv. kaum, nebezen, alig, sotvá.

ulciscor, ultus sum: d. 3. ich räche, beszszút állok, mstim se.

ulcus, eris: n. 3. das geschwür, fekély, kelés, wřed.

ulna, æ: f. 1. die elle, sing, rěf, kotet.

ultimus, a, um: legte, utólsó, poslednij.

ultra: Præp. c. Acc. jenseit, túl, attúl, felett, dále za.

ululo, ávi, átum: n. 1. ich heule, ordítok, wygi.

umbra, æ: f. 1. der schatten, árnyék, szin.

umbraculum, i: n. 2. der lichtschild, árnyék-tartó, szinideo.

una: Adv. mit, zugleich, együtt, spolu.

undè: Adv. woher, honnét, honnan, ondu.

undecim: Adj. Indecl. eilfe, tizenegy, gedenácte.

undécimus, a, um: eilfte, tizenegyedik, gedenáctó.

ungo, xi, etum: a. 3. ich salbe, szmiere, kenem, maít, помажу.

unguis, vis: m. 3. der nagel, kőrcm, nehet.

unicórnis, is: m. 3. das einhorn, unikornis, gednorožec.

univérſus, a, um: allgesamt, mind az egész, weřteren.

unus, a, um: ein, egy, geben.

voco, ávi, átum: a. 1. ich ruffe, nenne, hívom, nevezem, mofám.

vócula, æ: f. 1. das wörtlein, szétske, szowictó.

vola, æ: f. 1. die hohle hand, marok, hrst.

volo, ávi, átum: n. 1. ich flüge, repítlok, lítám.

volo, ui: Anom. ich will, akarom, chcy.

volucris, is: f. 3. der vogel, madár, ptáf.

volúntas, átis: f. 3. der wille, akaraz, wíle.

voro, ávi, átum: a. 1. ich fresse, falok, žeru.

vox, vocis: f. 3. das wort, die stimme, szó, szowo, hras.

urbánè: Adv. hóslí, řířteřřeřeřen, dworřy, mrawně.

urbs, bis: f. 3. die stadt, kerítetv-város, měřto.

úrgeo, fi, sum: a. 2. ich treibe, kénřzerítetm, nutřm, nutřám.

urína, æ: f. 1. der harn, húgy, vizellet, mót.

uro, uři, uřum: a. 3. ich brenne, perřelem, pářim.

urſus,

INDEX QUADRILINGVIS.

urfus, i: m. 2. der bår, *medve*, *nedwéd*.
 urtica, æ: f. 1. die nestel, *tsalán*, *topriwa*.
 usque, Adv. *bis*, *addig*, *ai*.
 usus, ùs: m. 4. der gebrauch, *der nuß*, *véle-élés*, *baszon*,
vijwánj.
 ut: Conj. daß, damit, auf daß, *hogy*, *abh*, *taf* *abh*.
 ut: Adv. wie, als, *hogy*, *a' mint*, *gato*.
 ut &: wie auch, *a' mint-is*, *rowné* *gato*.
 utræque, utrâque, utrûmque: beyde, *mind kerrô*, *obadwa*,
obédwé, *oboge*.
 utinàm: Adv. wolte Gott, *ach* daß, *vajha*, *oh* *ba*, *ó* *hy*.
 útique: Adv. freylich, *bizonyára*, *arçy*, *omsem*.
 utor, usus sum: d. 3. c. Abl. ich gebrauche, *élek véle*, *vijwám*.
 uva, æ: f. 1. die weintraube, *szőlô*, *hrozno*.
 vulgo, ávi, átum: a. 1. ich bringe aus, *ki-biresítem*, *hrásám*.
 vulnus, eris: n. 3. die wunde, *seb*, *rána*.
 vulpes, is: f. 3. der fuchs, *róka*, *liszta*.
 vultur, uris: m. 3. der geher, *fas-keselyû*, *láné*, *sup*.
 vultus, ùs: m. 4. daß antlig, *arzulat*, *oblicég*.

Z.

Zingiber, eris: n. 3. der ingwer, *gyömbér*, *jázwor*.

F I N I S.

TYPUS DECLINATIONUM.

✻	I.	II.	III.	IV.	V.
	Sing: Plur:	Sing: Plur:	Sing: Plur:	Sing: Plur:	Sing: Plur:
1. N.	a: æ.	r,us,um: i, a.	l, x, & c: es, a.	us: us.	es: es.
2. G.	æ: árum.	i: orum.	is: um.	ûs: uum.	ei: erum.
3. D.	æ: is.	o: is.	i: ibus.	ui: ibus.	ei: ébus.
4. A.	am: as.	um: os, a.	em, im, e: es, a.	um: us.	em: es.
5. V.	a: æ.	r, e, um: i, a.	l, x, & c: es, a.	us: us.	es: es.
6. A.	â: is.	ô: is.	c, i: ibus.	u: ibus.	e: ébus.

TYPUS CONJUGATIONUM FORMÆ PRIMÆ.

INFINITIVUS.

Fācere, thun, tselekedni, cīniti.

1. āre,
2. ēre,
3. ere,
4. ſre.

INDICATIVUS PRÆSENS.

Ego fācio, iſh thue, du thuyt, én tselekszem, te tselekszed, gá cīnſm, ty cīnſ.

1	S. o,	as,	at:	P. āmus,	ātis,	ant.
2	eo,	es,	et:	ēmus,	ētis,	ent.
3	o,	is,	it:	imus,	ītis,	unt.
4	io,	is,	it:	īmus,	ītis,	iunt.

PRÆTERITUM IMPERFECTUM.

Faciēbam, iſh thāte, tselekedtem - vala, cīnſwaſ ſem.

1	S. ābam,	}	bas, bat:	P. bāmus,	bātis,	bant.
2	ēbam,					
3	ēbam,					
4	iēbam,					

PRÆTERITUM PERFECTUM.

Feci, iſh habe gethan, meg-tselekedtem, vċinir, aneb cīnir ſem.

1	S. āvi,	}	iſti, it:	P. īmus,	īſtis,	ērunt, vel ēre,
2	ui, vel ēvi,					
3	i,					
4	īvi,					

PRÆTERITUM PLUSQUAMPERFECTUM.

Fēceraſ, iſh hatte gethan, meg-tselekedtem-vala, byl ſem vċinir, dāwno ſem vċinir.

1	S. āveram,	}	eras, erat:	P. erāmus,	erātis,	erant.
2	ūeram, vel ēveram,					
3	eram,					
4	īveram,					

FUTURUM.

Fāciam, iſh werde eſ thun, meg-tselekszem, vċinſm.

1	S. ābo,	}	bis, bit:	P. būmus,	bitis,	bunt.
2	ēbo,					

3 am, } es, et: émus, étis, ent.
4 iam, }

IMPERATIVI PRÆSENS.

1 S. a: P. áte,
2 e: éte.
3 e: ite.
4 i: íte.

FUTURUM.

1 S. áto, áto: P. atóte, ánto.
2 éto, éto: etóte, énto.
3 ito, ito: itóte, ínto.
4 íto, íto: itóte, iánto.

CONJUNCTIVI PRÆSENS.

Ut *faciam*, daß ich *thue*, hogy meg-tselekedném, avagy
holott tselekedzem, *edyi véinim*, *abych éinle*, *véinle*.

Ut { 1- S. em, es, et: P. émus, étis, ent.
2- eam, eas, eat: eámus, eátis, eant.
3- am, as, at: ámus, átis, ant.
4- iam, ias, iat: iámus, iátis, iant.

PRÆTERITUM IMPERFECTUM.

Cum *facerem*, daß ich *thäte*, hogy meg-tselekedjem, holott
tselekedném, *abych éinle*, *edyibych véinle*.

Cum { 1 S. árem,
2 érem,
3 erem,
4 írem, } res, ret: P. rémus, rétis, rent.

PRÆTERITUM PERFECTUM.

Quod *fecerim*, daß ich *gethan habe*, hogy meg-tselekedtem,
holott tselekedtem, *je sem véinle*, *edyi sem véinle*.

Quod S. erim, eris, erit: P. érimus, éritis, erint.

PRÆTERITUM PLUSQUAMPERFECTUM.

Quod *fecissem*, daß ich *gethan hätte*, hogy meg-tselekedtem,
vólna, holott meg-tselekedtem-vólna, *ieb, ch bye éinle*,
aneb dáwno bye véinle.

Quod S. issem, isles, isset: P. issémus, issétis, issent.

FUTURUM.

Si *fecero*, so ich *werde gethan haben*, holott meg-tsele-
kedzem, *gestlije véinim*.

Si S. ero, eris, erit: P. érimus, éritis, erint.

Reliqua alibi.

Biblioteka Jagiellońska

stdr0023931

